

Žagar Ma:
Ulica OF
Koper KI

MI JEDRANI

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOPRSKEGA OKRAJA

KOPER — 28. OKTOBRA 1960 ★ POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI ★ LETO IX. — ŠTEV. 44

KOLEKTIV PODJETJA PRISTANIŠČE KOPER JE IZPOLNIL LETOŠNJI PLAN

Proslavili so uspeh svojega dela

Minulo soboto se je zbral delovni kolektiv podjetja Pristanišče Koper na pomembno proslavo: na praznovanje, ker so dva in pol meseca pred koncem leta že izpolnili letni plan prometa — planiranih 120 tisoč ton blaga so presegli za 45.000 kg. To je vsekakor dogodek, ki je velikega pomena za podjetje, za koprsko komuno in okraj in za vso našo skupnost, posebej važen pa je za nadaljnjo izgradnjo pristaniške obale, ker se je pokazalo, da je to res potrebno in gospodarsko še kako utemeljeno.

Zbranim članom delovnega kolektiva in povabljenim gostom je o razvoju pristanišča govoril direktor Danilo Petrinja, v imenu koprške občine pa jih je pozdravil in kolektivu čestital k uspehu predsednik ObLO Miran Bertok.

V blagovni strukturi pristaniškega prometa je najbolj udeležen generalni tovor. Tranzita je malo — to pa zato, ker železnica po dveh letih še vedno ni odobrila tranzitnih tarif. Pravijo, da bo do konca letošnjega leta pristanišče imelo okrog 140 ton prometa, kar pomeni, da bo letni plan prekoračen za okrog 17 odstotkov.

Približno januarja prihodnje leto bo naš znanec »Veli Jože« končal polaganje napravljenih blokov za izgradnjo drugega priveza dolžine 135 m, s čimer se bo podvojila sedanja zmogljivost pristanišča. Skupno s stari pristaniščem bo znašala okrog 220 tisoč ton, kolikor je tudi planirano prometa za prihodnje leto. Vendar pa tudi maksimalna izkoriščenost vseh zmogljivosti še zdaleč ne bo mogla zadostiti vsem potrebam že doslej z akvizicijo zagotovljenega prometa blaga skozi pristanišče v prihodnjem letu. Pod pogojem, da

bo pristanišče že imelo na razpolago 270 m operativne obale novega pristanišča in vse druge stare razpoložljive pomole, da bo v planiranem obsegu uredilo skladiščne kapacitete in razkladalno mehanizacijo, bo lahko skozi Koper šlo 100 tisoč ton prehranskega blaga, 60 tisoč ton lesa in lesnih izdelkov, 80 tisoč ton južnega sadja, 15 tisoč ton linijskega blaga in 50 tisoč ton blaga v lokalnem prometu — skupaj torej nad 300 tisoč ton blaga! Uspešna izvedba te velike naloge seveda zavisi še od odobritve ustreznih železniških tranzitnih tarif (gre za 50 tisoč ton tranzitnega blaga).

S tem pa seveda še zdaleč niso izkoriščene vse možnosti. Primer: samo avstrijske železarnice nudijo koprskemu pristanišču letno pol milijona ton blaga v tranzitu, kar je seveda nemogoče zaenkrat sprejeti zaradi pomanjkanja kapacitet, pa tudi pomanjkanja železniške zveze med Koperom in jugoslovanskim železniškim omrežjem. Kaj ni to že dovolj žrelce in močan migljaj za naše železnice, da bi se zganile? Vzporedno z nadaljnjo rastjo pristanišča bo vsekakor treba že prav kmalu zgraditi železniški odcep s puljske proge do Kopra.

Hkrati pa je treba s pristaniščem vred misliti tudi na izgradnjo manipulativne mehanizacije in skladišč za razno blago, torej tudi hladilnih naprav. Vse to bo stalo precej denarja, vendar pa rentabilni račun kaže, da se bodo vložena sredstva amortizirala najpozneje že v petih letih, kar je izredno ugodno, zato pristanišče lahko računa na podporo in pomoč skupnosti v svojih prizadevanjih za nadaljnjo izgradnjo, ker je njena splošno jugoslovanska korist očita.

V letu 1961 je predvidena izgradnja tretjega naveza, tako da bo potem pristaniška obala dolga 400 m, kolikor znaša prva gradbena etapa. Vzporedno s tem naj bi prihodnje leto zgradili 11 tisoč kvadratnih metrov zaprtega skladišnega prostora, 16 tisoč pa odprtega za les, nabavili nekaj obalne mehanizacije za pretovarjanje blaga. Precej sredstev ima podjetje že samo in pa gospodarske

organizacije, ki poslujejo s pristaniščem (skladišča), vendar pa bo treba zagotoviti skupaj za vse predvidene potrebe (gradnja operativne obale, izkopi in nasipi, komunalne naprave in mehanizacija) tudi okrog 780 milijonov dinarjev družbenih sredstev. Ad tega bi bilo treba zagotoviti avans okrog 40 milijonov dinarjev za takojšnje nadaljevanje gradnje blokov za III. navez, ker bi v nasprotnem primeru (če Gradis razformira gradbišče na obali v starem koprskem pristanišču) nastala gospodarska škoda okrog skoraj 24 milijonov dinarjev (stroški za formiranje novega delovišča).

To pomeni precejšen napor, vendar pa je v glavnem zaradi očitvene koristi in naglega vračanja vloženi sredstev precej verjetnosti, da bodo vsa potrebna sredstva tudi zagotovljena. Obisk visokih državnih gospodarstvenikov v Koperu in posebno zanimanje, ki so ga pokazali tudi za razvoj pristanišča, kaže, da to vprašanje resno proučujejo tudi v zveznih in republiških forumih, ne glede na velike napore in prizadevanja, ki jih za razvoj pristanišča vlagajo lokalni činitelji in samo podjetje Pristanišče Koper.

IZJAVA PREDSEDNIKA JUGOSLOVANSKE DELEGACIJE V STALNI MEŠANI KOMISIJI ZA IZVAJANJE VIDEMSKEGA SPORAZUMA KARLA FORTEJA

Nad trideset milijonov prehodov meje

»Tudi to, po vrsti že IX. zasedanje Stalne mešane komisije za izvajanje Videmskega sporazuma, se je po razgovorih v prijateljskem vzdušju zaključilo. Rezultati zasedanja so razvidni iz skupnega uradnega komunikacijske komisije. Ker poteka letos pet let od podpisa Videmskega sporazuma, se mi zdi potrebno, da se z nekaj besedami ozrem na prehojeno pot in da poudarim rezultate, ki so bili doseženi v času izvajanja sporazuma in dela Stalne mešane komisije.

Medtem ko smo leta 1955 zabeležili 47.410 prehodov jugoslovanskih in italijanskih dvovalstnikov, je bilo v letu 1959 že 237.449 prehodov dvovalstnikov z obeh strani. V letu 1955 je prečkalo mejo 102.105 Jugoslovčanov in

101.776 Italijanov. Toda v letu 1959 je ta promet tako narasel, da je z jugoslovanske strani potovalo v obmejno področje Italije že 1.884.976, na jugoslovansko obmejno področje pa je prišlo 1.318.825 italijanskih uvaževalcev olajšav, določenih s Sporazumom. V letu 1959 je šlo čez mejo v obeh smereh 325.178 italijanskih in 93.663 jugoslovanskih motornih vozil. Od podpisa Sporazuma do 31. avgusta letošnjega leta je v obe smeri potovalo približno 30 milijonov oseb.

Nenehni porast osebnega prometa je zahteval iskanje novih in prožnejših oblik pri izstavljanju dokumentov, vzpostavitve novih prometnih zvez in določitve novih olajšav za imetnike propustnic Videmskega sporazuma. Stalna mešana komisija je v

zadnjih letih ugodno rešila mnoge vprašanja in korist obmejnega prebivalstva. Redne propustnice, ki jih predvideva Sporazum, se izdajajo in vtairajo enkrat na leto. Za razliko od prejšnjih let, ko so imeli imetniki propustnic (razen dvovalstnikov) pravico prehoda samo na določenih prehodnih mestih in za določeno sodno področje, morejo sedaj imetniki propustnic potovati čez vsa prehodna mesta na celotno področje, na katerem se izvaja Videmski sporazum. Bivanje na sosednjem področju je podaljšano na tri dni.

Število avtobusnih prog se je močno povečalo. Za sezono so bile uvedene posebne turistične linije. Na temlju sklepov komisije je bilo ustvarjeno intenzivno sodelovanje lokalnih obmejnih organov glede odpiranja sezonskih mejnih prehodov, upoštevanje potrebe prebivalstva mejnih področij. Močno se je utrdilo tudi sodelovanje zdravstvenih, veterinarskih in fitopatoloških organov Jugoslavije in Italije in navedenih področjih. Zahvaljujoč sodelovanju, razumevanju in prožnosti v izvajanju Sporazuma in sklepov Stalne mešane komisije s strani pristojnih organov, ni prišlo do niti enega resnega incidenta ali nesporazuma, kar je še posebno pomembno ob dejstvu, da je promet tako velik. Zaradi načina, kako se rešujejo vprašanja, ki izhajajo iz izvajanja in tolmačenja Videmskega sporazuma, je treba ugotoviti, da se delo komisije razvija ob medsebojnem razumevanju, da se ob dobri volji ene in druge strani uspešno rešujejo vprašanja, kar je v interesu obeh držav, zlasti pa prebivalstva na obeh straneh meje. Poudariti moram, da bo jugoslovanska delegacija tudi v prihodnje stremela za tem, da se sodelovanje v Stalni mešani komisiji še nadalje razvija.

Ob vseh teh dejstvih lahko ugotovimo, da je tako določen in urejen maloobmejni promet na jugoslovansko-italijanski meji zmanjšal omejitev, ki so nastale zaradi meje in omogočil, da se na liberalnejši in enostavnejši način vzpostavi neposreden stik med številnimi svojci, prijatelji in znanci, ki jih je ločila meja.

Promet, ki se razvija v okviru Videmskega sporazuma, pozitivno vpliva tudi na gospodarski razvoj mejnih področij, predvsem pa na povečanje prometa v trgovini in gostinstvu, kar je koristno za domače gospodarstvo.

Tako intenziven maloobmejni promet na jugoslovansko-italijanski meji je omogočil narodnim manjšinam, ki žive na obeh straneh, da igrajo svojo vlogo v sporazumevanju med našimi narodi in državama, ustvaril je pogoje za uspešno delo narodnih manjšin ter omogočil nadaljnji razvoj sosedskih odnosov med Jugoslavijo in Italijo.

Ta praksa je lahko lep primer stvarnega izvajanja načel aktivne koeksistence med državami z različno družbeno ureditvijo. Z jugoslovanske strani sloni ta politika na načelih, na katerih bi se morali razvijati odnosi med državami in narodi, ki se vzajemno spoštujejo in ki žele prijateljske stike ter sodelovanje na vseh področjih. Vse češči stiki prebivalstva na jugoslovansko-italijanski meji tako še bolj prispevajo k razvijanju prijateljskih vezi med našima državama.

O vsebini dela NA KONFERENCAH SZDL

Krajevne konference Socialistične zveze v okraju so v polnem razmahu in se v nekaterih občinah približujejo kraju. Zadnje konference bodo izvedene do srede meseca novembra. Iz do sedaj opravljenih konferenc je razvidno, da so vodstva organizacij — kakor tudi velika večina članstva — pravilno razumeli vsebino V. kongresa SZDL Jugoslavije. To se kaže v skrbnih pripravah konferenc, v skoraj 100% udeležbi delegatov na konferencah, v vestni izbiri novih vodstev, v predlogih za bodoče delo in v samih programih dela. Iz slednjih je razvidno, da članstvo že marsikje v polni meri razume vlogo Socialistične zveze v sedanji stopnji družbenega razvoja.

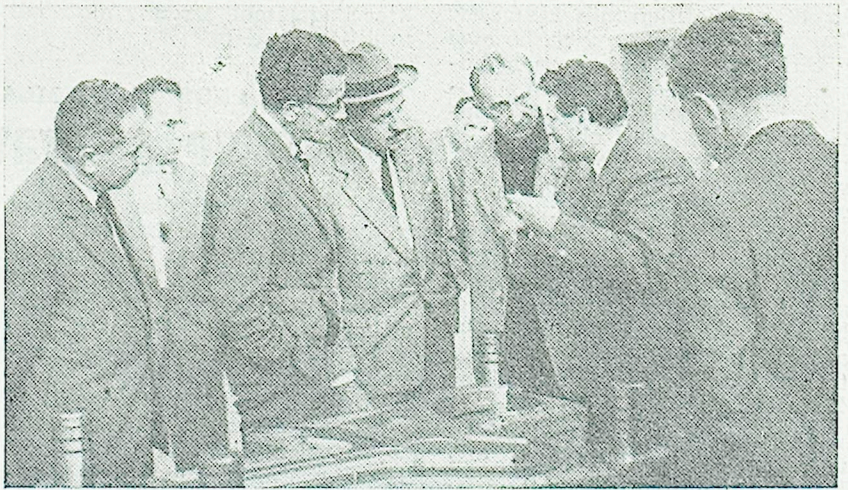
Značilno za sedanje sestanke članstva Socialistične zveze, tako za tiste, na katerih se zbira vse članstvo organizacije, kot za one, kjer se sestajajo za krajevno konferenco izvoljeni delegati, je, da na osnovi dobrih referatov diskutira veliko število ljudi. Ti dajejo različne predloge za rešitev mnogih vprašanj, predvsem komunalnega značaja, diskutirajo o nujnosti formiranja raznih sekcij in o vsebini dela njihove organizacije, zanimajo se za splošen razvoj svoje komune in predlagajo vrsto sprejemljivih ukrepov za hitrejši razvoj komunalnega sistema. Seveda pa članstvo ponekod tudi zdravo kritizira svoja dosedanja vodstva organizacije, ki se ni dovolj potrudilo, da bi bila njihova organizacija aktivnejša, tako, da bi članstvo Socialistične zveze lahko dosledneje izvajalo svoje naloge. Kritika se ponekod ustavi tudi pri posameznem odborniku občinskega ljudskega odbora zato, ker je neaktiven in ne seznanja svojih volivcev s problemi občine in kraja. V koprski občini so na neki krajevni konferenci Socialistične zveze celo zahtevali odvzem mandata svojemu članu občinskega LO vsled neaktivnosti. V občini Ilirska Bistrica so na krajevni konferenci v Novokračinah, kjer je bila 100% udeležba delegatov, razpravljali predvsem o vsebini dela njihove organizacije. V okviru vsebine dela so razpravljali tudi o gospodarskih vprašanjih (Nadaljevanje na 2. strani)

Razumeti in uveljaviti ideološko vzgojo

Ena izmed osnovnih obveznosti za vsakega komunista, postavljena tudi v statutu ZKJ, je nenehna ideološka vzgoja, nenehno širjenje znanja in svetovnega obzorja članov Zveze komunistov. Da bi to načelo čim uspešneje

izvajali tudi v praksi, v vsakdanjem življenju, je tej obveznosti nenehnega učenja ob strani načelo prostovoljnosti, kar zadeva izbiro vsebine in oblik ideološke vzgoje.

Bilo bi namreč težavno — pa

Minulo soboto so obiskali koprski okraj član Zveznega izvršnega sveta in predsednik odbora ZIS za perspektivni družbeni plan Avdo Humo, direktor Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje Vojin Guzina, člana Izvršnega sveta LS LRS Tone Bole in Jože Ingolič ter državni sekretar za industrijo LRS inž. Viktor Kotnik. V spremstvu sekretarja OK ZKS Koper Alberta Jakopiča-Kajtimira so si ogledali tovarno TOMOS, kjer jim je proizvodnjo motornih vozil, zasnovno in perspektivne načrte tovarne tolmačil direktor Franc Pečar (na sliki v krogu gostov). Nato so se vsi odpeljali v novo koprsko pristanišče, katerega izgradnjo je tolmačil direktor Danilo Petrinja. Po kosilu v hotelu Triglav so se gostje odpeljali še na kokošjo farmo v Neverke pri Pivki in s tem zaključili svoj obisk v koprskem okraju. Veliko zanimanje odgovornih državnih funkcionarjev daje upanje, da bo več vidnejših gospodarskih podjetij koprškega okraja prišlo v zvezni perspektivni plan razvoja gospodarstva Jugoslavije za prihodnjih pet let

TOMOS stopa v novo obdobje svoje dejavnosti. Ne da bi zanemarjal proizvodnjo motornih koles, ki jo bo še naprej razvijal in vsklajal s stanjem v sorodni svetovni proizvodnji, bo začel izdelovati tudi malo-litražne avtomobile po licenci Citroën in v koprodukciji s to francosko tovarno. Hkrati naša tovarna odpira ustrezne servise za vsa vozila svoje produkcije. Večji tak servis je minuli teden predal svojemu nazemu direktor Tomosa Franc Pečar v Beogradu (glej stran 9). Na tabli na desni strani ob vhodu piše: TOVARNA MOTORNIH VOZIL TOMOS KOPER — TOMOS SERVIS BEOGRAD. Tako so odstranjene vse ovire in naša mlada industrija motornih vozil gre novim časom naproti

USPEŠNO DELO PORAVNALNIH SVETOV V KOPRSKI OBČINI

Z njihovo pomočjo si segajo v roke

Že v kratkem času, odkar obstajajo v koprski občini poravnalni sveti, je bilo mimo sodišča uspešno rešenih od 186 predlogov 133 primerov. Predloge so 14 poravnalnim svetom dali: 146 državljanov neposredno, 28 sodišče, 9 javno tožilstvo, enega organi Ljudske milice in 2 družbene organizacije.

Samo v 33 primerih ni uspela poravnava, 20 primerov je ostalo nerešenih.

Le v štirih poravnalnih svetih v ožjem delu Kopra je bilo od aprila dalje 32 poravnav, med-

tem ko je 18 primerov ostalo nerešenih. V glavnem je šlo za žaljive besede v razburjenosti, za spore, ki so posledica neurejenih stanovanjskih razmer in podobno. Pri poravnava so državljani rešili spore brez velikih materialnih stroškov, ki bi jih imeli, če bi iskali pravico na sodišču.

Spori najdemo najprimernejšo rešitev v krogu prizadetih, če jih obravnavajo sproščeno in v želji,

da bi jih čimprej izgladili. So pa tudi primeri, ko stranke trmasto vztrajajo pri svojem in jih niti spodbudna beseda članov poravnalnega sveta ne more pomiriti. Na sodišču nato ob velikih stroških in izgubi časa rešijo zadevo približno tako, kakor bi jo pred poravnalnim svetom. Se vse premalo je namreč znano, da je delo teh svetov usmerjeno po navodilih Okrajnega sodišča v Kopru.

Razumeti in uveljaviti vzgojno delo

(Nadaljevanje s 1. strani) dnevnem življenju seznanjati z vsemi problemi okoli sebe: z gospodarsko graditvijo in političnimi vzgoni izgradnje socializma in boljšega življenja doma, odnosi sil v svetu in posebej o vlogi naše dežele v tem mednarodnem dogajanju, o osnovnih načelih naše notranje in zunanje politike, z vprašanji splošne izobrazbe in ne nazadnje naj bi se plemenitili tudi s kulturnimi dobrinami, v kolikor so jim dosegljive. V tem pogledu že prihaja bolj do izraza volja in hotenje posameznikov za tem znanjem in širšim svetovnim obzorjem. Zato je naša osnovna organizacija sprejela sklep, da se njeni člani udeležujejo prireditve Ljudske univerze, obiskujejo razne razstave in umetniška gostovanja, zlasti pa, da redno spremljajo naš razvoj prek časopisja in radia. S tem

organizacija kot taka le usmerja in končno tudi nadzoruje ideološko in splošno rast znanja posameznih članov, ker bi se sicer lahko pripetilo, da bi se kdo zaradi načela prostovoljnosti v izbiri gradiva in obliki študija povsem odrekal načela obveznosti ideološkega študija in se mu zato izognil — čeprav je to, kot sem v začetku poudaril — ena izmed osnovnih dolžnosti in obveznosti slehernega člana ZK. Kako vskladiti vsa ta načela in pa vsakdanjo prakso, kako izvajati ideološko vzgojo in jo približati članstvu ter napraviti študij zanimiv — to je vsekakor ena izmed osnovnih nalog vodstva vseh naših organizacij ZK. rb

BERITE IN ŠIRITE

»SLOVENSKI JADRAN«

Z mladinske konference na koprski ESS minuli teden

S PREDVOLILNEGA ZBOROVANJA SOCIALISTIČNE ZVEZE V HRPELJAH

Ploden pomenek razjasnil poglede

Pretekli petek je obiskal svoje volivce v Hrpeljah republiški poslanec Albert Jakopič-Kajtimir, sekretar okrajnega komiteja ZK iz Kopra. Člani SZDL, med njimi predstavniki občinskih oblasti in organizacij ter ostali prebivalci vasi Hrpelje in Kozina so tovariša Kajtimira ob prihodu v

prosvetno dvorano Svobode toplo pozdravili.

Govorec o bodočih nalogah SZDL je tovariš Kajtimir poudaril, da bo ta naša vseljudska organizacija morala stremeti v prvi vrsti za tem, da mobilizira slehernega državljanja za neposredno

sodelovanje v nadaljnji graditvi socialističnega gospodarstva.

Tudi v bodočem razdobju bodo usmerjene investicije v prvi vrsti v utrjevanje družbenega standarda. Osebn standard pa bo naraščal z doslednim izvajanjem plačilnega sistema po učinku dela. V taki gospodarski preusmeritvi v komunah ne bo več odločala le skupina ljudi, marveč vsi državljani. Socialistična zveza pa je dolžna pritegniti k sodelovanju vse prebivalce komun. Tovariš Kajtimir je žel za svoja izčrpna in jasna izvajanja navdušeno odobravanje zborovalcev.

Pismo uredništvu

Tovariš urednik!

V zadnji številki »Slovenskega Jadrana« ste v članku »Zelen gozdni pas tudi po naši obali« objavili polemično misel o dosežanju urejanju zelenih površin in pogodovanju goličav.

V tem sestavku ste med drugim navedli: »... da vodstvo sekcije zavrača trditve nekaterih nergačev, ki menijo...«, da smo po vojnih letih za pogodovanje goličav in za urejanje zelenih površin premalo storili.

O dosežanju delu pri pogodovanju Krasa in urejanju goličav najbolj govore dejstva sama. Človeka pa moti, da je pisec mnenje državljanov, ki ni tako redko, skuša »podreti« z eno samo uničujočo oceno, češ da je to trditve nekaterih nergačev.

Ves naš družbeni sistem je naslonjen na sodelovanje čim širšega kroga državljanov. O vseh zadevah javnega značaja naj bi državljanji čimbolj neposredno odločali, o javnih zadevah naj bi razpravljali, dajali svoja mnenja, a tudi svoje kritične pripombe, s katerimi lahko pripomorejo k čim uspešnejši ureditvi te ali one zadeve. Pri nas pa se še vse prečesto dogaja, da različni ljudje, ki jim ni po volji, da državljani včasih dajejo tudi kritične pripombe na to ali ono zamisel ali ureditev te ali one zadeve, take pripombe ocenijo kot nergaške in s tem skušajo diskvalificirati člo-

veka, da bi enakopravno nastopal pri javnem izražanju svojega mnenja. Take težnje so seveda škodljive. Prav tako pa je škodljivo, ko skušamo včasih kakšno svojo trditve dokazati z avtoriteti, ne pa z argumenti, ki so lahko edini odločilni faktor pri konstruktivni menjavni mnenj.

Naše prizadevanje mora biti, da bomo skušali k urejanju sleherne javne zadeve pritegniti čim širši krog državljanov, ki bodo v obliki mnenj, predlogov in kritičnih pripomb prispevali, da urejanje kakšne javne zadeve ne bo zadeva nekaj ljudi, pač pa stvar državljanov tistega področja. Zato se mi zdi, da bi naš slovar smel poznati izraz »nergáč« samo takrat, kadar gre za mnenje, s katerim njegov avtor res ne želi prispevati k ureditvi kakšne zadeve, še manj pa bi smeli z oceno kakšnega človeka, da je nergáč, podkrepiti v polemiki svoje, včasih tudi problematično stališče.

Gustav Guzej

PRED ZAČETKOM DELA GOSTINSKEGA ŠOLSKEGA CENTRA

Da bo dovolj usposobljenih gostincev

Prejšnji teden, ko je v Portorožu razpravljal VIII. redni gostinski turistični zbor Slovenije tudi o velikem pomanjkanju gostinskega kadra v naši republici, o nadaljnjem strokovnem izobraževanju gostincev, posebno pa še o povečanju števila vajencev v gostinski stroki, je OLO Koper sprejel odločbo o ustanovitvi gostinskega šolskega centra v Kopru. Kako velika je bila potreba po ustanovitvi takšne šolske ustanove za Primorsko, najbolje dokazujejo naslednji podatki.

Na območju koprškega okraja je 324 gostinskih podjetij in obratov, v katerih je med glavno sezono zaposlenih okrog 1640 ljudi,

med njimi enkrat več žensk in 5 odstotkov starejših od 60 let. Ali z drugimi besedami: samo za kritje normalnih potreb bi morali v naslednjih petih letih zaposliti vsaj 500 gostinskih delavcev in to: 67 visokokvalificiranih, 102 kvalificiranih in 95 polkvalificiranih natakarkjev ter 34 visokokvalificiranih, 98 kvalificiranih in 48 polkvalificiranih kuharjev. Tako število gostincev pa bo moč dobiti le preko centrov za njihovo izobraževanje, v katerih si bodo lahko pridobili različne stopnje strokovne usposobljenosti, si izpopolnili teoretično in praktično znanje na posameznih delovnih mestih, dosegli prekvalifikacijo iz sorodnih poklicev in se usposabljali občasno zaposleni nekvalificirani gostinci za sezonsko delo. Posebnega pomena pa bo novoustanovljeni gostinski šolski center z vajensko šolo, v kateri se bo letos šolalo približno 45 vajencev.

Že lani se ni moglo šolati 15 vajencev, ker so bili odklonjeni zaradi pomanjkanja prostorov v Gostinski šoli v Ljubljani. Tem se bo letos pridružilo še okrog 30 vajencev, ki so se v zadnjih mesecih zaposlili v raznih gostinskih obratih koprškega okraja.

Tako bodo v tem gostinskem šolskem centru razen gojencev vajenske šole dobili možnost strokovnega izobraževanja tudi starejši gostinci, da bomo čimprej imeli zadostno število kvalificira-

izboljšanja standarda prebivalstva. Tako se bodo n. pr. v kratkem lahko začela dela za napeljavo vodovoda do stanovanjskih hiš, ki ležijo na pobočju med hotelom »Palace« in poštiniškim domom »ELES« na Belem križu. Ta dela bodo toliko cenejša, ker so prizadeti prevzeli dolžnost, da sami izkopljejo potrebne jarke. Če nastopi količjak ugodno vreme, bodo v začetku decembra že imeli vodo v svojih domovih.

V razpravi je bilo predsednikovo poročilo dopolnjeno s tehničnimi predlogi. Tako je bilo predlagano, naj bi za izvenšolsko fizikolturno vadbo mladine ob slabem vremenu uredil oz. obnovil nekdanjo telovadnico v vili Puppini. Precej burna je bila razprava okrog bivše knjižnice; njene knjige ležijo od medicinskega šahovskega turnirja v zabojih, ker ni mogoče najti novega prostora za izposojevalnico knjig.

Več diskutantov pa je tudi poudarilo, da bi morala SZDL odigrati vplivnejšo vlogo pri izvajanju raznih investicijskih del, ki se po dograditvi izkažejo kot premalo smotrna oz. slabo preračunana. V razpravi sta sodelovala tudi predsednik okrajnega odbora SZDL Gustav Guzej in sekretar občinskega komiteja ZKS, ki sta poudarila predvsem povečano vlogo krajevnih odborov SPD pri razvijanju družbenega samoupravljanja.

O VSEBINI DELA SZDL

(Nadaljevanje s 1. strani) kraja in iskali lastna srečstva za ustanovitev manjšega obrata, v katerem bi se zaposlila še preostala, danes nezaposlena delovna sila. Tako so na sami konferenci postavili več sekcij, kot prvo seveda sekcijo za proučitev obstoječih gospodarsko-komunalnih problemov. Seveda niso pri vsem tem pozabili tudi na najmlajše in so formirali sekcijo za nudenje pomoči mladini. Že na sami konferenci pa so sprejeli 28 članov mladinske organizacije ob njihovi navzočnosti v SZDL.

Takih in podobnih konferenc, kot je bila v Novokračinah, pa srečujemo vsak dan v vseh občinah našega okraja. Članstvo daje vrsto predlogov, s tem pa prevzema na sebe tudi nove naloge, kar bo nedvomno pozitivno vplivalo na nadaljnji razvoj v našem komunalnem sistemu.

Ivan Mavsar

NI VEČ PROBLEMA Z MLADINO PO MILJSKIH HRIBIH

Vedno pripravljani na delo

V nedeljo, 23. oktobra, je imela mladina z Miljskih hribov svojo letno konferenco, na kateri so izbrali novo vodstvo in na kateri so napravili temeljit obračun dosedanjega dela.

V prejšnjih letih je predstavljalo pereči problem vprašanje, kako naj bi primerno aktivizirali mladince in mladinke, ki so zaposleni v tovarni »Tomos«. Tega vprašanja danes ni več, zakaj mladinci, ki delajo v Tomosu in žive v Hrvatinih, posebno tisti iz samskih domov, predstavljajo sedaj dušo in srce mladinskega aktiva.

V raznih sekcijah PD »Božidar Kolarič« dela več kot trideset mladincev in mladink, več pa jih je tudi v gasilskem društvu in TVD Partizan. Največjo težavo pa imajo zaradi pomanjkanja društvenih prostorov. Ko bi re-

šili to vprašanje, bi bilo tudi delo mladine boljše in uspešnejše.

Na konferenci so mladinci sklenili, da se bodo prostovoljno udeležili raznih lokalnih delovnih akcij, predvsem bodo pomagali pri graditvi vaških poti in izgradnji stalne telefonske linije.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradkaška. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 602-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in kličej tiskarna CZP »Primorski tisk«

TUDI V KOPRU JAVNA TELEVIZIJSKA ODDAJA

„Ali poznaš svoj kraj?“

Tudi v Kopru bo 8. decembra letos javna televizijska oddaja z naslovom: Ali poznaš svoj kraj? Na njej bodo sodelovali in tekmovali predstavniki našega mesta z različnih področij: zgodovine, kulture, gospodarstva, tehnike in športa. Sicer pa gre za zanimivo in v razvitih državah znano quiz oddajo, ki jo bodo tudi v Kopru popestrili z najrazličnejšimi zabavnimi in umetniškimi točkami domačih talentov, razen tega pa bo vodstvo RTV Ljubljana povabilo k sodelovanju tudi več priznanih umetni-

kov. Oddaja bo po prenašalo celotno jugoslovansko televizijsko omrežje.

Prva oddaja s tem naslovom je že bila v Kranju, druga bo v kratkem v Novem mestu, medtem ko bo tretja, kot napovedujemo, v Kopru. Avdicija vseh, ki se bodo prijavili za to oddajo, bo že 14. novembra v Kopru. Ker je v naših obalnih občinah relativno mnogo televizijskih sprejemnikov, pripravljiva vodstvo oddaje tudi presenečenje za gledalce, ki bodo sodelovali v tej oddaji.

S POSVETOVANJA O VRTNARSTVU NA KOPRSKEM

Med možnostmi in uresničenjem

Za posvetovanje o vrtnarstvu, na katerem so se zbrali pretelki četrtak v Kopru številni zastopniki vrtnarskih obratov iz vse Slovenije — med njimi več znanih vrtnarskih strokovnjakov — velja omeniti, da je slednja pobuda v tej smeri lahko nadsvetovalna. Sicer pa je samo posvetovanje za sedanje razmere v vrtnarstvu na Koprskem časovno precej odmaknjeno od kritičnega obdobja, ko smo v tej veji kmetijstva zaznali pri nas ne le stagnacijo, ampak celo občutno nazadovanje vrtnarske proizvodnje. Kljub temu si lahko od posvetovanja precej obetamo, saj so udeleženci poslušali kar sedem referatov in koreferatov, med katerimi je za nas posebno zanimiva razprava dr. Frana Jurševića, referenta za poljedelstvo in vrtnarstvo pri Kmet. zavodu v Kopru, ki je v izčrpnih analizah prikazal stanje v vrtnarstvu na našem področju. Naj omenimo še zanimivo in aktualno razpravo o mehanizaciji v vrtnarstvu ter referat dr. Kovačiča o nalozah raziskovalnega dela v vrtnarstvu na Slovenskem. Da bi se omejili na značilnosti proizvodnje vrtnin na našem področju, naj omenimo samo splošno ugotovitev, da posvečajo uvajanju sodobne vrtnarske proizvodnje veliko skrb v vsej Sloveniji, čeprav marsikje podnebne in talne razmere še zdaleč ne dosegajo izredno ugodnih pogojev za velikopotezno vrtnarsko proizvodnjo, ki se nam ponuja v naših obalnih občinah.

Od približno 9.200 ha njivskih površin v obalnih občinah izkoriščamo za intenzivno vrtnarsko proizvodnjo samo 200 hektarov. Razen tega, da o izvozu vrtnin v zadnjem letu domala ne moremo več govoriti, sedanja proizvodnja ne zadostuje niti za kritje domačih potreb. Celotno vzgojno vrtno asortimanu kljub sorazmerno visokim cenam ožje domače tržišče — to pomeni, da se z dvigom družbenega standarda občutno dviga tudi konsum ranih vrtnarskih pridelkov, tako imenovanih primicij. Vsekakor dejstvo, ki postavlja pred naša družbena kmetijska posvetila odgovorno nalogo za ureditev in eksploatacijo novih vrtnarskih površin, kajti proizvodnja vrtnin zasebnih kmetovalcev je že povsem neznatna.

Padec odkupa oz. proizvodnje v letih 1956 do 1960 je pripisati v veliki meri tudi mrazu in suši. To je vsekakor eden izmed odločilnih činite-

ljev, da smo zaznamovali povsod občuten padec proizvodnje. Ta ugotovitev ne velja edino za paradižnik, kjer smo zabeležili celo znaten porast proizvodnje. Upoštevač občuten asortiman vseh vrtnin pa občutno danes pomanjkanje približno 4 tisoč ton pri približno 22 tisoč tonah glavnih vrtnin, ki jih lahko sedaj pridelamo.

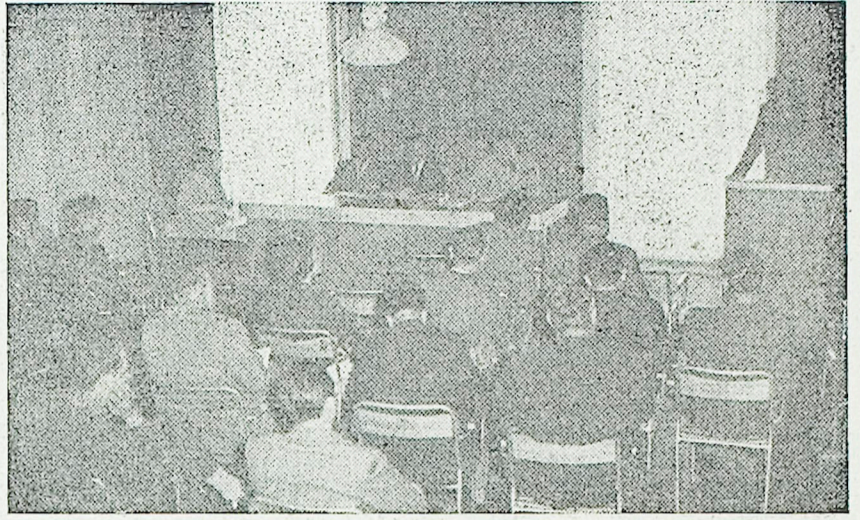
Stanje torej le ni tako kritično, saj lahko družbeni sektor z vsemi prednostmi sodobne vrtnarske proizvodnje, kot so sodobna mehanizacija, namakalne naprave, tople grede itd., zagotovi že s temi 200 ha ozlemu tržišču več kot dovolj vrtnin. Seveda bi bili slabi gospodarji, če bi spričo izredno ugodnih podnebnih in talnih razmer ostali samo pri tej površini, zato naloga plan nadaljnje ureditve 400 ha vrtnarskih površin našim družbenim posestvom dokaj odgovorno nalogo. Strokovnjaki so namreč prepričani, da bomo lahko že v nekaj letih poslali na širše tržišče najmanj 50% koprskih proizvodnje. Med močne činitele, ki ovirajo večji razvoj vrtnarstva pri nas, sodi vsekakor pomanjkanje kvalificirane delovne sile in domala neznosne stanovaljske razmere vrtnarskih delavcev. Če k temu dodamo še otepanje s težavami zaradi pomanjkanja sredstev, zares lahko rečemo, da je skrajni čas, da spremenimo mačehovski odnos do vrtnarstva in ga postavimo v enakopraven položaj z vsemi ostalimi vejami kmetijstva.

V dilemi, kateri teren je za ureditev farmskih vrtnarskih obratov ustrenejši — ravnina ali višinski svet — so bili strokovnjaki deljenega mnenja. Zastopnik KZ Lucija je na primer vztrajal pri trditvi, da lahko zadosti pridelovanju predvsem ranih vrtnin višinski svet, kjer bi morali z agromelioracijami ustvariti pogoje za lahko mehanizacijo. Temu mnenju pripisuje tudi prednost minimalnega investiranja, ker bi se na prisotnih pobočjih lahko izognili gradnji dragih rastlinjakov. Večina strokovnjakov pa meni, da so idealni pogoji, ob upoštevanju najsodobnejše obdelave in modernih naprav, lahko predvsem na ravninskem svetu, kjer je moč zagotoviti smotno strojno obdelavo.

Strokovnjaki nadalje menijo, da bo v bodoče treba bolj dosledno kot doslej upoštevati pri določanju prioritete določenih sort in vrst vrtnin pogoje, potrebe in ekonomičnost. Ta

pa je izvedljiva le v pogojih združevanja površin v velike vrtnarske komplekse, kar bo treba odslej upoštevati bolj dosledno tudi pri nas. Tudi nabava strojev terja vso preudarnost, kajti do sedaj v mehanizaciji nimamo večjih izkušenj.

Posvetovanje o vrtnarstvu na tej ravni, kjer so strokovnjaki iz vseh predelov Slovenije izmenjali vrsto izkušenj, lahko brez dvoma smatramo za prelomnico v skupnih prizadevanjih za vesplošen napredek te važne veje našega kmetijstva. Številne naloge in skupni problemi, ki so jih združili v zaključke ter že nakazali njih rešitev, terjajo neodložljivo izvajanje predvsem v obalnih občinah, kjer si zaradi idealnih pogojev tal in podnebja lahko že v bližnji prihodnosti obetamo od vrtnarstva velike koristi. (bb)

S posveta o vrtnarstvu v četrtek minuli teden v Kopru

SLOVESNOST OB DESETI OBLETNICI DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

Priznanje delovnemu kolektivu »Nanos«

Delovni kolektiv trg. podjetja na veliko »Nanos« Postojna s sedežem v Prestranku je priredil v soboto v Jamski restavraciji v Postojni svečano proslavo v počastitev 10. obletnice delavskega samoupravljanja. Proslavo so se poleg članov delovnega kolektiva udeležili tudi številni poslovni sodelavci podjetja ter predstavniki občinskih oblastvenih in političnih organov, med katerimi so bili tudi predsednik in podpredsednik ObLO Postojna Jože Baša in Adolf Gerželj ter predsednik občinskega sindikalnega sveta Stane Murkovič.

Sedanji predsednik delavskega sveta Miro Klemenc je v referatu, ki ga je prebral na svečani proslavi, v strnjениh obrisih prikazal rast podjetja »Nanos« v razdobju zadnjih desetih let, od-

kar ga upravljajo samoupravni organi proizvajalcev samih. Prvi delavski svet so v podjetju, ki se je tedaj imenovalo »Okrajni ma-

Volitve v tem tednu

V teku tega tedna so na področju hrpeljske občine predvidene volitve v osnovne organizacije Socialistične zveze v naslednjih vaseh: Klanc, Petrinje, Tublje, Rijavče, Artviže, Ostrovica, Matertarja, Brezovo brdo, Podbeže, Račice, Rožice, Golac, Podgrad in Poljane. Vseh osnovnih organizacij v občini je 36 s skupaj okoli 3.500 člani.

Z nadaljnjo melioracijo slavniških pašnikov bo zadruga lahko še povečala svoj živinski fond, ki je namenjen za uvajanje te pasme na naša kmetijska področja.

ZARADI DEŽEVJA MOČNO OVIRANA SETEV

Nenehno deževje resno ovira tudi jesenska setvena dela na celotnem okrajnem področju. Marsikje niso pospravili niti jesenskih pridelkov, čeprav bi na teh površinah moralo že kliti novo seme. Kljub temu pa gospodarskih krogov te razmere preveč ne vznemirjajo, kajti na področju gornjih občin, kjer so namenili kljub neprimernim podnebnim razmeram precejšnje površine za setev pšenice, nameravajo ta izpad nadomestiti s prepotrebnimi jarimi krmnimi žitaricami. V bodoče bodo tukaj posvetili več skrbi tudi saditvi krompirja, da bi se tako izognili raznim anomalijam, ki se porajajo ob vsakoletnih odkupih, na drugi strani pa težijo tudi za tem, da bi na najmanj 100 ha poleg 200 vagonov jedilnega krompirja za tržišče, zagotovili postojnskemu kombinatu in ekonomijam KZ zadovoljive količine semenskega krompirja.

Razmah njivskih krmnih rastlin, ki jih sejejo na čedalje večjih površinah na Postojnskem in drugih severnih občinah, zagotavlja v bodoče odlično krmno bazo za rastoče črede goveje živine. Kmetijske zadruge pa so dosegle vidne uspehe tudi pri urejanju pašnikov, predvsem v višinskih legah, kjer se je že uveljavil učinkovit čredinski sistem paše.

Podobne težave imajo družbena kmetijska gospodarstva v jesensko setvijo tudi v obalnih občinah. Sicer gre tu še za manjše površine jesenskih posevkov, kar je pokazalo tudi zadnje posvetovanje o vrtnarstvu ter bodo v prihodnje posvetili gojitvi ranih vrtnin še posebno pozornost.

Strokovnjaki opozarjajo tudi na slabo kvaliteto semenja, kar bi utegnilo povzročiti posebno v vrtnarstvu občutno škodo. Razen tega je semenja premalo, zato bi po mnenju Kmetijskega zavoda v Kopru lahko omilili to dokaj zaskrbljujoče stanje z uvozom semenja. Praksa je pokazala, da bi za naše razmere najbolj ustrezale sorte semenja, ki ga gojijo v Italiji. Kljub temu, da je semenje v Italiji dokaj drago ne kaže odlašati z nabavo, ker se bo ta izdatek bogato obrestoval.

Minulo soboto je kolektiv podjetja Nanos iz Prestranka-Postojne slavil v postojnski Jamski restavraciji deseto obletnico delavskega samoupravljanja v podjetju. Na sliki: gostje in člani kolektiva med poročilom o razvoju Nanosa v desetih letih, odkar podjetje upravlja sam delovni kolektiv

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

Vedno bolj uspešni v proizvodnji

V prejšnji številki smo na tem mestu podali nekaj podatkov o investicijski potrebnosti v našem okraju. Ugotovili smo, da ta potrebnost v nekaterih panogah več, v drugih pa manj zaostaja za družbenim načrtom za letošnje leto in da bodo potrebni do konca leta precejšnji napor, če bomo hoteli doseči predvideno raven. Pri tem moramo upoštevati, da se proti koncu leta stopnjuje dejavnost na vseh področjih ter tako tudi v investiranju. Za leto pa moramo posebej upoštevati neugodne objektivne okolnosti, ki so zlasti vplivale na razvoj kmetijstva, pa tudi v gradbeništvu.

Lahko pa rečemo, da je popolnoma drugačna slika v proizvodnih in drugih dejavnostih. V septembru je proizvodnja zopet večja, in sicer za okrog 20 odstotkov nad lanskim dosežkom v tem času. Tako tu ni bojzani, da ne bi dosegli in precej presegli tistega, kar smo si zastavili za letošnje nalogo. Zlasti se ugodno razvijajo nekatere dejavnosti; med njimi prednjači tovarna »Mehano-tehnika«, ki zna pravilno usmerjati proizvodnjo glede na tržne potrebe. Njej sledi »Splošna plovba«, pa »Tomoš« in druge. Kot vemo, dobro uspevajo tudi zunan-

beništvu, kjer sedanje zmogljivosti ne morejo kriti zahtev.

Zanimivo je tudi, da so si opomogla in splavala iz težav mnogo manjša podjetja (med njimi »Fructus«) in dosegajo take uspehe, da so lahko krila izgube prejšnjih let in celo ustvarjajo sredstva za sklade in za delitev dobička. Težave so z vinskimi podjetji, ki pa niso značilne samo za naš okraj, temveč je to splošen pojav. Deloma so to posledice prejšnjih let, ko je po konjunkturi na vseh tržiščih nastal nenaden zastoj, deloma so si podjetja s preplačevanjem grozdja škodovala sama sebi, ker so se cene pijač gibale na nižji ravni, ponekod pa so tudi subjektivni vzroki, kar je veljalo zlasti za »Vino-Koper«. Letos težav še ne bo konec, čeprav se obeta, da ne bo problemov pri prodaji vin. Letošnja letina je namreč daleč pod normalnimi in sladkorna stopnja grozdja je zelo nizka (okrog 15 ml. stopenj namesto nad 20).

Najtežji je položaj v kmetijstvu in v kmetijskih gospodarstvih. Pri teh pa ne moremo metati vse krivde samo na vreme, temveč jo treba odstraniti zlasti t ali ono pomanjkljivost v samih podjetjih. Brez pomoči okraja in drugih forumov seveda ne bo šlo, ker gre za kompleksno vprašanje ene

izmed najvažnejših gospodarskih dejavnosti.

Proti koncu leta bo treba posebno skrb posvetiti kreditom. Čeprav je videti na zunaj trenutno položaj v tem pogledu ugoden, moramo upoštevati, da se bliža konec gospodarskega leta, ko bo zapadlo toliko in toliko sto milijonov kratkoročnih kreditov. Kje in kdo bo dal kritje za te kredite, je vprašanje, ki ga lahko postavimo danes, kot je postavil Hamlet svoj znameniti rek. Vsi prizadeži se morajo namreč zavedati, da skrb za obratna sredstva ni več samo skrb banke. Ta problem, ki je bil postavljen konec aprila letos, se postavlja pred naše gospodarske organizacije vedno bolj z vso svojo težo. -dt-

Več predavanj o vzgoji staršev

Svet za socialno varstvo in varstvo družine ObLO Sežana sodi nedvomno med najaktivnejše svete te občine. Na nedavni seji je razpravljal in sklepal največ o zaščiti otrok in ugotovil, da znašajo sredstva tega sklada več kot 600.000 dinarjev. Kaže pa, da bi ga nekatera podjetja lahko povečala, ker bo potrebno izvesti ne-

gazin«, izvolili 9. septembra 1950. leta in je štel 23 članov. Podjetje je imelo tedaj 34 poslovalnic, njegovo poslovanje pa je bilo zaradi visokih režijskih stroškov, nezadostnih obratnih sredstev, skromnega avtomobilskega parka, nezadovoljive delovne discipline ter zaradi pomanjkanja skladiščnih prostorov sorazmerno otežkočeno, kar je v kasnejših letih terjalo od celotnega kolektiva ogromno truda in prizadevnosti, da so tej trgovski enoti uspeli dati do danes v občinskih in še mnogo širših mejah zahodne Slovenije tolikšno gospodarsko veljavo.

Nekaj števil, ki jih je predsednik delavskega sveta navedel na omenjeni proslavi, še zgovorneje dokazuje rast podjetja samega, osredno s tem pa osvetljuje tudi relativno večanje njegove vloge na tržišču blagovnega prometa. Vrednost osnovnih sredstev podjetja se je v zadnjem desetletju dvignila od 1 milijona in pol na 147 milijonov dinarjev. Istočasno pa so se tudi skladi podjetja povečali od 2 milijonov na 130 milijonov dinarjev, medtem ko se je letna realizacija od 143 milijonov v letu 1950 dvignila na dve milijardi 555 milijonov v letu 1959. Vse pa kaže, da bo podjetje to vsoto družbenega bruto produkta tudi v tekočem letu ne le doseglo, marveč še občutno povečalo.

Razumljivo je tedaj, da je ob navedenih dejstvih potrebno dati sobotni svečanosti delovnega kolektiva »Nanos« pomemben poudarek, delu vseh dosedanjih samoupravnih organov in upravi podjetja pa široko priznanje. Na svečanosti je delovni kolektiv vsem zaslužnim članom delavskega samoupravljanja v podjetju podelil spominske nagrade in se pri tem spomnil tudi treh upokojenec, nekdanj zaposlenih v tem podjetju.

Ob zaključku je treba še omeniti, da si trgovsko podjetje »Nanos« gradi sedaj v Postojni nova skladišča in upravno poslopje z garažami za svoj prevozni park, kamor se bo preselilo iz Prestranka že v prvih mesecih prihodnjega leta. Z graditvijo novih poslovnih prostorov, čigar gradnjo financirajo iz lastnih sredstev, bo podjetje doseglo še en uspeh, ki utegne imeti v njegovem bodočem poslovanju in rasti zelo pomembne gospodarske posledice. (ma)

VABILO

Člane AMD—ZŠA vabimo, da se udeležijo ocenjevalne spretnostne vožnje v nedeljo, dne 6. novembra 1960 ob 9. uri. — Prijave sprejema AMD Koper vsak dan od 7. do 14. ure.

PREDVOLILNA AKTIVNOST PRISPEVA K REŠEVANJU PEREČIH PROBLEMOV

Tudi v Koštaboni bodo imeli svoj klub

Pred nedavnim sta bili krajevni konferenci SZDL v Pučah in Koštaboni. Razen poročila o enoletnem delu osnovne organizacije SZDL so se volivci seznanili tudi z občimi vprašanji.

V tem letu so prispevali volivci 11.000 prostovoljnih delovnih ur za popravilo in ureditev komunalnih naprav — cest in vodnjakov, kar predstavlja vrednost več kot 1.400.000 dinarjev.

V programu za bodoče delo je razveseljiva zamisel volivcev, da čimprej odprejo svoj »klub«, ki bi deloval v okviru SZDL. V klubu bodo postavili televizor, imeli bodo razne časopise, revije ter knjige. Klub bo služil tudi za sestanke družbenih organizacij. Zastavno ga bodo postavili v prostore bivše gostilne.

Pretežni del sredstev za nakup televizorja bodo dobili pri Kmetijski zadrugi Smarje, ki jim dol-

Mladinska konferenca na IKS v Kopru

Prejšnji teden je bila V. letna mladinska konferenca dijakov Industrijsko kovinarske šole v Kopru, na kateri je predsednik mladinskega aktiva Tone Poznič izčrpno poročal o lanskoletnem delu. Njegovemu poročilu je sledila razprava o delu v šoli in internatu, nato pa so sprejeli program dela za letošnje šolsko leto. Vsak mladinec je tudi obljubil s prostovoljnimi delom pomagati graditi športno igrišče.

Zahvala krvodajalcem

Občinski odbor Rdečega križa v Postojni se toplo zahvaljuje vsem krvodajalcem za njihovo človekoljubno dejanje in požrtvovalnost. Prav tako se zahvaljuje upravni in uslužbenkam otroškega vrta za pomoč pri akciji kakor tudi vsem ostalim, ki so sodelovali in pripomogli, da je akcija uspela, vrh tega pa se zahvaljujemo tudi vsem podjetjem za njihovo uvidevnost do krvodajalcev.

Občinski odbor RK
Postojna

Na Vremščici - planinska koča

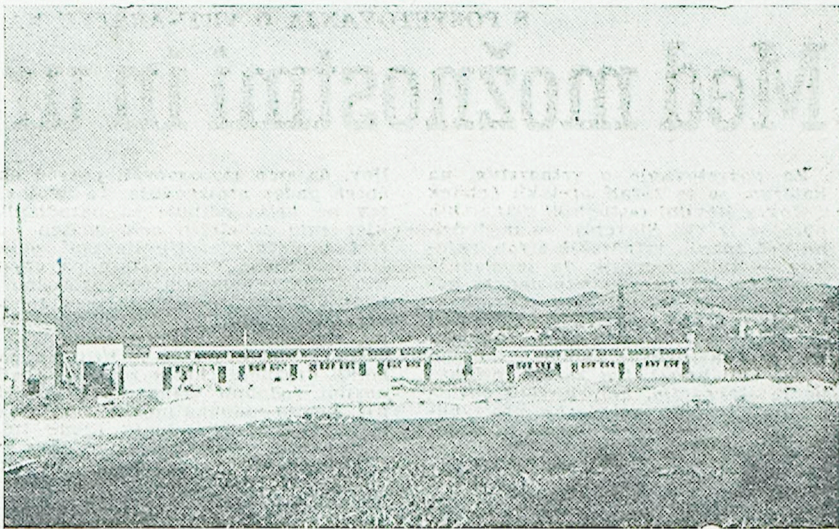
Kaže, da se bo želja planincev vendarle uresničila. Planinci koprškega okraja so se pred nedavnim sestali v Divači, da uresničijo načrte za zgradbo planinskega doma na Vremščici pri Divači.

Koča naj bi služila vsem planincem za zavetišče, posebno šetistim, ki delajo planinsko transportno od Maribora do Koprja. Ker na odseku od Postojne do Koprja ni razen na Slavniku nobene planinske postojanke, je nujno potrebno, da se koča na Vremščici zgradi čimprej. S tem ne bi ustregli le planincem, marveč tudi tabornikom, smučarjem in lovcem. Gradnja te postojanke je zbudila zanimanje tudi pri sindikalni podružnici perutinarske farme v Neverkah, saj bi lahko

guje denar za kamenje, sposojeno pri vaščanih Koštabone za zgraditev oljarne. Ostali del sredstev pa bodo dobili pri družbenih organizacijah.

V Pučah pa so volivci ponovili svojo dolgoletno željo, urediti in usposobiti dvorano za kulturne prireditve. To bi bilo mogoče rešiti le tedaj, če bi Kombinat Koper odstopil del prostorov v poslopju uprave bivšega kmetijskega posestva Brič. V Pučah so še zahtevali, naj ObLO Koper postavi cestarja in vzdržuje komunalno cesto Mlin—Planjave.

Jože Degan

Končno je postojnski motel le začel dobivati prave oblike in gredo zaključna gradbena dela proti koncu, tako da bo do prihodnje sezone že pripravljen na sprejem prvih »motoriziranih« gostov

NEDELJA V ZNAMENJU VOLITEV

Zaupanje bo treba upravičiti

Živahnim pripravam sledi množična udeležba na volitvah vodstev novih krajevnih odborov

Politični delavci, ki te dni obiskujejo predvolilne shode in volišča, kjer člani SZDL volijo svoja nova krajevna vodstva, navdušeno ugotavljajo, da doslej še nismo zabeležili tako velikega zanimanja za delo naše najbolj množične politične organizacije. Še več: na terenu smo se lahko sami prepričali, da moramo to ugotovitev še dopolniti z izjavo, da so potekala predvolilna zborovanja v luči smernic V. kongresa in da

so v slednji vasi našli volivci tudi vprašanja lokalne samouprave in jih povežali z vrsto nalog in pomanjkljivosti na terenu. Marsikje upravičeno prijeto odgovornost za slabo izpolnjevanje obvez tega ali onega vprašanja svojemu občinskemu ljudskemu odboru, zopet drugod kažejo še vedno premalo samoiniciative za samostojno reševanje vseh drobnih problemov, okrog katerih dvigajo čestokrat preveč hrupa.

Preteklo nedeljo dopoldne smo se najdlje zadržali v Pučah in Koštaboni — med dvema rivaloma, kjer vaščani obeh vasi vedno gledajo z enim očesom na delo in prizadevanja svojih sosedov. Tudi volitve so potekale v znamenju tega nenapisanega pravila in so člani Socialistične zveze tekmovali med seboj, kdo bo zmagal. Tako je nastalo tekmovanje

ne učiteljice. Niti pozivu komisije se ni odzvala, čeprav so bile volitve dobesedno pod njenim stanovanjem. Tudi protesti vaščanov je niso »omehčale« in marsikdo je začuden spravedlivi njeni prisotnosti med prvimi volivci. Vsak bi še zgodaj zjutraj stavil, da jo bo srečal na volišču, tako pa...

Zal se komisija ni zmotila. V Koštaboni so se morali tokrat sprizniti s tem nevspešnim dogodkom, kako pa bodo v bodoče gledali na »tovarišice«, ki vzgaja njihove otroke, sicer nihče ni povedal, toda razočarani obrazi vaščanov so dovolj jasno pričali, kam je zdrknil njen ugled.

ODMEVI

PREDVOLILNIH ZBOROVANJ

Izid tega tekmovanja se je obrnil torej v prid Pučanov, zato smo pobarali najprej člane pučke volilne komisije, kaj so razpravljali na predvolilnih shodih.

— Sto in en problem smo našli, je nekdo navrgel v šali. Resni predsednik volilne komisije pa je bil bolj dosleden: — Najbolj nas tare vprašanje cestarja. Ne moremo razumeti, kako nam je občina mogla odreči pravico do cestarja, ko naše ceste zaradi slabega vzdrževanja očitno propadajo. Volivci so sicer izbrali novo moč, vendar je vprašanje, če bodo na občinski komunalni upravi, ki finansira cestarje, tudi priznali njegovo imenovanje. Volivce tare tudi vprašanje vodovoda, medtem ko apelirajo na kmetijski kombinat, naj odstopi prostor v svojem poslopju v Pučah za javne shode in sestanke, da se nam ne bi bilo treba gnesti v tem razredu. Če omenim še zahtevano volivcev po obnovitvi porušenega mostu čez Dragonjo, bi v glavnem izčrpali dnevni red in glavna vprašanja, ki smo jih obravnavali na predvolilnih sestankih.

Naše mnenje: dragi volivci, ali ste razmislili, koliko izdatkov bi prihranili občini, če bi tako neznan objekt, kot je brv čez Dragonjo, obnovili sami s prostovoljnimi delom, kot to delajo marsikje drugje?!

In v Koštaboni? Tu imajo največ skrbi zaradi prostora, kjer bi se shajali na sestankih in v prostih urah na pomenke. Sicer pa so že resno zagrabili za pobudo, da bi si ustanovili svoj klub v prostorih bivše gostilne. O tem več na drugem mestu.

Na terenu smo preteklo nedeljo srečali tudi predsednika občinskega odbora SZDL Rada Pišota-Sokola. Dejal je: — Doslej še nismo imeli tako živahnih volitev krajevnih odborov SZDL. Menim, da je to predvsem zasluha uspešnih predvolilnih zborovanj in povečane aktivnosti vodstev organizacij, ki so več ali manj dosledno tolmačile smernice V. kongresa. V naši občini (Koprski) sta na primer od 61 krajevnih organizacij dobili že do pretekle nedelje nova vodstva najmanj dve tretjini krajevnih odborov. Razen skrbne izbire kandidatov pa smo zabeležili marsikje tudi že tajne volitve, kajti volivci menijo, da bodo na ta način zares izvolili ljudi, ki bodo upravičili njihovo zaupanje. (bb)

Zaživelo je novo DPM na Koprskem

Po uspehi nedavni akciji zbiranja članov DPM v Smarjah so preteklo nedeljo sklicali ustanovni občni zbor te organizacije. Razen številnih občanov in zastopnikov krajevnih družbenih in političnih organizacij so občnemu zboru prisostvovali tudi predsednica Okrajne zveze prijateljev mladine Ida Gec, okrajni šolski inšpektor Rudolf Kobolt in predavatelj ter pedagog Milan Marušič, ki je imel zanimivo predavanje o vzgoji in njenih činiteljih.

Mlado društvo prijateljev mladine v Smarjah nad Koprjem je

že sprejelo program dela, ki vsebuje ustanovitev šole za starše in ustanovitev pionirskega starešinskega sveta z raznimi komisijami. Predvidevajo tudi ustanovitev literarnega krožka, katerega člani-pionirji bodo tekmovali, kdo bo napisal oblikovno in po aktualnosti najbolj tehtne prispevke za mladinsko prilogo Slovenskega Jadrana — »Barčico«. Velja tudi omeniti, da so v Smarjah že ustanovili pionirsko šolsko zadrugo, ki se je tesno povezala s tamkajšnjo KZ in pripravila obsežen program kooperacijskega sodelovanja z njo.

Kaj pravijo drugod ...

V NOVEMBRU KONFERENCE SOCIALISTIČNE ZVEZE

Na posvetovanju predsednikov in tajnikov krajevnih organizacij SZDL, ki je bilo včeraj pri Občinskem odboru SZDL Kranj, so se pomenili o nekaterih najvažnejših nalogah pri izvajanju zaključkov V. kongresa SZDL. Kot je določeno, bodo v mesecu novembru konference krajevnih organizacij SZDL, na katere se že pripravljajo.

IDEAL ZOPET NA NOGAH

Delavke pogorele konfekcijske tovarne Ideal v Novi Gorici bodo v začetku novembra zopet sedle za šivalne stroje. Prejšnji teden so že dobili prvih 27 Singerjevih strojev, vseh pa bo okrog 60. Pripravili so že tudi nove modele zimskih oblek, ki jih bodo serijsko izdelovali.

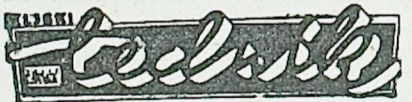
Proizvodnja bo začasno stekla v Grčini, pripravljajo pa načrte za gradnjo novih prostorov, v katerih bodo zaposlili okrog 500 delavk.

PRIDELEK GROZDJA — KVALITETA VINA

Nekoliko je že prezgodaj, da bi lahko točno ocenili letošnji pridelek grozdja, saj se je trgatve šele začela. Kakor pa vse kaže, lahko verjamo cenitvam, da bodo družbena in privatna gospodarstva pridelala letos blizu 9000 ton grozdja. Sodeč po tem, bo letošnji pridelek nekoliko večji od lanskega, kvaliteta pa bo v povprečju zaostajala za lansko.

Vinogradništka in kmetijska gospodarstva v našem okraju bodo letos predvidoma pridelala na 608 hektarjih vinogradov približno 221 vagonov vina. Na vinogradniških gospodarstvih v Gornji Radgoni in Ljutomeru, ki sta najmočnejša proizvajalca vin v našem okraju, saj bosta pridelali 180 vagonov vina, omenjajo, da bodo domala vse količine vketili. Glede prodaje pa ne bosta imeli težav, saj imata za več let sklenjene pogodbe za izvoz v Anglijo.

VISOKO ŠTEVILO

Zaradi raznih oboljenj v celjski občini dnevno ne dela 1660 delavcev. Če ta številka, ki je bila iznesena na seji enega izmed svetov celjske občine, zares tudi drži, nam to daje precej misliti.

TOVARNA ZDRAVIL KRKA

še od planirane milijarde dinarjev za vse leto dosegla v devetih mesecih že 970 milijonov dinarjev realizacije. Erav te dni pa so letni plan tudi že v celoti izpolnili. Kolektiv je sklenil plan povišati za 300 milijonov dinarjev. Podatki kažejo, da so letos proizvedli v devetih mesecih več, kot lani vse leto.

TRAGIČEN KONEC MLADEGA ŽIVLJENJA V PIVŠKEM RIBNIKU

Lahko bi bila še večja nesreča

V Pivki je za odbojkariskim igriščem nezavarovan, naravni ribnik, dolg 100 in širok 60 metrov. Po deževju se v njem zbere tudi do 8 metrov višine vode in takrat je kaj priljubljeno igrišče otrok. Oni pa, ne da bi videli nevarnost, lazijo okrog ribnika in mečejo v njega kamenje ter šibe.

Tako je bilo tudi v ponedeljek, 17. oktobra dopoldne. Desetletni Stojan Srebot in devetletni Mirko Crnobrnja iz Pivke sta v vodo metala šibe. Med igro se je Mirko preveč približal gladini vode, zgubil je ravnotežje in padel.

Preplašeni Stojan je takoj začel klicati na pomoč. Prvi je priteklo 13-letni Marijan Pajer in zaplaval proti Mirku, Franc Bele pa je medtem prinesel lestev, da bi pomagal ponesrečencu.

V tistem trenutku je prihitel železniški uslužbenec Marijan Pogačnik in se tudi on spustil v vodo, ki je bila okrog tri metre globoka in ledeno mrzla. Kljub temu, da ga je v vodi zgrabil krč, mu je samo s pomočjo tretjega reševalca-plavalca Stanka Lamperja, tudi uslužbenca JŽ iz Pivke, uspelo potegniti na suho

Marijana Pajerja, a Lamper je potegnil še nezavestnega Mirka, ki pa mu tudi takojšnja pomoč dveh zdravnikov ni mogla več rešiti življenja.

To je že druga utopitev v tem nezavarovanem ribniku, vabljenem, toda smrtno nevarnem igrišču. In kljub temu doslej še nihče ni poskrbel, da bi bil dostop do njega onemogočen. Nekateri sedaj priporočajo, da bi ribnik zasuili ali uredili odtok vode oziroma, da bi ga vsaj zgradili z bodečo žico. Ta koritasti ribnik tudi ni v okras Pivki, zato bi morali vsaj po tem žalostnem dogodku krajevni činitelji ukreniti vse, da bi odstranili to možnost ponovnih nesreč.

Vsem prizadevnim reševalcem pa naj velja javna zahvala.

Za občinski praznik je bilo v Piranu tudi več športnih prireditev — med njimi tekmovanje strelskih družin za prehodni pokal piranske občine. Tekmovali so mladinske in članske ekipe. Na sliki: odbor strelske družine »IX. Korp« iz Pirana z zmagovalci tekmovalja

ZE ZDAJ PRIPRAVE IN RAZPRAVE ZA

II. festival jugoslovanske folklore

Trajal bo od 31. julija do 5. avgusta v Kopru, Izoli, Piranu, Portorožu in Ankaranu — V 11 nastopih se bodo zvrstili 3 poklicni ansambli, 4 amaterske skupine, 1 izvirna grupa in kot gost: folklorni ansambel iz tujine — Nagrade za nove postavitve amaterjem in profesionalcem — Za občinstvo: plesni karneval ob zaključku

Pretekli teden so se zbrali v Kopru predstavniki naših treh poklicnih folklornih ansamblov — Lada iz Zagreba, Kola iz Beograda in Taneca iz Skopja — ter predstavniki vseh narodopisnih inštitutov, da na skupnem sestanku določijo fiziognomijo in vsebino drugega festivala jugoslovanske folklore.

Po kratkem pregledu moralnega in materialnega uspeha letošnjega festivala, ki je bil sicer prvi pa si je že pridobil v slovenskih obalnih mestih — Kopru, Izoli, Portorožu, Piranu in Ankaranu — domovinsko pravico, so padali predlogi za prihodnje leto. Zdaj ne gre več za to, ali naj sploh bo festival, ampak zgolj za vsebino, obliko, čas, udeležbo. Vsi strokovni, politični in družbeni forumi so soglasni, da je tak festival potreben in da je njegova primerna lokacija prav pri nas. Zato je že tudi za letos zagotovljena finančna pomoč ne samo lokalnih, ampak tudi republiških in zveznih forumov.

Po dvodnevem kresanju misli, predlogov in ob upoštevanju danih možnosti so se rodili prvi

obrisi te pomembne kulturne manifestacije za leto 1961. Povzeli bomo zaključke:

Letošnji folklorni festival naj bi trajal od 31. VII. do 5. VIII., to je od ponedeljka do sobote. Sodelovanje na festivalu je za vsakega udeleženca največje priznanje — tako za poklicne ansamble, kot za amaterje — vendar pa naj bi strokovna žirija še posebej stimulirala nove postavitve z denarnimi nagradami. Skupni fond nagrad bo pol milijona dinarjev, razen tega pa bi vsi udeleženci dobili spominske

plakete. V šestih festivalskih dneh bi se zvrstilo na petih prizoriščih 11 predstav (Koper 3, Portorož 3, Piran 2, Ankaran 2 in Izola 1). Nastopajoči ansambli pa bi bili: trije poklicni iz Zagreba, Beograda in Skopja, štirje amaterski, ena izvirna grupa in kot gost folklorni ansambel iz tujine. Amaterski ansambli naj bi predlagali festivalskemu odboru republiški forumi prosvetnih društev do 1. maja, sicer jih bo izbral sam odbor po svoji uvidevnosti. Za izbor izvirne grupe so pooblastili posebnega strokovnjaka, tuji ansambel pa bo izbral prav tako festivalski odbor v sporazumu s Komisijo za kulturne zveze z inozemstvom. Zadnji festivalski dan bi bil skupen nastop poklicnih ansamblov, poseben večer pa bi bil posvečen tudi skupnemu nastopu štirih amaterskih folklornih ansamblov.

To prepletanje izvirne, amaterske in stilno obdelane folklorne bo prav gotovo plodno za vse udeležence, za gledalce pa zanimivo in lepo kulturno doživetje.

Z. L.

Novo revije

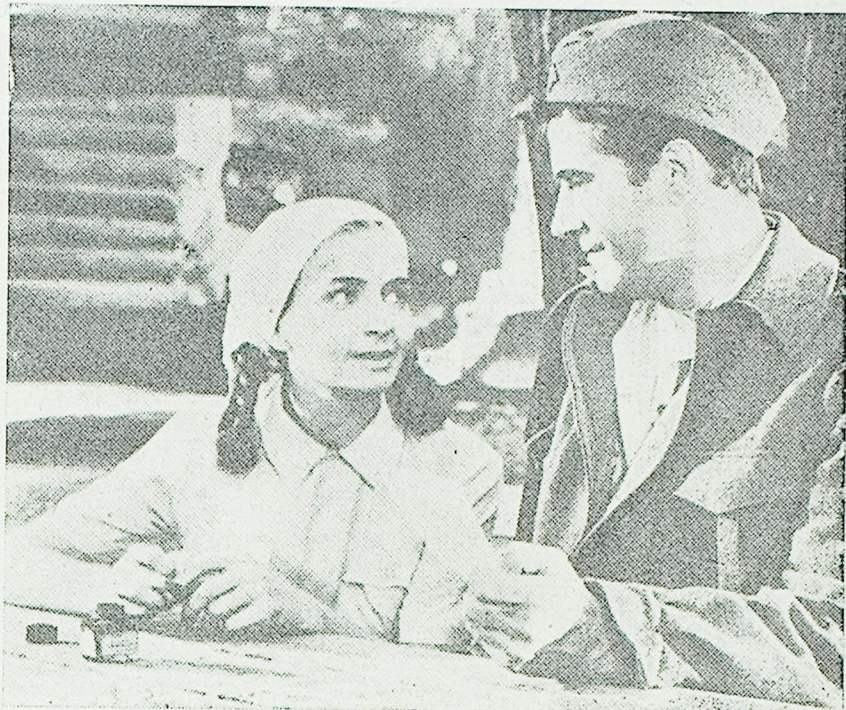
NASA SODOBNOST, Štev. 10

Iz vsebine:

FRANCE BEVK: Tekma s smrtjo; BOŽIDAR DEBENJAK: Pomen Engelsa in Lenina za današnje naravoslovje I; PAVLE ZIDAR: Balada; KARI GORICANEC: Lok in tetiva II; VALENTIN CUNDRIC: Pesmi; DUŠAN KERMAVER: Ludwik Gumpłowicz in Slovenci II.

OBRAZI — Ob Bevkovi sedemdesetletnici (LINO LEGISA); RAZGLEDI — Ob razstavi srbskih in makedonskih srednjeveških fresk v Ljubljani I (EMILIJAN CEVC); RAZGOVORI — Razgovor o slovenskem filmu I: O kadrovski politiki (MIRKO GROBLER), Nov poklic (FRANCE KOSMAC), Repertoarna politika slovenske filmske proizvodnje (VITKO MUSEK).

MED KNJIGAMI — Vladimir Kavčič: Ognji so potemneli (MITJA MEJAK); Pet knjig mlajše slovenske lirike I (FRANCE NOVŠAK); GLASBA — L. M. Škerjanc: Od Bacha do Šostakoviča (MARIJAN LIPOVSEK); LIKOVNA UMETNOST — Ob zadnjih razstavah (LUC MENAŠE); PLES — O baletni umetnosti na Ljubljanskem festivalu (MARIJAN LIPOVSEK).

Naši filmi

Po scenariju Bena Zupančiča in v režiji Jožeta Babiča dokončujejo pri podjetju Triglav-film snemanje filma VESELICA, ki zajema snov iz povojnega življenja. To je odkrita in poštena pripoved, brez nepotrebnih predsodkov, o človeku, ki je med vojno vse žrtvoval, postavljal lastno življenje na kocko in se vrnil kot invalid s težkimi okvarami domov. To je pripoved o duševnosti človeka, ki sredi nove, včasih nerazumevajoče in kdaj celo brutalne okolice doživlja psihične pretrese in ljubezenski brodolom. Film naj bi bil med drugim tudi spoznanje, da naši človeški odnosi še vedno niso docela humanizirani in da še vedno hodimo drug mimo drugega brez pravega občutka za velike vrednote, ki so skrite globoko v naših prsih. — V filmu »Veselic« igrata glavni vlogi Miha Baloh (kurir Aleš) in Mira Sardočeva (bolničarka Mara) — vidimo ju na sliki —, razen njiju pa bomo še videli Niko Juvanovo, Ivo Zupančičevo, Andreja Kurenta, Lojzeta Rozmana, Janeza Skofa, Jožeta Galeta in druge

OPERACIJA: ŠALON V KOPRU

Gostovanje mladega italijanskega pianista Nina Gardija v Glasbeni šoli ob svečnikih

Minuli teden v sredo je zavod »Primorske prireditve« s previdnim kriterijem razposlal vabila za »Koncertni salon« in gostovanje mladega italijanskega pianista Nina Gardija iz Vidma. Previdnost je bila na mestu: nekaj nad sto obiskovalcev se je vabilu odzvalo, več pa jih mala, pri-

kupna dvorana Glasbene šole itak ne more sprejeti. Nova za Koper in menda za Jugoslavijo je bila »scen-ska postavitev«: klavir v sredini, krog njega sedeži in diskretna svetloba dveh kaširanih svečnikov. S tem je bila ne le poudarjena intimnost doživljanja, ampak tudi ustvarjena neposredna vez med publiko in koncertantom, kar je seveda v celoti potrdil eksperiment smiselne in zdrave renesance salonov. Beseda »salon« ima za mnoge ljudi meščansko-sladkobno zven. Vsem tem je treba reči, da so se največje umetnine n. pr. klavirske literature izvajale (če že ne nastajale) v ozračju tipičnega salona, ob svečah in izbranim svečnikov. Mislim, da tak košček zelene površine diskretnega miru, intimnosti in podoživljanja tudi danes (in zlasti danes!) ni odveč. Tisti, ki so bili na koncertu, lahko to potrdijo.

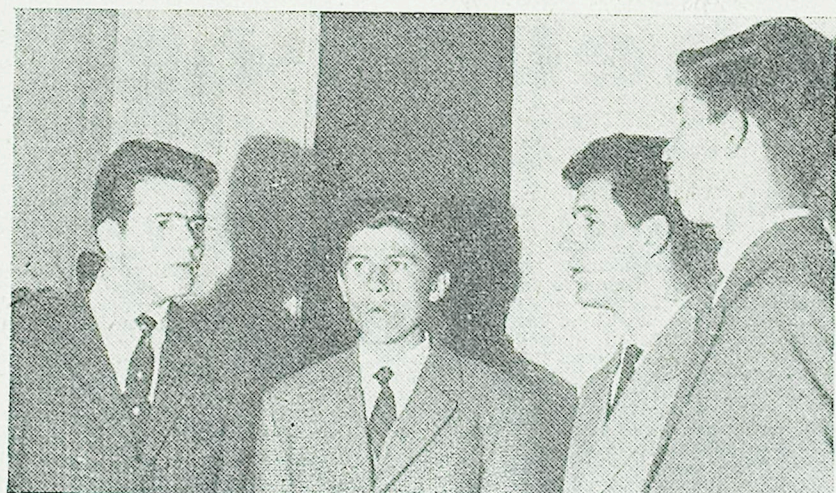
Nino Gardi je mlad pianist, saj ima šele 26 let, kar je za uspešno kariero še dovolj zgodaj. Izhaja iz Cortotove pianistične šole, kar spet pomeni: interpretacija z akcentom galske sproščenosti. Recimo Bachova »Kromatična fantazija in fuga« (z zadržkom, da klavirska transkripcija — skladba je napisana za orgle!) ni ravno preveliko umetniško doživetje!; formalna dvodelnost je bila pod Gardijevimi prsti združena v izrazno celovitost, pa spet degradirana na vrsto

urejenih, a različno podoživljenih fraz. (To so nekoč očitali tudi Cortotu, a je bil mnenja, da je za Bacha smešno predpisovati interpretacijo!) Tudi Beethovnova sonata op. 53 je nagibala v način izrazite programske pripovedi. Za Beethovna — za razliko od Bacha — to resda ni tako tragično in je bilo tokrat (salon, diskretna luč, intima v prostoru) celo umestno, da si strog stilist ob takem Beethovnu brusil jezik. Seveda je bil Ravel (La Tombeau de Couperin) v stilno-izraznem smislu nekaj povsem drugega: poln osebnosti, poln — da tako rečem — pianistične osebnosti v Ravelovi partituri, ki pa — jasno — dopušča interpretacijsko razvejanost in pečat osebnosti. Zato je bil Ravel Nina Gardija tembolj ravelovski, ker je bil iskren, sproščen in nad formo. To velja tudi za Schumann (Karneval op. 9), tega nedopovedljivega poeta melodične linije in drobnih, bisernih miniatür. Pianist Gardi je zaradi nenehnih aplavzov dodal še Chopinovo mazurko št. 2 iz opusa 7, neefektno skladbico: redek, a hvalečen primer koncertanta, ki ni paradni konj za briljantne mimohode po zmagi na koncertnem hipodromu.

Bach, Beethoven, Ravel in Schumann: rekel bi, da je to že svojevrsten mazohizem. Namreč: štiri v tehničnem in idejno-muzikalnem smislu ogromne skladbe iz klavirske literature, ki bi jih pianist s povprečnimi kvalitetai komaj vzdržal. In to še na »najboljšem« klavirju Glasbene šole v Kopru, v dvajsetem stoletju: desni pedal je brezhibno udarjal takt in nas spominjal na grenadirsko marše, bele in črne tipke so vztrajno in neposlušno zopravle občutljivim prstom mladega Gardija, strune pa so ob repetitivnih zvonk-ljale kot razglašena kitara v tirolski krčmi. Smešno, kajne? In žalostno, če dovolite, kajti če že imamo Glasbeno šolo, ji pač ne smemo dovoliti razkošja slabega klavirja.

Zavod »Primorske prireditve« je s koncertom Nina Gardija iz Vidma sicer neuradno odprl jesensko-zimsko sezono. Takoj, ko bo končana adaptacija električnih vodov v gledališki dvorani, pa se bo začela tudi »glavna« zimska sezona z gostovanji tržaškega SG, ljubljanske Drame in Mestnega gledališča ter številni koncerti, o katerih je »Slovenski Jadrani« že pisal.

Morebiti pa bo letos koncertna politika zavoda »Primorske prireditve« prodrla. Zato, ker ne bo zanemarjala tudi zabave in bo na slovensko obalo pritegnila morda kak ljubljanski Jazz-ansambel in Avsenike. Individualne estetsko-umetniške poglede in načela je treba včasih razbremeniti pretirane ozkosti. Milan Lindič

V soboto, 22. t. m., so v Domu Svobode v Kopru odprli prve klubske prostore. Pravi jo sicer »Klub dramske sekcije«, toda mladi ljudje, ki so s svojo požrtvovalnostjo in trudom oskrbeli te sicer skromne prostore, so jih pripravili dati na razpolago vsem članom Svobode. V kratkem sporedu smo slišali nekaj recitacij in narodnih pesmi, ki so jih lepo in občuteno zapeli štirje mladi učiteljski člani (na sliki). — Začetek je tu, zdaj bo treba dati klubu vsebino in ga še opremiti, da bo prijetno shajališče zlasti mladini

SESTANEK ČLANOV DPD SVOBODA V SEŽANI

Dobra volja je še tu

Načrti o mešanem pevskem zboru in o opereti — Pomladitev sekcij in upravnega odbora — Uresničljivi predlogi za klubske prostore

Ni še leto dni, odkar so se člani DPD Svoboda v Sežani zbrali na občnem zboru in se pogovorili o najvažnejših vprašanjih. Tedaj smo zapisali, da so znaki, ki dajejo upanje, da bo sežanska Svoboda obračunala z nekaterimi pomanjkljivostmi, ki že nekaj let hromijo njeno dejavnost.

Na tem sestanku zato članom ni preostalo drugega, kakor da potegnejo še nekatere podrobnejše črte zamišljenega programa.

V pretekli sezoni je bilo nekaj poskusov, kako bi poživili nekatere dejavnosti. Tako se je zbral številni ženski pevski zbor, pa je takoj prenehal z delom. Pripravljali so izvirni literarni večer, ki naj bi bil obenem uvod v novo tovrstno dejavnost. Belega dne pa

ni zagledal. Ali v Sežani res ne bo več pevskega zbor?

Sestanek je pokazal, da je še vedno veliko dobre volje. Ta bo morala zmagati nad mláčnostjo in brezbriznostjo tistih, ki iz različnih vzrokov še oklevajo. Sedanjí sklep, naj se zbere močan mešaní pevski zbor, je odplahlil dobršno plast pepela, ki je še pokrival neugaslo upanje.

Sestanek članstva je le še podčrtal, kar so sklenili že na upravnem odboru, da se zbere skupina pevcev, ki bo naštudirala krajšo opereto. Dalje jo razveseljivo, da se mladinski in pionirski pevski zbor vključita v Svobodo kot njeni sekciji.

Sežana še nima klubskega prostora. Pravzaprav prostor je in kakor nalašč za tako rabo. Dr-

varnica in nekaj sob v telovadnem domu. Toda tu sta dve družini, ki jima je Partizan kot svojim aktivnim članom nudil streho v stiski. Zdaj gre za sodelovanje občine in Zavoda za socialno zavarovanje, da to vprašanje rešita skupno. Ker gre za važno vprašanje, je upati, da bo rešitev pozitivna.

V klubske prostore bi lahko potem preselili še knjižnico, ki je že vse preveč utesnjena in ji grozi prava zadušitev. Tu bi bili še prostori za sestanke društvenih organov.

Veliko je bilo govora o sodelovanju mladine v Svobodi. Zato so razširili upravni odbor društva z zastopniki nekaterih mladinskih organizacij, kar obeta zopet nov polet.

PO OBČNEM ZBORU — TAKOJ NA DELO

Poročali smo, da so na nedavnem občnem zboru SVOBODE v Hrpeljah sklenili, da bodo v vseh sekcijah društva poživili prosvetno dejavnost, ki jo je do sedaj v glavnem ovirala nezainteresiranost mladine in pomanjkanje prostorov. Dosednje sklepu občnega zbora je pritrila dramska skupina z rednimi vajami za uprizoritvev Feldmanove drame v treh dejanjih »IZ TEMNIH DNI«, ki jo je prevedel Jaša Zvan in ki delo tudi režira. Prav tako so se odločili, da bodo po novem letu nastopili na odru s tridejansko veseligrjo, v kateri je zasedbo vlog režija poverila mladincem. Za proslavo 29. novembra pripravljala šola lep kulturni program, v katerem je tudi mladinska igra. Podoba je, da je za to vrst kulturnega izživljanja med mladino obilo zanimanja. Vsekakor se vedno izraziteje pojavljajo znamenja, da bo mladina zaživela tudi v prosvetni dejavnosti in se obetajo hrpeljski občini tudi v tem pogledu boljši časi. Novi odbor SVOBODE, osvežen z mladimi člani, je prevzel hvale vredno iniciativno in bo z vztrajnim in discipliniranim delom prav gotovo tudi uspel.

Pevski zbor primorskih študentov »VINKO VODOPIVEC«

ZAČEL Z REDNIM DELOM

Pevski zbor primorskih študentov je imel minuli teden v Ljubljani svoj občni zbor, ki niti ni bil tako vroč, kakor je bilo pričakovati glede na večje probleme zadnjih dveh let. Bilo je, kakor da so fantje že pred tem sestankom vse dobro preleli in obdelali. V razpravi zato niso pogrevali starih in trenutno nepomembnih stvari, ampak so razpravljali konstruktivno, resno in zavzeto za skupno stvar in z občutkom trdne kolektivnosti, ki je nujno potrebna.

Težave za zbor »Vinko Vodopivec« so se začele, ko ga je zapustil dirigent Toni Nanut. Pod njegovim vodstvom je dosegel zbor pred dvema letoma zavidljivo umetniško raven ter vrsto priznanj doma in v tujini. Potem je moral dirigent drugam in vsemu iskanju, da bi mu nasli pravega naslednika, so se pridružile tudi druge težave, subjektivne in objektivne. Seveda je bil zaradi tega zbor, lahko bi rekli, razreštan.

Sedaj je prevzel zborovodsko mesto znani dirigent Jože Hanc, vrnili so se tudi nekateri starejši pevci in stekle so prve vaje. Bila je že tudi avdicija za nove člane, nadaljujejo pa še akcijo za okrepitev posameznih glasov.

Težaven začetek je torej mimo. Pevovalja je tu in prav tako dobra volja. Ob vztrajnem delu ne morejo izostati niti uspehi.

RO

★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★

Proti Ilirski Bistrici

(Odlomek iz knjige POČAKAJ DO PRIHODNJE POMLADI. Za 40-letnico ustanovitve KPJ izdala založba Lipa v Kopru. Opremil Grega Košak)

Proti večeru se je odred zvrstil v kolono in krenili so proti Ilirski Bistrici, ki se je še razvijala držala.

Vidko in Branko sta razvrstila borce v polkrog pred Trnovim, kjer se začnajo kasarne ilirsko-bistriškega garnizona. Imela sta namen, doseči predajo oziroma razorožitev garnizona s pretvezo, češ da je mesto obkoljeno.

V Ilirski Bistrici je še legalno živel mizarški mojster Nace, član okrožnega odbora OF. Jadran in Vidko sta dobila z njim zvezo in mu naročila, naj spravi skupaj sestane s komandantom garnizona Ilirska Bistrica, polkovnikom Pauluccijem, da se pogovori o predaji.

Nace je postal dirigent partizanskih priprav, kako bi zavzeli osamel garnizon. Šel je k domačinu Domladisu, kamor je zahajal Paulucci na kvartanje. Domladisu je polkovnik obljubil, da zvečer za potkovo pride, da se bo sestel s partizanskimi komandanti.

Nace se je odpeljal z avtom v smer, od koder je bilo slišati streljanje. Tam je dobil Vidka in Jadrana in so se skupaj vrnili v Ilirsko Bistrico. V Domladisovi hiši so se sestali s Pauluccijem, ki ga je varovala zunaj hiše telesna straža, oboroženi vojakimotoristi.

Vidko, Jadran in Nace so zahtevali, naj garnizon prepusti orožje partizanom, pa bodo mogli prosto oditi. Paulucci je odvrnil, da mora pričakati v mestu dve nemški diviziji, ki bosta šli skozi, in da terja od partizanov, da se vzdre napada na Nince. Da pa pristane, da izroči lahko orožje.

Razgovora naši niso mogli končati s kakim dogovorom, ker je Paulucci nemudoma izginil. Iz hiše so jo ucvrli kar skozi okno tudi naši.

Ker ni bilo dati Paulucciju nobene vere, po drugi strani pa je čakal, da se preda Nemcem, je bilo treba akcijo za razorožitev Ilirske Bistrice pospešiti. Ponoči je Nace pričakal odred pred mestom. Ker Paulucci noče izpol-

niti zahteve po predaji orožja, bodo to naši skušali doseči tako, da bodo prepuščali komandante posameznih kasarn.

Stabovci odreda so šli do bližnjih trnovskih kasarn. Nace je šel prvi noter. Na komandi sta bila dva polkovnika in nekaj oficirjev. Prigovarjal jim je k predaji, oni pa so mu zatrjevali, da se bodo topeli z Nemci.

Za Nacetom sta prišla k oficirjem še Vidko in Branko. Končno so se le domenili, da bodo dali iz garnizona partizanom takoj na razpolago tri baterije artilerije in tri čete mitraljezi.

Moštvo je bilo pri priči nared. Takoj je odšlo na položaje pod Slavnik, del na je ostal na razpolago za obrambo Il. Bistrice.

Po teh uspešnih dogovorih se je Branko vrnil k razvrščenemu odredu, Vidko, njegov kurir Bognar in Nace pa so šli proti bistriški postaji. Tam so srečali italijansko patruljo, ki jih je zaustavila.

Nace je govoril vojakom, češ da Italije ni več, kaj vendar iščete tukaj, pojdite domov!

Vidko ne bi bil Vidko, če ne bi z Bognarjem stopil patrulji za hrbet in jo razorožil.

Kmalu zatem pa je po alarmu razorožene patrulje polkovnik Paulucci poslal na obhod okoli mesta »avtblindno«. Peljala se je v smeri, kakor je šla malo prej patrulja in je od zadaj pripeljala pred odredovo zasedo na železniškem tiru. Tam jo je kar z brzostrelko zaustavil Branko. Ker ga ni ubogala, je spustil za njo rafal. Ko pa so videli ta zgled borci, so za avtblindno našli še oni.

Iz voza so odgovorili in stre-

ljali, kamor je neslo. Rafal je ubil na kasarnem dvorišču celo njihovega vojskaka.

To je bil alarm za preplah in zmedo v kasarni! Streljali so vseprek in pobili sedem svojih kameradov. Nekaj pa so jih pokončale še mule, ki so v tem peklu pobesnele.

Vse, kar je povedal Vidko, je govoril z naslodo. Po Celje pa je prišel k meni po pomoč, da po-

MILAN GUČEK

šljemo na položaj pred Ilirsko Bistrico še vse, kar imamo zmožnega za orožje.

Zbral sem, kar sem mogel oboroženih ljudi in smo šli. Tudi ženske brez orožja so bile z nami.

Kako drugačno sem si predstavljal našo pot v dolino, ko bo odprta za nas! Sonce, pesem, mi, kot da imamo preruti...

Sedaj smo pa v temi in tišini lomastih po brkinskih kolovozih in s prvo dobro svetlobo smo pristali v dolini, pri borbenih položajih odreda.

Od noči se ni nič spremenilo, le v najbližjih kasarnah ni več Italijanov. Pobiti vojaki so še vedno ležali okoli poslopij.

Posvetujemo se, kaj bi kazalo storiti. Juriš na kasarne?

Tega ne zmoremo. Pa mi pravi Bognar:

»Milan, zadosti je tega! Vzemi va bicikle in se peljiva v mesto!« Zgrabila sva tam blizu prislonjeni dve kolesi in se odpeljala — v levje žrelo.

Mesto je bilo kot izumrlo. Na nič velikega nas mislijo in ne na to, kaj nas lahko doleti, pa tudi nič tesnobe nisva čutila.

Ilirska Bistrica je imela polno

GIOVANNI BOCCACCIO:

Iščeejo heliotrop

(Iz tretje novele šestega dne zbirke DEKAMERON. V knjižnici Kondor izdala Mladinska knjiga. Novele izbral, prevedel in uredil dr. Andrej Budal)

V našem mesfu, ki je imelo vedno v izobilju raznovrstnih in čudnih ljudi, je živel nekdaj pleskar Calandrino, preprost človek s čudaki običaji; ta je največ občeval z dvema pleskarjema, Brunom in Buffalmacco, zelo zabavnima, a drugače bistrournima in premetenima človekoma, ki sta s Calandrinom občevala zato, da sta se lahko pogosto smejala njegovim običajem in njegovi preproščini. Takrat je živel v Florenci tudi mladenič, ki je znal čudovito zabavno opraviti vse, kar je hotel, zvit in ljubezniv, Maso del Saggio po imenu. Ko je ta slišal nekaj zgodbic o Calandrinovi preprostosti, je sklenil, da se z njim pozabava tako, da ga ukani ali mu kaj čudnega natveze. Ko ga je nekoga dne po naključju našel v cerkvi San Giovanni in videl, kako si pazljivo ogleduje slike in rezbarije nad tabernakljem te cerkve, je postal nekoliko pred njim in se domislil; glej, zdaj se mu nudi priložnost, da izvrši svoj namen. Povedal je nekemu tovarišu, kaj namerava, oba sta se približala mestu, kjer je Calandrino sam sedel, in začela razpravljati, kakor bi ga ne videla, o skrivnostnih silah raznih kamnov; o njih je Maso govoril tako razborito, kakor bi bil znamenit, izveden dragotinar.

Calandrino je začel vleči njun pogovor na ušesa, čez nekaj časa je vstal in ko je videl, da ne gre za neke skrivnosti, se jima je pridružil. To je bilo Masu kar pogodu; medtem ko je svoje pripovedovanje nadaljeval, ga je Calandrino vprašal, kje bi dobil te tako čudodelne kamne. Maso je odvrnil, da jih je največ v Berlinzonu, v baški deželi, v vasi, ki se imenuje Bengodi; tam vežejo trte s klobasami, gos stane samo en denar, pa ti dajo še eno za nameček; tam se vzdiguje gora iz nestranganega parmezanskega sira, na kateri stojijo ljudje, ki ne delajo nič drugega kakor makarone in drobljanec, ki jih kuhajo v kopunovi juhi in jih nato mečejo dol, in kdor jih več ujame, ta jih več ima; v bližini pa teče rečica najboljega mošta, ki so ga ljudje kdaj pili in kateremu ni primšana niti kapljica vode.

»Ah,« — je rekel Calandrino — »je srečna dežela! Toda povej mi, kaj neki napravijo iz kopunov, ki jih tam kuhajo?« Maso je odvrnil: »Vsi Bski jih jedo.« Maso je vprašal Calandrino: »Ali si kdaj že bil tam?« Maso je rekel: »Ti se vprašuješ? Kajpada, bil sem, enkrat in tisočkrat.« Tedaj je vprašal Calandrino: »Kolikaj milij je do tja? Maso je odvrnil: »Milij sto tisoč dvojce, ki vso noč prepoje.« Tedaj je Calandrino rekel: »Torej mora biti do tja še dalje, kot so Abruzzi?« »Da, da,« — je odvrnil Maso — »še nekaj korakov dalje!«

Preprosti Calandrino, ki je videl, da izgovarja Maso te besede z resnim obrazom, ne da bi se lahko le malo nasmehnil, je vse to trdno verjel, kakor verjame človek najčistejši resnici, in je rekel: »Zame je to malo predač, a če bi bilo malce bliže, ti po pravici povem, da bi šel rad kdaj s tabo, če ne zastran drugega, pa zato, da bi ti videl, kako se tišti makaroni prekopicujejo navzdol, in bi si enkrat z njimi pošteno napolnil trebuh. Toda povej mi, propim, ali v teh naših krajih ni tako čudežnih kamnov?« Maso je odvrnil: »Pač, imamo dve vrsti močno čudodelnih kamnov; v prvo sodijo skale iz Settigana in Montiscija, z njihove pomočjo delaš moko, če so izklesane v mlinske kamne; zato pravijo v tistih krajih, da prihaja od boga milost, iz Montiscija pa mlinski kamen; to da teh skal je toliko, da jih pri nas tako malo cenijo, kakor pri njih smaragde, ki se vzdigujejo kakor gore, višje od gore Morello, in žarijo sredi polnoči — bes te plentaj! In vedno še tole: Kdor bi mlinske kamne, ko so doklesani in preden so prevrtani, zvezal v obroče in jih nesel sultanu, ta bi imel, karkoli bi hotel. V drugo vrsto pa sodi kamen, ki ga mi dragotinarji imenujemo heliotrop, zelo čudodelen kamen, kakaj kdorkoli ga ima pri sebi, tega nihče drug ne vidi, kakor da ga ni, dokler ga drži.«

Tedaj je rekel Calandrino: »Velike so moči teh kamnov; toda kje se dobe ti poslednji?« Maso je odgovoril, da so se taki kamni pogosto dobivali v Mugnonu. Calandrino je vprašal: »Kako debel je takle kamen in kakšne barve?« Maso je odvrnil: »Debelosti so lahko različne, nekateri so večji, drugi manjši, a vsi so malone črne barve.«

Calandrino, ki si je vse to na tihem zapomnil, se je naredil, kakor da ima kak drug opravke, se poslovil od Maso in sam pri sebi sklenil, da bo ta kamen poslal, vendar se je odločil, da ne stori tega, ne da bi o tem počul tudi Bruno. In Buffalmacco, ki ju je imel prav posebno rad. Začel je sili torej neutegoma iskati, da bi šil precej, preden se domisli kako drug, po čudodelni kamni, in tako je ves ostanek tistega dopoldneva porabil za to iskanje. Naposled, ko je ura že odbila tri popoldne, se je spomnil, da delata v ženskem samostanu iz Faenza, in dasi je vnitarska svobodna vročina, je pustil premisar vsa svojega druga opravila, skoraj jekel rekli, ju dal poklicati in stema rekel:

»Tovariša, če mi hočeta verjeti, lahko postanemo najbogatejši možje v Florenci, kakaj od verodostojnega moža sem pravkar izvedel, da so dobi ob Mugnonu kamen, ki stori, da

kasarn. Na dvoriščih so stali vojaki v tropih in čakali, kaj bo sklenila njihova komanda, ali pa morda, kdo jim bo od zunaj odpri vrata.

Pri brez orožja, za nama ni streljal nihče. Debelo so naju gledali.

Pri tretji kasarni pa je le prišlo Bognarju na um:

»Pojdite domov! Mi vas pustimo, vi nam pa dajte orožje! Kaj čakate Nemce!« je kričal Bognar v italijansčini, toda koles nisva ustavila.

Te besede je ponavljal povsod, kjer sva videla za železnimi ograjami črede omahljivcev.

Ko sva naredila prvi krog po mestu, se niso za pozevenosti menili. Ko sva prišla še enkrat naokrog, pa se je Bognar pri vsaki kasarni ustavljal in prigovarjal vojakom. Oficirji so se držali bolj zadaj in so jim sproti grozili, če naju bodo poslušali.

Pa ne dolgo. Ko smo že menili, da bo treba na silo streti odpor oficirjev, so pridrli iz kasarn vojaki kakor ovce in jo ucvrli proti — Brkinom.

Kako dobro so vedeli, kje pelje pot domov...!

Za vojaki so jo iz mesta pobrisali še oficirji. Hiteli so, da so se čimprej pomešali mednje. Tako so se počutili bolj varne. 12. septembra je bila Ilirska Bistrica namra. Na skrivaj je ušel nam in tudi svojim vojakom polkovnik Paulucci.

V naročje nam je padlo kakor zrelo hruška mesto in še nedotaknjen garnizon z neprecenljivimi skladišči orožja, opreme, živil. Ilirska Bistrica je bila središče in skladišče vojaškega zaledja za vse področje okoli Trsta do Reke in Št. Petra, in pod njo je spadal še območje pas z velikimi objekti in potrebami.

Pred nami je bila naloga, da ji nismo videli me jeje ne teže do kraja, bilo pa nas je še deset partizanov, ki smo imeli vsaj nekaj izkušenj.

človeka, če ga ima pri sebi, nihče drug ne vidi; zato bi sodil, da ga pojemo takoj iskat, še preden se kdo drug odpravi tja. Najdemo ga za trdno, zakaj kaj ga dobro poznam. In ko ga najdemo, kaj nam je treba drugega, kakor da si ga vtakemo v žep, in kaj obložene z groši in zlato, in si nabašemo novece, kolikor bomo hoteli? Nihče nas ne bo videl; tako lahko brž obdnimo in ne bo nam več treba vse dati zidov mazati, kakor jih maže polž!«

Ko sta ga začela in Buffalmacco slišala, sta se zbrala na tihem smeja, nato pa sta se spogledala, se naredila, kakor bi bila začudena, ter pohvalila Calandrinov načrt. Buffalmacco je zatem še vprašal, kako se ta kamen imenuje. Calandrino, ki je bil iz grobega testa, je ime že uslo iz spomina; zato je odgovoril: »Cemu nam bo ime, ko poznamo njegovo moč? Dejal bi, da ga pojdimo brez obotavljanja iskat.« »Dobro,« je rekel Bruno, »kakšne oblike pa je?« Calandrino je dejal: »Dobijo se kamni vsakovrstnih oblik, toda malone vsi so črni. Zato mislim, da nam ni treba drugega, kakor pobrati vse, kar jih bomo videli črnih, dokler ne naitimo na črva; ne izgubljamopotemakem časa in pojdimo!« Bruno pa je še rekel: »Počakaj malo!« In obrnil se je k Buffalmacco in nadaljeval: »Zdi se, da Calandrino dobro govori; toda ura se mi ne zdi primerna, zakaj sonce je še visoko, baje v mugnonsko strugo in je vse kamne razbelilo, tako da se zdaj vidijo beli, mnogi kamni, ki so zjutraj, preden jih je sonce razgrelo, črni. Mimo tega je danes, na delavnik, mnogo ljudi po raznih opravkih ob Mugnonu; če bi nas ti videli, bi lahko uganili, kaj iščemo, začeli bi morda tudi sami iskati in lahko bi jim prišel v roke pravi kamen in tako bi mi z velikim trudom izgubili, kar bi lahko z majhnim trudom pridobili. Sodil bi, če vama je všeč, da je treba takšno delo opraviti zjutraj, ko se črni kamni boljje ločijo od belih, in na praznik, ko ne bo tam nikogar, ki bi nas lahko videl.«

Buffalmacco je pohvalil Brunov načrt, tudi Calandrino je pritril in zdaj so odločili, da bodo prihodnje nedeljo zjutraj vsi trije iskali čudodelni kamen; Calandrino pa je svoja tovariša predvsem prosil, naj o tem živl dušedi ne črneta besede, kakaj on je izvedel ne kot skrivnost. In ko je bilo to domenjeno, jima je še povedal, kaj je slišal v kraju Bengodiju, zatrujoč jima z besedami, da je res tako.

Calandrino je zdaj odšel in potlej sta se onadva med seboj domenila, kaj morata storiti.

NOVE knjige

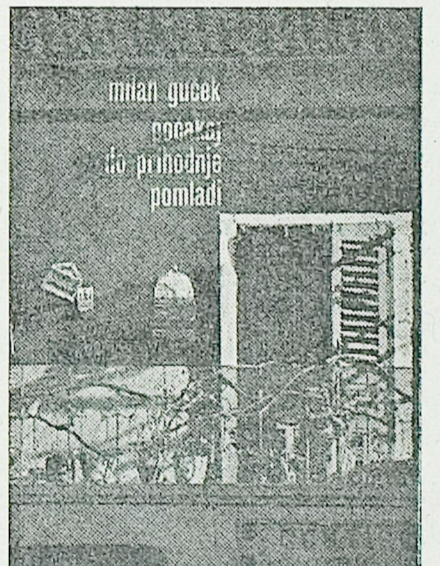

Nedolgo tega je izdala primorska založba Lipa dve izvorni deli: »Soncu ni verjeti« Vasje Ocvirka in »Počakaj do prihodnje pomladi« Milana Gučka. Ceravno je prva knjiga »romana« in druga »spomini«, ju vendar veže nekaj skupnega; obe deli sta posegli v čas, kjer se naša slovenska zgodovina pravzaprav šele pričnaja, v čas druge svetovne vojne in partizanskega boja.

Iz romana Vasje Ocvirka odseva partizanski čas iz leta 1942. Zgodba sama je preprosta in prav takšno je tudi njeno ogrodo. Komaj ustanovljena partizanska četa, ki jo sestavljajo večji del novinci, je položila nekje na Krimu prisego in se napolnila proti Kočevskemu Rogu. Na svoji poti je preživljala razne preizkušnje, v katerih so morali ljudje hočeš-nočeš pokazati svojo vrednost, predanost in tudi svoj značaj. In kakor življenje oblikuje človeka, tako tudi Ocvirk lušči podobo svojih junakov iz dinamičnega pripovedovanja. Zdi se, da je Ocvirku patos tuj in ga nemara celo sovraži (primerjajmo partizansko prisego v prvem poglavju romana), ne išče herojev, ampak v tem velikem času išče človeka. In vendar se mu junaki niso povsem posrečili. Njegovi junaki so le tipi kolektiva, v katerem predstavlja strogost komandant, nepopustljivost komisar, originalnost Kemal, prevranta in izdajalca Cafuta, omahljivost Keber itd. Med najbolj uspele like sodi bržkone stari Južina, le zametek najlepšega lika pa predstavlja Mišji Mohor, medtem ko je Zidor, ki naj bi bil morda središče Ocvirkove pripovedi, najbolj neskladen in psihološko najbolj problematičen.

Roman »Soncu ni verjeti« je napisan tako živahno in vedro, da ga skoraj ni mogoče prebrati drugače kakor v dušku.

Ocvirkov roman »Soncu ni verjeti« je opremil z zgoščeno simboliko Jože Pohlen.

S tem delom se je Guček oddaljil izrednim ljudem, ki jih je bil srečal in je z njimi živel v času svojega ilegalnega bivanja in dela na Primorskem. Kot filmski človek je tudi svoje spomine stilistično zasnoval po filmsko; spomnil so podobni filmskemu scenariju in pred bralcem migotajo drobni dogodki razgibanega časa, tipično partizanskih kontrastov, zunanjih in notranjih pretresov, junakskih dejanj ob italijanski kapitulaciji. Vse zapiske preleva čustvena harmoničnost in avtorjeva ljubezen in spoštovanje do dežele in ljudi v času stiske in velike preizkušnje.

Opremo knjige je oskrbel Grega Košak s svojstveno fotomontažo.

(sas)

SLOVENSKI JADRAN

v vsako hišo Slovenskega Primorja

Film

Letošnja jesen, ob obletnici nacističnega napada na Poljsko, je prišel v poljske kinematografe novi film režiserja Aleksandra Forda KRIZARJI. Za Poljsko je bil to velik kulturni dogodek. Film so posneli po znanem romanu Henryka Sienkiewicza za tri ure, tako da zajema vse glavne

junake romana. Ustvarjalci so si zamislili film predvsem na fabulativnih nitih romana in so z aktualno filmsko govorico skušali izraziti svojo politično misel. Pravijo, da je to do zdaj najdražji poljski film, nastel so na tisoče statistov in na stotine konj, posebne delavnice so izdelovale srebrne orožje iz plastične mase, več stotin svetovalcev najrazličnejših strok je skrbelo za zgodovinsko verodostojnost dogodkov, noš in običajev. Snemali so na panoramskem platnu in v eastmancoloru. — Med igralci srečamo Emila Karewicza kot Wladislava Jagielskega (na sliki zgoraj), med najboljše like pa sodi po mnenju strokovnjakov vloga, ki jo je upodobil Andrzej Szalawski (spodnja slika)

VSE OKROG NAŠIH TRGOVIN ★ VSE OKROG NAŠIH TRGOVIN ★ VSE OKROG

»NIMAMO, DOBIMO, PRIDITE POGLEDAT...«

Rekli smo: toliko kritike na račun naše trgovine — zalog, izbire, prodajalcev, izložb, cen itd. itd. Pisali smo o tem, obtoževali in opravičevali, če smo bili mnenja, da kritika ni umestna ali objektivna. Toda navadno smo, žal, morali priznati marsikatero napako in vedno znova ugotavljati, da v času, ko se postavljamo z deseto obletnico družbenega upravljanja, le-tega v trgovinah še nismo uveljavili. Toda to je posebno poglavje, o tem ne bi razpravljali v teh zapisih. Odlo-

čili smo se, da preprosto kot potrošniki in državljani obiščemo nekaj trgovin v naših obalnih mestih in odkrito spregovorimo o tistem, kar smo videli. Seveda iz svoje kože ne moreš nikamor in končno smo se spet prelevili v novinarje in smo v imenu objektivnosti obiskali merodajne forume, da smo jih pobarali za stališče in mnenje o nekaterih napakah in težavah.

Posredujemo vam torej obe plati zvona.

ZAKAJ SMO SE ODLOČILI ZA TRGOVINE

To ni naključje. Jesen je čas, ko ne prihaja v hišo samo kurjava in ozimnica, ampak ko z žalostjo ugotavljamo, da čevlji pušajo vodo, da je plašč ponošen, obleka strgana, da so otroci pre-rasli svoja oblačila. Jesen je čas večjih nakupov in zato so naše ne pretežke denarnice še posebno občutljive.

Še en vzrok je: mi, ki živimo v teh krajih že n. pr. deset let, dobro vemo iz izkušnje, kaj so naše trgovine. In če smo se kdaj pritoževali, so nas zavračali: »Saj se nam ne splača imeti zaloge, ljudje hodijo v Ljubljano ali v Trst!« Res smo hodili, ker smo morali. To je izguba časa in denarja, smo večasih zatarnali, zakaj ne bi lahko kupili doma? In če smo to ali ono malenkost dobili v Trstu ceneje, da nam je zavidal vesoljni svet onstran pasu maloobmejnega prometa, je danes tudi temu odklenkalo. Nič več ne pomaga niti meso, maslo in cigarete, da bi vsaj za silo nadomestili izgubo pri slabih zamenjavi denarja. In pri nas ne pobiramo dinarjev na cesti, da bi jih hodili metati v žrelo pretencioznih spekulativcev onstran meje.

Torej naše domače trgovine.

KAJ SMO ISKALI IN KAJ SMO NAŠLI

Obiskali smo nekaj trgovin in se zanimali v glavnem za stvari, ki jih potrebuje potrošnik jeseni. Pri tem smo našli zanimive stvari, na značilne malenkosti in niti nismo imeli namena, da bi vso kompleksnost vprašanja postavili pod drobnogled in pod močan reflektor. Opazovali smo s prostim očesom našega potrošnika. Toda ta pojem nikakor ne izključuje kritičnega čuta zavestnega državljanja.

Splošno in konkretno: v vseh trgovinah našega obalnega področja ni modro-belih platneno-gumijastih copat, ki jih zahtevajo učitelji telovadbe (vsaj v Kopru). Izjema je le Trgovski dom v Kopru, ki ima nekaj števil. Obiskali smo najbolj kompetentno trgovino — Borovo. »Otroci rabijo te copate spomladi in ne zdaj,« nas je počula prodajalka. »Zahtevajo jih od njih v šoli, pri telovadbi,« smo rekli. In odgovor: »Bomo že mi bolje vedeli, kaj rabijo, kot vi!« Zahvalili smo se in pomislili, da mogoče od skoraj 2000 šolarjev vsaj četrtina potrebuje copate. Pa bodo telovadili v nogavicah, jih trgali in drčalo jim bo, mogoče se bodo tudi prehladili. V trgovini Borova pa vedo, da jih potrebujejo šele spomladi.

Jesen je prinesla deževno in prezgodaj — letos še izredno — mrzlo vreme. Išče močnejše zase, za našega šolarja. Slabo so založeni in kar nam lahko pokažejo, je preostala zaloga od lanske zime. Večina števil manjka. Ne gre za ugotavljanje krivde, gre za to, da bo imel otrok mrzle in mokre noge, kar verjetno ne bo brez posledic.

Zal nosimo v jeseni nogavice. Kljub zankam pri ženskah in luknjam pri moških, kar nam povzroča nemalo jeze. In otroci nosijo žabe, ne samo tistih navadnih, ki res niso lepe, se hitro trgajo in niti niso tako poceni, ampak tudi čedne, raztegljive, barvaste. Uboge matere, če ste se podale na to pot! »Raztegljivih

žab sploh ne delajo več!« (Izbira, Piran) — »Imamo samo najmanjše številke.« (Mavrica, Piran) — »Pridite se pogledat!« (Mavrica, Izola) — »Samo za odrasle!« (Trgovski dom, Koper) — »Šele dobimo!« (Soča, Koper). Kdo bi še našteval vse odgovore pri moških raztegljivih nogavicah in pri ženskih najlonkah. Nikar se ne skušajte pravdati, da je moderna taka barva in nogavica brez šiva. Vzemite, kar dobite. Toda če imate po nesreči nogavice številko 8 in pol, potem lahko hodite zaradi naših trgovin bose! Naj vam pa zaupamo, drage bralke, da naše tovarne izdelujejo veliko vrst in barv najlonk vseh števil in da jih v Ljubljani dobite.

Še smo vpraševali: o vetrnih jopičih, trenerkah za otroke in odrasle, dežnih plaščih, dežnikih, zadržkih, gumbih, volni itd. itd. Večni refren: »Nimamo, dobimo, pridite pogledat!« Ali pa je kvaliteta slaba in današnjega potrošnika ne more zadovoljiti.

Posebno poglavje ob tem bi bila še

Kakor lahko izložbam piranske Izbire očitamo praznino, tako Tehnoservisu na koprski Mudi prenatrpanost. Eno in drugo ni za kupca vabljivo, ker ga odbija oziroma utruja. Mogoče je prav aranžerstvo dejavnost trgovine, na katero se premalo misli!

Izložbi trgovine Izbira v Piranu na glavnem, Tartinijevem trgu. Borno sta opremljeni in slabo izkoriščeni, v njih zevajo praznine. Seveda se daleč nista zrcalo izbire in zalog v trgovini, čeprav niti le-te niso prevelike

PRIJAZNOST NAŠIH PRODAJALCEV, IZLOŽBE IN CENE

S tem v glavnem res ni, da bi se hvalili. Posebno ne v Kopru, kjer te blagajničarka mirno pošlje, da kje drugje zmenjaj denar, če hočeš plačati in kjer lahko jutraj čakaš, da bodo prodajalke končale razgovor: o zmenjalki in sanjah, o obisku v Trstu in o filmu, ki so ga gledale. Resnici na ljubo pa je treba priznati, da so prodajalke v Piranu precej prijaznejše — morda je to turistična vzgoja — toda njihove trgovine dosti manj založene in z manj kvalitetnim blagom.

Omenili bi še izložbe. O njih vam nazorno govore naše slike. Vsekakor pa velja pravilo, da so ogledalo trgovine. Pusta in neizkoriščena izložba nikoli ne bo privabila kupca, prenatrpana ga bo zmedla. Okusno in smotno naj bo urejena, da bo kupca poučila o izbiri in privabila s cenami. In če stopimo v trgovino, si še daleč ne želimo zoprne in vsiljive uslužnosti, ki te kramarsko ne izpusti za rokav, ampak prijazne uslužljivosti in poštenega nasveta.

Želeti je pač dovoljeno!

Bodimo pravični: so tudi dobre strani v naših trgovinah. Priznati moramo, da imajo največjo izbiro vsakovrstnega metrskega blaga v koprski Soči, da pa imajo najboljšo konfekcijo, trikotaržo in galanterijo v Trgovskem domu. Toda to, kar je, se nam zdi samo po sebi umevno, bolj nas bodo v oči to, česar ni, kar pogrešamo na vsakem koraku.

Skoraj bi pozabili na cene, bolj rečeno na razlike v cenah v primerjavi z ljubljanskimi ali kje drugje pri nas. Že zdavnaj smo se sprijaznili s tem, da razlike so, večje ali manjše. Dopovedujejo nam, da so to prevozni stroški, druga kvaliteta, krivda grosista. Razumemo, da lahko nastane določena razlika, toda nihče nas ne bo prepričal, da je opravičljiva, če znaša 1100 dinarjev pri srajci. Gre za jersey volnene srajce Tovarne pletenin: v Ljubljani stane 3450 din, v Kopru pa 4550! Zanimivo bi bilo ugotoviti, kje je nastala razlika.

Kaj pravijo tisti, ki niso samo, ampak tudi potrošniki?

DOBRA POT DO DOBREGA PRODAJALCA

Zopet na drugi strani lahko z vso resnostjo načnemo vprašanje strokovne izobrazbe našega trgovskega prodajnega kadra. V 460 prodajnih obratih z več kot 2000 trgovskimi delavci prevladuje priučena delovna sila ter lahko upravičeno govorimo o šibkem kvalifikacijskem sestavu v naši maloprodajni trgovski mreži. Vzroke za tako stanje je seveda v prvi vrsti pripisati slabim pogojem šolanja delavcev v trgovini, kar je bolj ali manj splošen pojav tudi v drugih okrajih.

Trgovinska zbornica našega okraja obravnava slabe pogoje šolanja oziroma izobraževanja trgovskih delavcev z vso prizadevanostjo in priraja tudi občasne seminarje, kjer dobivajo udeleženci prepotrebno dopolnilno strokovno izobrazbo, kar je pač v teh razmerah najboljša pot. Tudi je ne kaže opustiti — vsaj do otvoritve novega centra za šolanje vajencev v trgovini, ki bo, kot napovedujejo,

sprejel že v šolskem letu 1962/63 prve učence v trgovini.

Na drugi strani pa moramo, žal, ugotavljati, da kažejo trgovske organizacije odločno premalo interesa za te seminarje. Tako se je kljub najugodnejšim pogojem za desetdnevne seminarje, ki jih je organizirala Trgovinska zbornica OLO Koper s pomočjo LU Koper, in bodo potekali v šestih dekadah od oktobra do maja prihodnje leto, priglasiло občutno premalo kandidatov. Delavci v trgovini torej ne smatrajo za potrebno, da bi izpopolnjevali svoje strokovno znanje, čeprav stanje in številne pomanjkljivosti v poslovanju naše maloprodajne mreže govore povsem nasprotno.

Ob tem se nam nehote vsiljuje vprašanje, ali ni ta pasivnost tudi izhodišče nedoslednega uvajanja nagrajevanja po učinku v naših trgovskih obratih, ker je pač strokovna izobrazba prav tukaj eden izmed bistvenih elementov, ki odločilno vplivajo na tak sistem nagrajevanja. In končno — ali ni pomanjkljivo strokovno izobražen trgovski delavec, ki mu družba ponuja in omogoča trdno in popolno strokovno izobrazbo, očitna »skrita rezerva« v naši trgovini?

OKRAJNA TRGOVINSKA ZBORNICA: KMALU BO BOLJE, POSTAJAMO BOLJ PROŽNI

Naše ugotovitve in ocena stanja v trgovinah, ki smo jih obiskali, ter predvsem pripombe trgovcem-detajlistom na račun pomanjkljivosti, ki jih priti grozistom, so nas spodbudile, da smo se obrnili na Okrajno trgovinsko zbornico v Kopru, kjer so nam pojasnili nekatera vprašanja v zvezi s stanjem v naših trgovinah.

Iz podatkov, s katerimi razpolaga Okrajna trgovinska zbornica in zlasti iz analize založenosti trgovske mreže za okraj Koper je razvidno, da v oceni preskrbe z določenimi artikli prevladuje nezadostna dobava, nezadostna izbira ali celo pomanjkanje nekaterih proizvodov predvsem v oddaljenih krajih. To stanje pripisujejo pomanjkljivemu sodelovanju med dobavitelji, torej grosisti in detajlisti. Zal pa je v tej analizi moč najti tudi vrsto artiklov, ki niso dostopni niti potrošnikom našega okrajnega mesta. To velja predvsem za izdelke črne in barvne metalurgije (tračno železo, razne vodovodne in plinske cevi itd.), domala povsod pa je prečeta tudi oskrba z elektro materialom, medtem ko v pomanjkanju kovinskih izdelkov, obuve in pohištva prednjači skoraj izključno področje Kopra in Pirana. Očitno so tudi vrzeli v izbiri tekstila in konfekcije, pomanjkanje nekaterih artiklov kot razna platna, žamet, otroška konfekcija, zadržke, gumbi itd. pa so po tej analizi zopet v domeni Kopra in Pirana, ki tudi sicer prednjačita po občutno višjih cenah za nekatere vrste trgovskega blaga.

Na Okrajni trgovinski zbornici menijo, da se kljub nekaterim pomanjkljivostim v poslovanju grosistov občutno zboljšuje stanje s preskrbo blaga. To velja predvsem za trgovsko podjetje na veliko »Slavica«, ki je postalo bolj prožno. Po njihovih ugotovitvah je pripisati slabo založenost nekaterih trgovin prejemni zainteresiranosti detajlistov za asortiman in izbiro blaga nasploh, zastoj v dobavi zaloga pa največkrat povzročijo neredna plačila detajlistov za prevezno blago. To je tudi razlog, da se grosisti ptegujejo predvsem za večje odjemalce, ki jim zagotavljajo točnost plačil.

Ko je pred nedavnim trgovsko podjetje »Slavica« priredilo razstavo vseh artiklov, ki jih prodaja, se je tukaj zglasilo le malo detajlistov, čeprav je bila razstava idealna priložnost za sklepanje novih pogodb. Kmalu za tem se je izkazalo, da potrošniki posameznih področij brezupno iščejo po trgovinah izdelke, ki jih ima grosist v svojih zalozah. Končno naj omenimo še tehtno pripombo predstavnika Okrajne trgovinske zbornice, da večino trgovin zastopajo pri nabavi blaga na raznih sejmih itd. posamezniki, ki so specializirani mogoče samo za eno stroko, nimajo pa pregleda nad potrebami ostalih vrst blaga.

GROSIST »SLAVICA«:

VEČ SUGESTIJ POTROŠNIKOV

Krožno pot po trgovinah naših obalnih mest smo zaključili pri grosistu — Trgovskem podjetju »Slavica« v Kopru, kjer so nam posredovali nekaj pobud, ki zadevajo detajliste kot potrošnike.

Zastopnik podjetja meni takole: — Resda lahko govorimo o nekaterih kritičnih vrstah blaga za široko potrošnjo (gradbeni material, nekatere vrste konfekcije, koci iz kamelje dlake, posoda), ki nam ga dobavitelji — neposredni proizvajalci — dostavljajo v občutno manjših količinah kot to želimo, vendar se postopoma tudi obseg in izbor teh artiklov občutno izboljšujeta.

Pri »Slavici« nadalje menijo, da detajlisti ne izkoriščajo vseh

Izložba igrač Trgovskega doma v Kopru ima menda največ in najbolj go-rečih obduovalcev. Sicer ima Trgovski dom lepo in okusno urejene izložbe, žal pa so bile zaradi sonca spuščene zavese, ko smo jih hoteli slikati

zaloga blaga, ki ga ima grosist v skladiščih na zalogi, čeprav gre šestokrat za artiklo, po katerih je med potrošniki veliko povpraševanje. Tudi menijo, da se detajlisti tu in tam po nepotrebnem povezujejo z dobavitelji iz notranjosti ter si po nepotrebnem povzročajo večje režijske stroške. To velja predvsem za tekstilno blago, ki ga imajo tukaj v zadostnih količinah in po tovarniških cenah, v katere je že vračunana marža grosista.

Končno apelira grosist na večjo povezavo detajlistov z njim, ker je prav v tej pomanjkljivosti ponekod iskati glavni vzrok za slabo založenost posameznih trgovin. Tudi od potrošnikov si želijo posredno ali neposredno več pripomb in sugestij (kaj delajo naši potrošniški sveti?) — kajti takšna povezava, ki so jo ponekod že uspešno uvedli, je pokazala presenetljivo dobre rezultate. To je povsem razumljivo, saj je na ta način moč grosistu povsem natančno določiti pri nabavi izbor, vrsto in količine posameznih artiklov, pripombe potrošnikov, njihove sugestije in predloge pa bi grosist lahko najbolj uspešno uveljavil tudi pri proizvajalcih.

Nakratko

iz Ilirske Bistrice

112 ŠTIPENDISTOV

Iz sklada za štipendije ObLO Ilirska Bistrica štipendirajo 56 študentov-mladincev in mladink, ki obiskujejo razne strokovne šole za upravno in zdravstveno službo ter šolstvo. Precej pozornosti posvečajo štipendiranju tudi podjetja, ki imajo letos 56 štipendistov, kar je znatno več, kakor jih je bilo prejšnja leta.

URBANISTIČNI NAČRT

Občinski ljudski odbor Ilirska Bistrica je pred dnevi naročil pri Projektivnem biroju v Ljubljani sestavo regionalnega urbanističnega načrta za vse območje občine. Ta načrt bo osnova nadaljnji stanovanjski in komunalni izgradnji naselij in njihovi zunanji ureditvi. Posebno pomembna bo izdelava urbanističnega načrta za Ilirsko Bistrico, ker sedaj obstajajo le posamezni predlogi, ki so pa v mnogočem pomanjkljivi in neenotni. Predvidevajo, da bodo nekateri detajli tega načrta izdelani še letos, da bodo lahko nadaljevali z individualno gradnjo stanovanjskih hiš.

STOMATOLOGA SO DOBILI

Zdravstveni dom v Ilirski Bistrici je te dni dobil stalnega zobozdravnika, ki bo ordiniral v ambulanti in tudi obiskoval šolsko mladino. V ta namen bo občina nabavila instrumentarij za potujočo zobno ambulanto.

TAKŠNI SO PIONIRJI V SEŽANSKI OBČINI:

Tekmovalni načrt so še presegli

Saj bi bil že prej lahko marsikaj zapisal o delu pionirjev sežanske komune, o izvajanju njihovega delovnega načrta v času tekmovalne akcije, nisem pa tega napravil samo zaradi tega, ker nisem imel celotne slike o njihovem delu. Nekateri pionirski starešinski sveti so bili zelo vestni pri poročanju, drugi pa niso poslali niti enega poročila ves čas tekmovalne. In prav zaradi tega je bila slika njihovega dela dokaj meglena in si je bilo težko ustvariti jasno sliko. Domneval sem že, da so naši pionirji v svojem delu popustili. Kar bal sem se! Zaključno poročilo vseh pionirskih odredov pa je to mojo bojazen spremenilo v prav veliko veselje. S svojim delom so naši pionirji dokazali, da znajo biti možbeseda!

V občini je 25 pionirskih odredov, od katerih se jih je priglasilo k enoletnemu tekmovalstvu 21 ali 84%.

Predolgočasno in tudi preobširno bi bilo, ako bi hotel le v glavnem navesti njihove načrte dela. Naj pa navedem to, kar so izvršili in da je velika večina odredov svoj plani ne samo izvedla, ampak tudi presegla.

Pionirji iz Stanjela so prvi v občini že pred tremi leti ustanovili pionirsko zadrugo. Plan njihovega dela obsega 21 točk. Četudi jih delo v pionirski zadrugi in pri obdelavi velikega vrta zelo zaposli, so svoj načrt presegli v toliko, da so izvedli športno tekmovalje s pionirji sosednjih šol, da so bili v precejšnji meri zaposleni s popraviljem učil na šoli, da so uprizarili igrice Mačeha in pastorka ter da so nastopili na reviji pevskih zborov v Sežani.

V Vremški dolini je 52 pionirjev. (Vedno kadar pišem pionirji, imam v mislih tudi naše pionirke!) Pa res ne vem niti kdo, niti kaj jih je nekoga dne pričilo! Poslali so mi bili vabilo k ustanovnemu občnemu zboru pionirske zadruge. Sel sem bil. Res sem domneval, da ne bodo zmogli! Poslušajmo kaj so pisali: »Pri bližnjem 18 m² materiala smo prekopali, ga presejali in pridobili kakih 5 m² zemlje za šolski vrt, ostali material pa smo zvozili na vaški kolovoz. Pred šolsko stavbo smo uredili 265 m² šolskega vrta. Obdelujemo 17,5 a njive in pridelali smo 3150 kg krompirja«. Napisali so še mnogo več, za vse pa res ni prostora. Mnogokrat je bilo treba pljuniti v roke, kajne?

Tudi v Dutovljah so ustanovili pionirsko zadrugo. Plan so znatno presegli s tem, da so organizirali in delali v raznih krožkih, da so priradili oddajo za radio Koper (Kraški kamnolom) ter pomagali pionirjem sosednje šole pri urejevanju igrišča.

Pionirji v Komnu, kljub temu, da so imeli precejšnje težave pri izvajanju plana v tem, ker se mnogo njihovih tovarišev vozi vsak dan v sosedne vasi in so vezani na odhod avtobusa, kljub temu so plan znatno presegli v tem, da so se prav lepo izkazali pri reviji pevskih zborov in v Sežani in v Kopru ter da so bili zelo aktivni v dopisovanju z nekaterimi pionirskimi odredi v naši republiki.

Zelo pridni so bili pionirji iz Sežane. Četudi je bil njihov delovni plan zelo obširen in imajo prav take težave, kakor pionirji v Komnu (vozači), so vendar plan znatno presegli. Izkazali so se pri reviji pevskih zborov v Sežani, Kopru in Celju, krepko so pomagali domači KZ pri saditvi krompirja (ena tona) in dvignili svoje hranilne vloge za 840.000 din. Prav resno se pripravljajo na ustanovitev pionirske zadruge. Oprostite mi, vsega napisati, kar ste napravili, pa res ne morem!

Stomažci so »kusie! Samo 37 jih je. Poslali so mi z našo narodno ornamentiko lepo okrašeni načrt dela za veliko republiško tekmovalje. Pa tudi poročila so redno pošiljali! Zelite vedeti, kaj mi pri vašem delu najbolj ugaja? Prepišem: »Dne 17. av-

gusta, na obletnico rojstnega dne Skapinove mame (mati narodnega heroja), bomo odšli na njen grob. Uredili in opleli ga bomo ter ji poneli cvetice.« Lepo od Vas! Vem pa še to: za 8. marec ste povabili mame in sice, jih iz lastnih sredstev pogostili ter jim izročili darila, ki ste jih sami izdelali. Naj bi bilo tako tudi v bodoče!

V Senožcah se prav resno pripravljajo na ustanovitev pionirske zadruge; ustanoviti jo nameravajo še pred 29. novembrom. In kaj so naredili? Mnogo! Navedem samo nekaj: postavili smo 59 ptičnic in jih oskrbovali s hrano, obdelali smo dve njivi (7 a) in pridelali 13 q krompirja, nabrali smo 50 kg šipka (teža v posušenem stanju) za šolsko mlečno kuhinjo, umičili 200 bub borovega prela in 20 kg rjavega hrošča. Ekonomiji v Dolenji vasi smo posadili približno 30 q krompirja, 8. marca smo obiskali dve partizanski mamici, šahovski krožek je tekmoval v Sežani, Kopru in Ljubljani, tamburaški krožek je imel več nastopov in snemali so ga za Radio Koper. Ze to je mnogo, je pa samo del tega, kar ste napravili.

V Pliskovci pionirji posebno skrbno za ureditev šolskega igrišča in za spomenik borcem. Zbrali so več kosov kraskega marmora iz Gorjanskega, Stribine, Kazelj, Vrhovelj, Lokve in od drugod, in sicer neobdelanega in obdelanega. Izdelali so lične lesene zabojčke in jih odposlali skupno z vzorci marmora Šolam v Tolmin, Kranj in Ljubljano. Tudi oni so presegli svoj plan dela.

Naj navedem samo to, kar so naredili pionirji iz Lokve izven načrta: skrbeli so za cvetlične gredice pri spomeniku padlim borcem, za poslane dopise na Radio Koper so prejeli že dve nagradi, 30 pionirjev je opravilo izpit o prometnih predpisih, uredili so šolsko razstavo in nabrali so 10 kg zdravilnih zelišč več kot so si bili zadali (20 kg).

Storje: ni jih mnogo! In še ti so samo učenci prvih treh razredov. Intenzivno delo v krožkih (šahovski, prometni in tehnični) ter skrb za čim lepši izgled bližnje šolske okolice in spomenika padlim borcem označuje njihovo dejavnost.

Tudi v Povirju so samo učenci prvih treh razredov. 35 jih je. Imajo pa dokaj velik šolski vrt in zelo skrbno za njegovo ureditev. Tri are vrta so zasejali z rdečim korenjem; pridelek bodo prodali. Tudi njihove drobne ročice so presegle plan. Ob zaključku šolskega leta so priradili šolsko razstavo, na kateri so razstavili nad 300 lastnih izdelkov.

Samo 50 pionirjev je v Gabrovici, vendar so gojili še precej sviloprejk. 22 kg kokonov so prodali KZ Kostanjevica. Samo tisti, ki je že gojil sviloprejke, ve koliko je s tem dela! Ze ob 5. uri zjutraj so morali biti pri njih in včasih se je delo z njimi zavleklo tudi do 22. ure zvečer. In to delo je bilo izven načrta. Z izkupičkom so priradili izlet v Postojnsko jamo in na izlet povabili tudi svoje starše.

Na Gorjanskem so se pionirji posebno izkazali pri delu na šolskem vrtu. Poleg ostalega so pridelali na vrtu nad 100 kg paradiznikov.

Pri urejevanju vaških poti so pionirji v Tomaju opravili 430 delovnih

ur, redno pa skrbijo za spomenik padlim borcem, ki ga vsako soboto lepo uredijo.

Ne zaostajajo pri izpolnjevanju načrta pionirji iz Barke, ki so posebno vneti pri delu v šolskem vrtu, ki nudi prav lepo sliko. Prav tako so v času počitnic skrbeli za šolski vrt tudi pionirji iz Misljic, niso pa izvršili pogozdovanja, kar pa ni njihova krivda.

Svoj načrt dela so izpolnili in tudi presegli pionirji iz Vrabč, Stjaka, Gor. Branice, Velikega dola in Brestovice.

Vsi pionirski odredi brez izjeme so izven plana obiskali sosedne pionirske odrede, imeli z njimi prijateljska tekmovalja v raznih športnih panogah ter jim izročili napisan dogodek, ki se je bil dogodil v njihovi vasi v času NOB.

Ne smemo pri tem prezreti dejstva, da so pri dosegu in prekoračenju plana mnogo pripomogle tudi naše kmetijske zadruge, ki so pionirjem nudile mnogo in moralne in materialne pomoči.

Se tako strog ocenjevalec mora priznati, da so se pionirji sežanske občine v šestem številu priglasili k enoletnemu tekmovalstvu ter da so svoj načrt dela ne samo izpolnili, ampak tudi presegli, pri čemer so pokazali mnogo, mnogo vztrajnosti in dobre volje. Naj bi bilo tako tudi v bodoče, pa ne samo pri delu, ampak tudi pri učenju! — Jaz —

Jesenski kostumi. Jopa ima letos obvezno pas iz istega blaga, ki nas ne stiska preveč in ne jemlje ohlapnosti, ki je med prvimi zahtevami letošnje mode. Za tričetrtinske jope je priljubljeno športno, karirasto ali pepita blago. Ovratniki so široki, gumbi veliki

V NOVOKRAČINAH PRI JELŠANAH BI RADI REŠILI

vprašanje nezaposlenih žena

Slišali smo, da je v vasi Novokračine pri Jelšanah med vprašanji, o katerih veliko razpravljajo, tudi problem zaposlitve ženske delovne sile. Zato smo obiskali predsednika krajevnega odbora v tej vasi Antona Štembergerja, da bi nam povedal kaj več o tem.

Poleg drugih gospodarskih vprašanj, nam je odgovoril, nam dela največ težav brezposelna ženska delovna sila. V vasi imamo okrog 60 žena, ki bi se rade zaposlile, pa se nimajo kje, ker ni v bližini nobenega podjetja.

Kako mislite rešiti to vprašanje?

Za sedaj je težko govoriti o konkretni rešitvi, ker to pretega naše moči. Ustanovili pa smo pri SZDL posebno sekcijo, ki ima to nalogo.

Morda pa le imate kak predlog?

Seveda imamo; naj bi katero naših podjetij v okraju ustanovilo obrat katerekoli stroke n. pr. v Jelšanah, kamor bi se naše žene lahko vozile na delo.

Ali imate še kako sekcijo?

Pri našem odboru SZDL imamo še sekcijo za komunalno dejavnost, za gospodarstvo in sekcijo za kulturo in prosveto.

Njihovo delo do zdaj?

O tem še ne morem govoriti, ker smo jih komaj ustanovili in seveda še niso mogle pokazati kakega rezultata svojega dela, toda vsi smo prepričani, da bo ta oblika dela v SZDL rodila lepe uspehe.

O tem smo prepričani, zanimalo pa bi nas še, kako potekajo priprave za volitve v novo vodstvo SZDL?

Priprave so v polnem teku, volitve bomo imeli še ta mesec. Zdaj so sestanki s člani po vseh vaseh in iz razprav na teh se-

stankih bomo črpali pobude za naše prihodnje delo.

Zahvalili smo se tovarišu Štembergerju iz Novokračin za podatke in upamo, da bodo vse njihove sekcije pri SZDL uspešno delale.

J.

Dvoderna obleka iz pepita blaga z ozkim krilom in ohlapno, ne predolgo jopico. Kroj ni izrazito prilagojen zahtevam 1960/61, zato pa nam bo odlegel v garderobi za dalj časa

IZ POROČIL O KRVODAJALSKI AKCIJI

Razumevanje potreb za dragoceno tekočino

V teh dneh je po raznih naših krajih krvodajalska akcija, ki je razgibala aktiviste RK, politične in društvene delavce ter z odzivom ljudi dokazala, da imamo še vedno posluh za občeločloveške potrebe. Danes je pač že odveč razlagati, kaj pomeni kri pri reševanju zdravja in življenja, kakšnega pomena je v zdravstvu. Kljub stoletju neverjetnega razvoja in novih odkritij je to še vedno najdragocenejša in nenaдомestljiva tekočina. Krvodajalske akcije nam to vedno znova dokazujejo, obenem pa spričujejo humano zavest naših ljudi, njihovo pripravljenost pomagati sočloveku, ki je v stiski.

Samo bežen pogled v poročila, ki jih te dni dobiva odbor RK o krvodajalski akciji na terenu:

Iz POSTOJNE pišejo, da se je na področju njihove občine od-

zvalo v dneh od 18. do 21. oktobra 605 prijaviteljev, ki so bili voljni darovati kri, nekaj jih je morala komisija žal odkloniti. V sami Postojni so zbrali v treh dneh akcije — ki je bila v prostorih otroškega vrta, za kar gre zahvala za razumevanje in pomoč upravnic Soči Mislej — 127.970 ccm krvi. Ne samo številke, važen je tudi način, kako so izvedli to akcijo. Na zdravstvenih predavanjih — bilo jih je 9 — so ljudje zvedeli o pomenu te človekoljubne akcije, v kinu so predvajali dva filma: Dolg vesti in Transfuzija krvi. Filme je posodil Centralni higienski zavod iz Ljubljane, razumevanje pri vodstvih podjetij LIP in Javor pa je omogočilo, da sta si delovna kolektiva filma tudi ogledala. Razen tega pa so v kino dvoranah v Postojni in v Prestranku predva-

jali te filme pred običajnimi predstavami.

Med kolektive, ki so pokazali za to akcijo največ razumevanja, lahko štejemo Gozdarsko šolo v Postojni, ki je prijaviła 23 krvodajalcev, dala pa jih je 99, dalje postajo LM, OKAP in LIV v Postojni in žaga v Belskem.

Veliko truda so vložili za uspešno akcijo tudi aktivni odborniki RK, predstavniki občinskih komitejev ZK in odborov SZDL ter občinskega sindikalnega sveta: ne samo s propagando in razlagi na sestankih, ampak tudi z osebnim zgledom, ko so sami darovali kri. Bili so primeri, da so odborniki RK zbirali krvodajalce prav od hiše do hiše. Tako jih je nabrala učiteljica Matilda Dolenc v Planini 34 in končno še sama darovala kri. In to že petič. Najdemo tudi imena drugih učiteljev: Marija Radivojič in Hrašč, Ivan Vidrih iz Ubelskega, bolničarka Fani Jurca iz Belskega, Štrukelj Franc z Žage Belsko in drugi.

Te dni je v teku tudi krvodajalska akcija v Sežani. Končni rezultati sicer še niso znani, toda če sodimo po prijavih, potem kaže dobro. V sami Sežani se je namreč prijavilo 520 krvodajalcev, v Komnu pa 159.

Prav tako razgibano zanimanje je čutili v Hrpeljah, kjer tudi končujejo akcijo v teh dneh.

POMOČNIK MINISTRA ZA ZDRAVSTVO ETIOPIJE NA KOPRSKEM

Preteklo sredo se je mudil v našem okraju g. Ephraim Borrou, pomočnik ministra za ljudsko zdravstvo Etiopije.

Na poti iz Ljubljane si je najprej ogledal Postojnsko jamo, nato pa v Kopru Okrajni higienski zavod in Protituberkulozni dispanzer ter Bolnišnico za kostno tuberkulozo v Valdoltri.

V omenjenih ustanovah se je seznanil z njihovim delom ter se pohvalno izrazil o uspehih, ki so jih dosegli. Bolnišnica v Valdoltri mu bo služila za vzgled novogradnje v njegovi domovini.

Dvoderna obleka z nakazanim pasom in dvema gumboma spredaj. Za prihodnje leto lahko pas odstranimo, kar bo dalo obleki popolnoma nov videz

kaj bi kuhala?

JETRNI CMOKI (tudi vranični)

6 dkg margarine, 1 jajce, 15 dkg namočenega kruha, 20 dkg jeter ali vranič, 1 vejica peteršilja, poper.

Z jeter potegnemo kožico, jih narežemo na majhne koščke, damo v mešalnik, vključimo in mešamo pri brzini 3. Dodamo vse ostalo in mešamo 3 minute tako, da menjaje vklapljamo na 3 in izklapljamo (3-0). Skuhamo v slani vodi.

Opomba: Ker smo dodali surovo — ne praženo čebulo, je bila barva precej zelenkasta. Na mešalnik se izplača delati le večje količine, sicer ostane vse na nožih. Zelo zamudno je jemati meso iz kozarca. Primerno delati z mešalnikom.

(Po »Sodobnem gospodinjstvu«)

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE LESOVINSKIH PLOŠČ »LESONIT« V ILIRSKI BISTRICI

Proslavili so 10 let upravljanja

V soboto je minilo 10 let, odkar je prevzel delovni kolektiv tovarne lesovinskih plošč LESONIT v Ilirski Bistrici v svoje roke upravljanje podjetja.

Ze leta 1948 so v tem podjetju skušali uvesti samoupravljanje, vendar je to samoupravljanje dobilo konkretne oblike šele leta 1950. V vseh teh letih je delovni kolektiv Lesonita razvijal pridobljene pravice in dolžnosti, ki so se iz leta v leto večale. Tako se je proizvodnja v prvih desetih letih delavskega samoupravljanja povečala za več kot 3,8-krat, in medtem ko je leta 1950 znašala komaj 2657 ton, bo letos dosegla že 10.500 ton, s čimer bo letošnji plan proizvodnje presežen za 5 odstotkov. Bruto produkt, ki je pred 10 leti dosegel le 38 milijonov dinarjev vrednosti, se bo letos povečal že na milijardo in pol dinarjev.

Leta 1957 je tovarna začela izdelovati tudi lakirane lesonitne plošče, po katerih je tako veliko povpraševanje, da jih bodo do konca leta izdelali za 25 odstotkov več, kot so jih nameravali. Močno se bo letos povečala tudi proizvodnja oplemenitenih melaninskih plošč in melanita, ki je najnovejši izdelek tovarne ter zaradi kakovosti dosega raven inozemskega izvora. Predvidevajo, da bo letošnja proizvodnja oplemenitenih melaninskih plošč in melanita dosegla 200 tisoč kvadratnih metrov in 150 tisoč kvadratnih metrov bo lakiranih lesonitnih plošč. Vsekakor so to izredno velike količine, ki pa bodo v prihodnjih letih znatno presežene, saj nameravajo tehnično izboljšati tovarno tako, da bodo čez dve leti že dosegli dve milijardi dinarjev letnega bruto produkta. In ko že omenjamo večanje proizvodnje in tudi delovne storilnosti, ne smemo prezreti,

da skušajo z uvajanjem zdravih delovnih odnosov tudi čimbolj razširiti nagrajevanje po učinku in skrbeti za lasten družbenopolitičen, kulturni in socialen napredek.

Za nagrajevanje po učinku gre

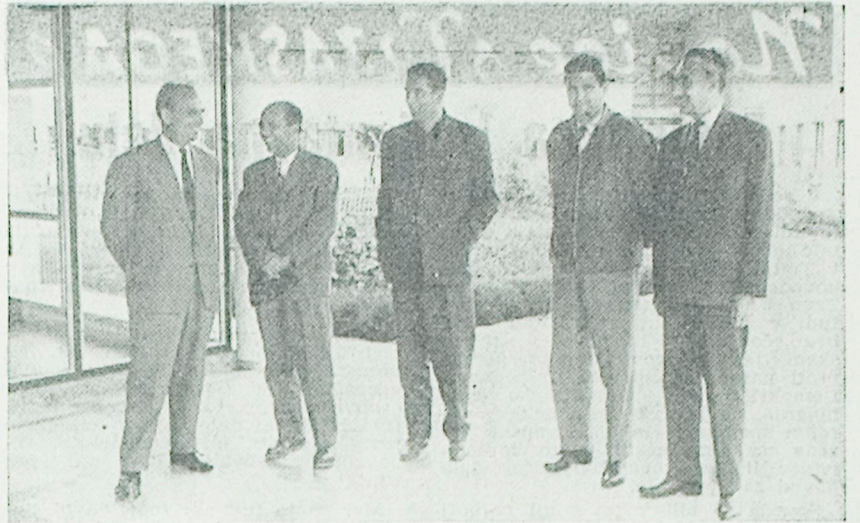
Pretekli teden je bil v Portorožu — kot smo že poročali — 8. redni letni gostinsko-turistični zbor Slovenije. Udeležilo se ga je nad 1.300 delegatov in gostov iz vseh turističnih krajev Slovenije in tudi iz drugih republik. Na programu zбора je bilo razen strokovnih posvetov še več strokovnih in športnih tekmovanj. Na politično-strokovnem posvetu je bil poudarek na potrebi doslednejšega uvajanja nagrajevanja po učinku tudi v gostinstvu. Močan poudarek je bil dan tudi potrebi po pravilnejši ureditvi odnosov med gostinstvom — turizmom in komunoz. med gostinskimi in drugimi gospodarskimi podjetji.

Vzporedno z zborom sta bila v Portorožu plenarna seja republiškega odbora sindikata trgovskih, gostinskih in turističnih delavcev Slovenije ter seja predsedstva Turistične zveze Slovenije.

Skoraj 150 gostinskih in turističnih delavcev se je v času zбора pomerilo med seboj v raznih strokovnih in športnih tekmovanjih. Na razstavi pogrnjkov je dosegla prvo mesto slavnostno pogrnjena mlaza za olimpijske zmagovate, delo mladinske skupine Hotelske šole iz Ljubljane, ki si je delila prvo mesto v tem tekmovanju z ekipo Gostinskega podjetja »Na-na« iz Celja. Med kuharji je bil najboljši Dušan Grobovšek iz portoroškega hotela »Palace«, od skupin pa mladinska skupina Gostinske šole iz Ljubljane. Med slaščičarji se je izkazala za najboljšo Jelka Modiceva iz znane ljubljanske slaščičarne »Tivoli« (Petriček).

Ob deseti obletnici delavskega samoupravljanja lahko pristrčno čestitamo delovnemu kolektivu Lesonita z željo, da bodo svoje nadaljnje naloge prav tako vestno izpolnjevali, kot so jih doslej.

Med športnimi tekmovanji so želi največ zanimanja streljanje zračno puško, namizni tenis ter nogometna tekma med gostinci Stajerske in Gorjenske. Slednja se je končala z rezultatom 4:2 (2:1). Zelo uspeša je bila tudi prireditelj »Pokaži svoje znanje«, ki so jo za zaključek zбора priredili v »Ljudskem domu« prvičkrat v okviru gostinsko-turističnega zбора. **Julc**

Minuli teden se je mudila na prijateljskem obisku za izmenjavo izkušenj pri nas delegacija Občinskega ljudskega odbora Makarska iz Dalmacije. Obiskali so Postojnsko jamo in naše obalne občine, kjer so se razgovarjali o turističnih izkušnjah in izmenjavali mnenja. Na silki: gostje iz Makarske na obisku v Tomosu. Tovarno so si ogledali v spremstvu predsednika ObLO Piran Davorina Ferligoja in sekretarja ObK ZK Koper Karla Struklja

TOMOS je odprl svoj prvi servis v Beogradu

Prilagojen tudi za bodoče popraviljanje in vzdrževanje avtomobilov Citroën, ki jih bodo začeli v prihodnjem letu izdelovati v TOMOSU.

Direktor Pečar se je posebno zahvalil predstavnikom občine

Mladinci na obali o svojem delu

V preteklih dneh je imelo več mladinskih aktivov obalnih občin svoje letne konference, na katerih so prejšnja vodstva poročala o delu, uspehih in problemih za minulo razdobje. Posebno živahne in pestre konference, na katerih so izčrpno obravnavali problematiko mladinskega dela in sprejeli ustrezne sklepe ter programe dela, so imeli v Piranu dijaki Srednje pomorske šole in mladinci ter mladinke osemletke, v Kopru pa mladinska aktiva ESS in Učilejščca.

Zvezdara, ki je odobrila lokacijo prostora za izgradnjo tega objekta; ta je prvi te vrste v našem glavnem mestu. Tovarna Tomos namerava odpreti v Beogradu še en dopolnilni servis za popravilo in vzdrževanje vozil.

Razen svoje osnovne naloge, bo novi servis skrbel tudi za šolanje strokovnih kadrov. Prirejal bo strokovne tečaje, na katerih bodo teoretično obdelovali tisto gradivo, ki bo potrebno pri delu. Tako bo servis lahko dobil visoko kvalificirane delavce, ki jih bodo potem mogli koristno uporabiti v manjših mestih.

Ob koncu je tovariš Pečar dejal, da namen novega servisa ni le v tem, da nudi kvalitetne usluge, marveč da bo njegovo delo tudi ceno.

Površina servisa je 1000 kvadratnih metrov. **Čedo Samardžija**

Odolina - izvor plemenske živine

Odkar je kmetijsko posestvo Odolina v hrpeljski občini priključeno Kmetijski zadrugi Hrpelje-Kozina, je Odolina postala vzrejališče plemenske živine sivorjave pasme. Zadruga je v nekaj mesecih preusmerila posestvo v živinorejski center. Prej je posestvo vzdrževalo največ 50 glav goveje živine mešane pasme. Danes imajo 167 glav, od tega 113 plemenskih krav in telic, 28 juncev, 2 bikca in 24 telet. Letos je bilo na melioriranih pašnikih na Slavniku 70 glav živine, večina telic, ki so jih po 4 mesecih paše pred kratkim prignali v prezimovalne hleve v Odolini. Imajo dva velika in en pomožni hlev. Eden obeh velikih hlevov je na novo zgrajen, tik ob njem pa je silos, v katerem imajo že sedaj okrog 2000 kvintalov silirane krme. Vrednost živinskega fonda je ocenjena na 14 milijonov dinarjev. Lepo uspeva tudi novi mladi

sadovnjak, v katerem je vsajenih 450 jablan.

V sklopu posestva je tudi pitališče živine v bližnji Brezovici. Posneto mleko uporabljajo za hrano telet. Dolgotrajno deževje je letos močno oviralo delo in uspevanje kultur na posestvu. Nujno bi bilo treba urediti dovozna pota in cestišče okoli objekta.

Dve občinski seji

Včeraj sta imela občinska ljudska odbora v Kopru in Izoli seji, na katerih so odborniki obravnavali vrsto aktualnih vprašanj s področja gospodarstva, kulture, kmetijstva, inšpekcijske službe, komunale in podobno. O razpravi in sklepih obeh sej občinskih ljudskih odborov bomo poročali več v prihodnji številki našega lista.

K predlogu za botanični vrt v Kopru

V zadnji številki lista je bila objavljena koristna pobuda za ureditev botaničnega vrta v Kopru. Z njo bi se morali strinjati vsi, ki se zavajajo posebnega položaja in pomena Kopra za Slovenijo. Vendar je nujno potrebno dati k članku nekaj pojasnil in obrazložitev, posebno še kar se tle namena in ureditve. Botanični vrtovi imajo povsod pretežno študijski namen, lahko pa seveda služijo tudi turizmu, a samo če so tudi tej nalogi primerno urejeni. Slovenci imamo, mimo nekaj manj pomembnih, le en sam velik in pomemben botanični vrt. Ta je v Ljubljani ob Izanski cesti, in če se ne motim, sedaj v upravi Slovenske akademije znanosti in umetnosti, odnosno biološke fakultete ljubljanske

univerze. Namenjen je bil gojitvi vseh rastlin slovenskega ozemlja in je pred drugo svetovno vojno to nalogo tudi izpolnjeval. Da bi zajel pozneje tudi Slovensko Primorje mediteranskega pasu, ni pokazal polnega razumevanja. Bolj kot to pa je vzrok v ljubljanski klimi, ki mnogim mediteranskim rastlinam ne dovoljuje uspevanja. Zato mu, do malih izjem, manjkajo skoraj vse tiste, ki terjajo območne pogoje. To pa so prav rastline, ki rastejo v obalni Slovenski Istri. Meja tako imenovanega makijškega pasu se končuje sicer v srednji Istri pri Limski dragi, vendar uspeva precej makijških rastlin tudi v našem delu in nekaj do obronkov okoli Trsta do Tržiča. Dalje na sever najdemo le še prav redke posamezne eksemplare na Vipavskem in v gorjskih Brdih.

Obalni del naše Istre ima znatno število tudi takih rastlin, ki uspevajo samo v slani ali vsaj delno slani zemlji. Teh je vsaj 25, če ne več. So pa tudi še druge. Razen ozkoletne mrežnice in obržne nebine ljubljanski vrt teh rastlin skoraj nima. Čelo »Ključ« za določanje cvetnic in praprotnice slovenskega ozemlja »Angele Piskernikove« jih navaja le nekaj. Mnogih naših slovenskih botaniki sploh še niso preiskali.

Pisce članka je dal ves poudarek na turistično plat predlaganega botaničnega vrta v Kopru. V resnici je važnejša študijska plat. Da bi mogli služiti tudi turizmu, bi ga morali razdeliti na dva dela: na del z avtohtoniimi rastlinami obalnega pasu in na del z neavtohtoniimi mediteranskimi ter nemara še eksotičnimi rastlinami, v kolikor bi tu utegnile uspevati. Za turizem bi bil res pomemben le ta drugi del.

Kdo naj tak vrt uredi? Vodna skupnost za to gotovo ni ne poklicana ne primerna. Prav tako ne turistično društvo; vsaj ne v celoti. V prvi vrsti bi morala biti na tem zainteresirana Slovenska akademija znanosti in umetnosti ter biološka fakulteta ljubljanske univerze. In čuditi se moramo, da tega sploh še nista storili. Gotovo pa je, da krivda za to nikakor ni samo na njihovi strani, marveč tudi na strani nas tu ob morju, ker ju za stvar nismo znali zainteresirati. Mislim pa, da če vzdržuje SAZU speleološki inštitut v Postojni, bi mogla in morala urediti tudi mediteranski botanični vrt ob našem morju, ki bi mogel biti edino mogoča dopolnitev ljubljanskega, ki je v prvi vrsti le kontinentalnega značaja.

Ureditev takega vrta ni preprosta zadeva. Prvi so za to potrebni res znanstveni strokovnjaki, drugi pa tudi ne bi šlo brez temeljitega študija pogojev uspevanja. Za ureditev dela v Slovenski Istri neavtohtonega mediteranskega — in nemara eksotičnega — rastlinstva — bi potrebovali dalje precej sredstev in naporov. Bil pa bi tak vrt, urejen po teh načelih, dragocena znanstvena in turistična pridobitev ne le za Koper, marveč za vso Slovenijo. Zato bi bilo treba, kot rečeno, zainteresirati za to SAZU in biološko fakulteto v Ljubljani, pomagati pa bi jima morali pri tem tudi OLO, ObLO ter gospodarske in družbene organizacije. Ti zadnji bi nemara lahko prevzeli tudi vzdrževanje stalnega vrtnarja in pomožnih delavcev, ki bi pomagali samo od primera do primera.

Toliko o vprašanju botaničnega vrta, o vprašanju akvarija pa prihodnjič. **R. R.**

V letu 1961 tisoč Citroënov

Ob otvoritvi prvega servisa v Beogradu je imel generalni direktor tovarne Tomos Franc Pečar tiskovno konferenco s predstavniki tiska, radia in televizije. Ob tej priložnosti je izjavil, da bo začela kopska tovarna izdelovati avtomobile znamke Citroën in da jih bodo do konca prihodnjega leta izdelali približno tisoč. Ker pogoji glede uvoza posameznih delov še niso znani, tudi ni mogoče predvideti cene vozila, vendar sodi, da bo prodajna cena Citroënov nižja od cene, po kakršni se prodajajo danes osebni avtomobili »Zastava 600«.

Direktor Pečar je poudaril, da so priprave na proizvodnjo

osebnih avtomobilov pravzaprav prirodno nadaljevanje razvoja Tomosa in da bo proizvodnja motociklov še nadalje predstavljala osnovno dejavnost te tovarne. V ta namen bodo povečali kapacitete in se preorientirali na proizvodnjo mopeda »Kolibri skuter« za dve osebi, ki je naletel na domačem in tujem tržišču na zelo dober sprejem, tako da proizvodnja ne more zadovoljiti vsega povpraševanja. **Č. M.**

V PIRANU GRADIJO POMORSKO VISOKO ŠOLO

Kljub slabemu vremenu zadovoljivo potekajo dela pri gradnji letos ustanovljene pomorske visoke šole v Piranu. Kakor znano, bo poslopje stalo na pobočju med ladjedelnico in skladišči solin v Portorožu. Iz zdaj postavljenega ogrodja in že zgrajenih delov je mogoče sklepati, da bo nad sto metrov dolgo in 16 metrov široko poslopje nove šole res imponanten objekt. Do konca leta naj bi bilo poslopje dozdano do strehe, popolnoma dokončano in opremljeno pa do sredine prihodnjega leta, ko se bo prva slovenska pomorska visoka šola lahko vselila.

NAJBOLJŠI V SLOVENIJI

Skoraj vsa mladina pri tabornikih

Tretji občni zbor tabornikov partizanskega odreda Janka Premrla-Vojka iz Divače bo 5. novembra t. l. v Zadružnem domu. Na letošnjem občnem zboru bodo lahko mladi taborniki s ponosom dajali obračun svojega dela, saj so v letošnjem letu postali republiški prvaki v taborniškem mnogoboju skupaj s tekmovalci odredov iz Postojne in Izole.

Taborniška enota iz Divače stremi za razvoj taborniške organizacije in je včlanila v svoje vrste skoraj vso mladino ter jo vsestransko vzgajala. Glede na močno dejavnost je dobila mladina v taborniški organizaciji pravo zatočišče, kjer je lahko svoj prosti čas koristno izrabila pri igri, zabavi in učenju.

Kje so ladje

- P/1 »BIHAČ« je na poti iz Emdena v Benetke, kamor prispe 3. novembra
- M/1 »BLED« je v Piranski ladjedelnici
- M/1 »BOHINJ« je v Piranski ladjedelnici
- M/1 »BOVEC« je v New Yorku, kjer naklada blago za Koper
- P/1 »DUBROVNIK« je 23. oktobra doplula iz Gdynje s tovorom za Jadransko morje
- M/1 »GORANKA« je 22. oktobra doplula iz ZDA za Sredozemlje
- M/1 »GORENJSKA« je 26. oktobra doplula z Reke v Aleksandrijo (Egipt)
- M/1 »KOROTAN« je na poti iz ZDA na Reko, v Trst, Koper bila 20. oktobra v Tangerju
- P/1 »LJUBLJANA« je 26. oktobra doplula iz Šibenika
- M/1 »MARTIN KRPAN« je 24. oktobra pripilula iz Trsta na Reko, kjer natovarja
- M/1 »PIRAN« je 21. oktobra plula skozi Aden na poti v severna pristanišča ZDA
- P/1 »POHORJE« je 20. oktobra pripilula v Dubrovnik, kjer naklada
- P/1 »ROG« je v Kalkuti, kjer razklada
- M/1 »TRBOVLJE« je 20. oktobra zapustila Jadransko morje na poti za Far East
- P/1 »ZELENGORA« je 20. oktobra pripilula v Benetke, kjer razklada

Obvestilo

Obveščamo vse bralce in naročnike Slovenskega Jadrana, da bo list zaradi praznika v torek, 1. novembra, izjemoma izšel v soboto, 5. novembra, namesto v petek, 4. novembra, in prosimo, da to z razumevanjem vzamete na znanje.

Uredništvo in uprava

Ustanavljajo skupnost počitniških domov

Na pobudo ObLO Piran je bilo v zadnjih tednih v posameznih letoviških piranske občine več sestankov, na katerih so zastopniki posameznih počitniških domov oziroma kolektivov, ki so te domove ustanovili, razpravljali o potrebi, možnostih in načinu ter obliki ustanovitve skupnosti počitniških domov za vsako posamezno področje. Za nekatera področja bodo taki posveti v prihodnjih dneh. Kaže, da bodo preko zime ustanovljene in bodo začele

poslovati skupnosti počitniških domov za naslednja področja: Seča—Lucija, Strunjan—Pacug, Fijeso—Beli križ, Piran—Punta, Piran—vzhod, Portorož—Bernardin in Portorož—center. Glavna naloga oziroma namen teh skupnosti je poleg zagotovitve boljšega izkoriščanja kapacitet v domovih s pomočjo močnejše ter daljše zasedenosti, zbirati sredstva za ureditev tistih skupnih komunalnih in drugih naprav, ki naredijo bivanje v turističnem kraju res prijetno.

Novice SLOVENSKEGA

Fašistična iredenta na delu

V sedanji predvolilni kampanji, ki je tudi na Tržaškem zelo živahna, so te dni proti Slovincem složno dvignile glave vse nazadnjaške stranke v Trstu. Ko je namreč za danes napovedala KPI veliko zborovanje na Trgu Unità, na katerem bi govorili tudi v slovensčini, so zagnali velik hrup, češ, »da bi bil govor v slovenskem jeziku provokatorska poteza proti narodnim čustvom Tržačanov«. Demokristjanski voditelji so celo mnenja, da je Trg Unità nekak »narodni spomenik« in bi slovenska beseda na tem mestu lahko sprožila odpor italijanskega življa ter dala povod za incidente.

Seveda so bili v tej gonji najbolj glasni fašistični privrasci raznih strank, ki na vsa usta govorijo o italijanski Dalmaciji in Trstu, ki so od Mussolinijeve ere vse do danes najhujši preganjenci tistih ustavnih doleži in členov mirovne pogodbe ter Memoranduma, ki zagotavljajo slovenski manjšini enakopravnost. Ti elementi so nekoč odkrito nastopali kot fašisti proti vsaki demokraciji in

prikrivali zahtevo po končnem uničenju slovenskega življa na Primorskem. Danes pa delajo isto, samo da pod lažnim plaščem demokracije in jim je kaj malo mar kršenje ustave in človeških pravic, ki jih priznava tudi Italija.

Zato je tem manj razumljivo, da je pod njihovim vplivom tudi najvišji predstavnik vlade v Trstu — vladni generalni komisar dr. Palamara. Na osnovi fašističnega odloka z dne 18. junija 1931, ki daje veljavo zakonu o javni varnosti, je v ponedeljek prepovedal zborovanje KPI na Trgu Unità!

Mar se je tudi on zbal, da bi slovenska beseda na tem trgu žalila italijanska čustva in je pod pritiskom hujšakačev našel edino rešitev v fašističnem zakoniku? In s tem, da jim je dal moralno podporo, je naredil medvedjo uslugo italijanskemu znanjencu ministru Segniju, ki je te dni dejal v parlamentu: »Vlada je trdno odločena v celoti uveljaviti spomenico o soglasju«.

Komisija za sprejemanja in odpovedi delovnih razmerij podjetja »Elektro-Koper« Koper razpisuje naslednja prosta delovna mesta za:

- 1 DAKTILOGRAFINJO
- 2 VAJENCA ZA ELEKTROINSTALATERJA V KOPRU
- 2 VAJENCA ZA KLJUČAVNIČARJA V IZOLI
- 2 VAJENCA ZA ELEKTROINSTALATERJA V PIRANU

Pogoji: za delovno mesto daktilografinje dokončana osemletna šola in perfektno znanje strojepisja, zaželeno tudi znanje stenografije ter da kandidatinja stanuje v Kopru; za delovna mesta vajencev dokončana osemletna šola ter stanovanje v bližnji okolici navedenih mest.

Osebnih dohodki po tarifnem pravilniku podjetja. — Prošnje s kratkim življenjepisom dostaviti upravi podjetja v Koper do 5. novembra 1960

Upravni odbor podjetja »Splošna plovba« PIRAN

razpisuje delovna mesta za:

1. DIREKTORJA ODDELKA ZA SPLOŠNE POSLE: fakultetna izobrazba z nekaj leti prakse na vodilnih delovnih mestih oziroma v upravni službi, ali dokončana srednja šola z najmanj 10 leti dela na vodilnih delovnih mestih ali v upravni službi.
2. ŠEFA ODDELKA ZA KADRE: visokošolska izobrazba ali popolna srednja šola z najmanj 10 leti dela na sorodnih delovnih mestih.
3. SEKRETARJA: višja ali srednja strokovna izobrazba z nekaj leti prakse na enakem ali sorodnem delovnem mestu.

Plača po tarifnem pravilniku in po pravilniku o nagrajevanju po učinku. Stanovanja zagotovljena.

Prošnje z življenjepisom in navedbo dosedanjega službovanja poslati do 10. novembra 1960.

Trgovsko podjetje z industrijskim blagom na veliko S L A V I C A Koper sprejme takoj

- 2 ADMINISTRATORKI za vodenje skladiščne kartoteke.

Prednost imajo začetnice z lepo, čitljivo pisavo. Interesenti naj se zglasijo v upravi podjetja ali pošljejo pismene ponudbe do 4. novembra 1960. Plača po tarifnem pravilniku oziroma dogovoru.

IZOLA IMA NAJBOLJŠE MODELARJE

V nedeljo je bilo v Izoli prvo republiško ekipno tekmovanje modelarjev. Tekmovali so modeli motornih čolnov z vgrajenimi elektro motorji in z izvenladijskimi elektromotorji in modeli avtomobilčkov v spretnosti slalom vožnji in v hitrostni vožnji.

Izolčani so poželi uspeh na vsej fronti. Prehodni pokal tovarne tehničnih igrač Mehanotehnike je osvojila ekipa LT Mehanotehnike. Tudi drugo mesto so osvojili Izolčani (Pionirski dom), medtem ko je tretje mesto osvojila ekipa Ljubljane. Med posamezniki pa je imel največ uspehov Izolčan Pokoren, ki je zmagal v tekmovanju modelov čolnov z vgrajenimi in izvenladijskimi elektromotorji do 6 voltov napetosti in v tekmovanju modelov avtomobilčkov proste gradnje v hitrostni vožnji. V spretnosti vožnji avtomobilčkov pa je zmagal Raber, član LT Mehanotehnike.

Vsega skupaj je nastopilo 50 tekmovalec iz Ljubljane, Litije, Kopra, Izole, Valdoltre in Portoroža.

KOMISIJA ZA ODOBJKO OZTV

pojasnjuje preklc zgrešene odločitve

V 43. številki Slovenskega Jadrana je bil objavljen članek pod naslovom »Odbojkarji Hrpelj oškodovani za dve točki — zgrešena odločitev«. Ker pisec članka ne pozna tekmovalnega pravilnika za odbojko, ki je predpisan za celotno območje FLRJ, dajemo naslednjo obrazložitev k odločitvi Komisije za odbojko za razveljavitev sodnikove odločitve o verifikaciji tekme GSC Postojna: TVD Partizan Hrpelje s 3:0 p.f. v korist Hrpelj.

Odbojkarska tekma okrajne lige med Gozdarskim šolskim centrom Postojna in TVD Partizanom Hrpelje bi se morala po razporedu odigrati v nedeljo, 19. 9. 1960, ob 11. uri v Postojni. Zaradi dežja ni bilo igrišče, ki je na razpolago GSC Postojna,

Zborovanje ZROP v Sežani

Na redni letni konferenci Zveze rezervnih oficirjev in podoficirjev iz sežanske občine — bila je 19. oktobra v Sežani — je tajnik občinskega odbora ZROP Sežana Miladin Milošević poročal o enoletnem delu organizacije. Sledila je razprava o nadaljnjem usposabljanju rezervnih oficirjev in podoficirjev preko seminarjev in praktičnih vaj.

Novoizvoljeni odbor namerava tudi skupno z občinskim odborom Zveze borcev in občinskim ljudskim odborom bolj pospešeno reševati najbolj pereče stanovaljske težave partizanskih borcev ter bo skušal vplivati na gospodarske organizacije, naj bi se v večji meri zavzele za gradnjo stanovanjskih hiš.

RAKITOVEC

Na nedavnem volilnem sestanku v Rakitovcu so člani Socialistične zveze razpravljali o razvoju občinskega gospodarstva ter o perečih potrebah vasi. Sklenili so opozoriti okrajno upravo cest na nujno potrebna popravila ceste, ki vodi skozi Rakitovec ter na namestitev cestarja v tem kraju. Glede javne vaske razsvetljave so sklenili poslati na občinski ljudski odbor v Hrpelje ustrezno vlogo. Prav tako je neodložljivo popravilo ruševca se zidu pri šoli, ki ograja varnost šolskih otrok, ki morajo hoditi tam mimo. Vaščani so pripravljene sodelovati pri navedenih delih s prostovoljnimi delom, kar bo organiziral novo izvoljeni odbor osnovne organizacije SZDL. — va —

Tatre v Brkinih

Kljub temu, da so bili preteklo nedeljo ljudje na Tatrah zaposleni pri spravlilu krompirja, ker so hoteli izkoristiti lepo vreme, je bila udeležba na volitvah v osnovno organizacijo Socialistične zveze prav dobra. Ko so govorili o nalogah novega odbora, so obravnavali tudi razna gospodarska vprašanja vasi, predvsem vprašanje dograditve ceste Slivje—Tatre. V preteklem obdobju so prebivalci Tater prispevali h gradnji 300 prostovoljnih delovnih ur, z vprežno živino pa 200 ur. Deževno vreme letos zelo ovira nadaljevanje del pri gradnji ceste.

Obisk iz Afganistana

Predsednik republike Tito bo imel od 31. oktobra do 7. novembra v gosteh na svoje povabilo na uradnem obisku afganistanskega kralja Mohameda Zahira Šaha. Od minule sobote je kralj Mohamed Zahir Šah že na obisku v ZAR, kjer se s predsednikom Nasserjem razgovarja o medsebojnih odnosih in o mednarodnem položaju.

ROKOMETNO PRVENSTVO KOPRSKEGA OKRAJA

V nedeljo se je začelo tudi rokometno prvenstvo koprškega okraja za moške in ženske. Prijavilo se je osem moških in štiri ženske ekipe.

V moški ligi je Piran prepričljivo premagal Izolo s 27:8. Rokomet je v Izoli šele v povojih, medtem ko imajo Pirančani že precejšnjo tradicijo. Nekaj podobnega se je dogodilo v Kopru, kjer je bivši član slovenske lige koprski Partizan brez težav odpravil koprsko Učiteljšče z 31:11. Preseneča pa izid tekme Dekani — ESS, v kateri so Dekančani zmagali z 21:20. Ekipa Ekonomske srednje šole je veljala za favorita, saj je prav iz te šole prišlo največ igralcev v bivšo ligaško moštvo Kopra.

V ženski ligi je ekipa Pirana odpravila Izolo z 32:3. Rezultat sam po sebi pove, da se srečala izkušena ekipa s popolnimi začetniki. Zelo zanimivo je bilo srečanje med ženskim ekipama ESS in Učiteljšča Koper. Igralke Ekonomske srednje šole so imele izvrstni finiš in zasluženo zmagale s 7:3.

Radio KOPER

NEDELJA, 30. oktobra: 8.00 Domače novice — 8.05 Kmetijska oddaja: »V Smrjrah bodo nadaljevali z obnovo nasadov — Zakaj ne večjih površin za krmne rastline?« — 8.30 Za dobro jutro... 9.00 Naša reportaža: »Tožil ga bom« — 9.15 Zabavni zvoki — 9.45 Poje Perry Como — 13.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba — 15.15 Slovenski oktet.

PONEDELJEK, 31. oktobra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Poročila — 13.30 Poročila — 13.40 Operni odlomki — 14.30 Ponedeljkov športni pregled — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Gorenjske narodne.

TOREK, 1. novembra: 13.30 Poročila 13.45 F. Bernard: Sulta iz filma »Partizanski dokumenti« — 14.00 Spred zborovskih pesmi — 14.30 Igrali vam bodo orkestri — 15.00 Poročila.

SREDA, 2. novembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Poročila — 13.30 Poročila — 14.00 Narodne pesmi in plesi — 14.30 Kulturni obzornik: »Socialistična zveza in aktualni ljudskoprosvetni problemi« — 14.40 Parada plošč — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Poje mladinski zbor iz Sežane p.v. Majde Hauptmanove.

ČETRTEK, 3. novembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Poročila — 13.30 Poročila — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci — 14.40 Glasba po željah — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Tečaj italijanskega jezika (VII. lekcija).

Predavanje ob Dnevu OZN

Člani kluba OZN na Pomorski sednji šoli v Piranu so pretekli ponedeljek organizirali v društvenih prostorih družbenih organizacij v Piranu zanimivo predavanje ob 15. obletnici OZN. O pomenu in nalogah OZN je govoril tovariš Milan Kančarevič, nakar so vrteli tudi film o pomoči otrokom nerazvitih držav. Dvorana je bila polna mladih poslušalcev, medtem ko se odrasli meščani predavanja niso udeležili v takem številu, kakor so to pričakovali.

OBVESTILO

Obveščamo vse kandidate, ki se nameravajo vpisati na Strojno fakulteto Univerze v Ljubljani — izredni študij v Kopru v študijskem letu 1961/62 in ki morajo predhodno delati sprejemne izpite, da bo Zavod za proučevanje organizacije dela v Kopru privedil 6-mesečni pripravljalni tečaj od novembra 1960 do maja 1961.

V ta tečaj se lahko vpišejo tudi tisti kandidati, ki imajo namen delati sprejemni izpit na drugih fakultetah, pri katerih se zahteva sprejemni izpit iz matematike, fizike in kemije.

Prijave sprejema Zavod za proučevanje organizacije dela v Kopru, Verdijeva 10, do 15. novembra 1960 vsak ponedeljek, sredo in petek od 9. do 12. ure.

Šolnina za letošnji tečaj znaša 13.000 dinarjev.

OBVESTILO

Obveščamo vse kandidate, ki se nameravajo vpisati na Strojno fakulteto Univerze v Ljubljani — izredni študij v Kopru, da je vpis od 10. do 15. novembra 1960 popoldne od 15. do 19. ure v prostorih Zavoda za proučevanje organizacije dela Koper, Verdijeva 10. Kandidati naj prinesejo s seboj tri fotografije.

RAZPIS

DOPISNA SOLA V LJUBLJANI razpisuje vpis

v I. letnik dopisne ekonomske srednje šole v dopisno administrativno šolo v I. in II. stopnjo dopisne splošno-izobraževalne šole (osemletka) v I. stopnjo jezikovnega tečaja za nemški in italijanski jezik. Glede na veliko zanimanje in popraševanje po daljši ujemu vpis za vse šole in tečaje do 31. oktobra t. l., za administrativno šolo pa do 15. decembra t. l.

Pravico do vpisa v vse šole imajo člani organizacije ZB in otroci padlih borcev. V dopisno ekonomsko srednjo šolo in v tečaje tujih jezikov pa se lahko vpišejo tudi člani sindikatov. Prijave pošljite na naslov: Dopisna šola, Ljubljana, Likozarjeva ulica 3.

Program, prijave in navodila za vpis in šolanje v Dopisni šoli dobite na okrajnih in občinskih odborih ZB, pri občinskih in okrajnih sindikalnih svetih ali v Dopisni šoli — Ljubljana, Likozarjeva 3, telefon 39-043. Za posebne informacije priložite znamko za odgovor v znesku 20 din. Obveščamo vse vpisane in tiste, ki se bodo še vpisali, da bodo prve pošiljke gradiva sledile v začetku novembra t. l., za administrativno šolo pa v januarju 1961.

Mali oglasi

PRODAM ŠPORTNI ČOLN, dolg 4 metre, motor 2 KS. Naslov v upravi lista.

DVOSOBNO STANOVANJE v Puli zamenjam za enako ali za večje v Izoli ali Kopru. Mirko Gajič, Pula, Ribarska 19.

ZA JESEN IN ZIMO dobite vse najceneje v Trstu, MAGAZZINI ALLA STAZIONE v Ulici Cellini 2 (blizu železniške postaje). Bogata izbira vsakovrstne konfekcije. Na propustnice VS poseben popust!

ZAMENJAM prostorno in poceni STANOVANJE z vrtno za dvosobno v bloku. Ogled popoldne. Koper, Kreljeva 10.

KUPIM STRUŽNICO za les, navadno. Ponudbe na upravo lista pod »Mizar«.

PSA — NEMŠKEGA OVČARJA, starega 16 mesecev, primernega za dresuro, ugodno prodam. Informacije na telefon št. 190, Koper.

MANJŠO ENODRUŽINSKO HIŠO V KOPRU ali bližnji okolici kupim. Ponudbe dostaviti podružnici »Dela«, Koper, Kidričeva ulica.

TOVARNA

ELEKTRO-RADIO MEHANIKE ŠMARJE PRI KOPRU V LIKVIDACIJI

razprodaja

razni radijski material, kasete za radijske aparate Izola, Piran 58 in Koper 57, razne sestavne dele za loščilce in sesalce za prah, rotorje, statorje, elektromotorje, razne vijake, matice, podložke in tako dalje. — Interesenti si lahko ogledajo material pri obratu Telekomunikacije Sežana, pri trgovskem podjetju Slavica Koper in pri naslovu Šmarje pri Kopru 16, telefon št. 5 — Likvidacijska komisija si pridržuje pravico, da po 10. novembru 1960 ponudb ne jemlje več v obzir.

NOGOMETNO PRVENSTVO KOPRSKEGA OKRAJA

Uspeh Izole in spodrslijaj Tomosa

V tretjem kolu nogometnega prvenstva koprškega okraja je Izola premagala Sidro v Piranu s 3:1, Tomos B na domačem igrišču Ilirsko Bistrico s 5:2, Postojna je premagala Pivko v Pivki s 7:0, medtem ko se je srečanje Tomos A — Tabor končalo neodločeno 2:2.

Najlepši uspeh so zabeležili v tem kolu vsekakor Izolčani. V prvem polčasu so s hitrimi akcijami povsem zmedli domačine in dosegli vodstvo 3:0. Vsi napor Sidra, da bi se uspešno zoperstavil razpoloženim gostom, so bili zaman.

Neodločen izid med Tomosom in Taborom je vsekakor največje presenečenje tretjega kola. Po dveh prepričljivih zmagah so bili domačini povsem prepričani v zmago, zlasti še, ker je Tabor slabo igral tako proti Bistrici kot proti Sidru. Toda dogodki na igrišču so postavili vse račune na glavo. Gostje so začeli z izrednim poletom in že v začetku zmedli nasprotnika, ki nikakor ni mogel uveljaviti kolektivne igre.

Izobljena točka je vsekakor zelo boleča za Tomos, ki se je letos skrbno pripravljalo ne samo za prvenstvo, ampak tudi za osvoboditev prvega mesta. Toda uspehu Tabora ni kaj oporekati, saj ni dosti manjkalo, da bi ostal Tomos praznih rok in nihče ne bi mogel trditi, da bi bila zmaga gostov nezasluzena. Enajstotica Tomosa je bila na nedeljski tekmi nehomogena, nekateri igralci so igrali na mestih, ki jim sploh ne ustrezajo.

Slab vtis prvega moštva je popravilo rezervno moštvo, ki je prepričljivo premagalo Ilirsko Bistrico. Če bo šlo tako naprej, bomo doživeli redek primer v zgodovini nogometa:

Novi Gorici ne gre na tujih igriščih

V petem kolu republiške nogometne lige je Nova Gorica doživela hud poraz v Ljubljani z Ilirijo. Domačini so zmagali s 4:0. Nova Gorica ni imela na igrišču tako podrejene vloge, kot bi sklepali po izidu. Do stanja 1:0 je bila tekma enakovredna oziroma so imeli sem pa tja gostje celo prednost. Toda po nesrečno prejetem drugem голу so Goričani naglo popustili, tako da je Ilirija brez večjih težav dosegla še dva gola.

Zanimanje za mali nogomet

Prvi propagandni turnir v malem nogometu je vzbudil za to panogo neverjetno zanimanje v Kopru in v drugih obalnih mestih. Kakor so nam sporočili pristojni organizatorji, namerava dobiti vsa stvar organizirano obliko. Za tekmovalce se je prijavilo v Kopru 16 ekip sportnih društev in delovnih kolektivov. Zanimanje je tudi v Izoli, kjer so se prijavile 4 ekipe, s pripravami za tekmovalce pa so začeli tudi v Piranu.

Finale okrajnega prvenstva v odbojki

V soboto so prvoplasirana moštva iz obeh deljenih okrajnih odbojkarških lig odigrala v Postojni finale okrajnega prvenstva v odbojki za leto 1960. Tekmovalje je poteklo pred številnimi gledalci na dveh igriščih in je končno razjasnilo doslej medlo podobo o pravem razmerju sil in vrednosti odbojke v našem okraju. Treba je pripomniti, da so se vsa štiri moštva na sobotnem turnirju izredno hrabro borila, pri tem pa niso v ničemer hkrati dokazala, da bi odbojka pri nas v primeri s preteklostjo dosegla kakšen vidnejši napredek.

Moštvo Partizana iz Izole, ki je zmagalo v vseh srečanjih in se s tem plasiralo v republiško odbojkarško ligo, ima v svoji sredi nekaj zelo kvalitetnih, vendar nevirgranih igralcev in bo moralo posvetiti pred vstopom v republiško ligo mnogo pozornosti vestni vadbi, če se bo hotelo obdržati v njej več kot samo eno sezono.

Organizacija turnirja je bila zadovoljiva, več pripomb pa bi lahko izrekli na račun sodnikov, ki so tekme vodili po zelo neenotnem kriteriju sojenja in pri tem več ali manj tudi vsi grešili, kar pa ni vplivalo na končne izide tekem, ki so naslednji: Izola — Postojna 3:1, Izola — GSC 3:0, GSC — Sežana 3:2, GSC — Po-

rezervno moštvo se je uvrstilo pred prvimi! Igralce Ilirske Bistrice pa moramo pohvaliti zaradi borbene in požrtvovalne igre. Skoda, da imajo v svojih vrstah nekaj neizkušenih igralcev, sicer bi bilo lahko to moštvo med glavnimi favoriti za prvo mesto.

Tekma v Pivki ne potrebuje posebnega komentarja, saj je izid dovolj zgovoren. Upamo, da visoki porazi ne bodo vzeli Pivčanom morale. Za nje je pravzaprav letošnje prvenstvo nabiranje izkušenj, saj nihče ne pričakuje od začetnika, da bo kar čez noč delal čudeže.

BREZBRIZNOST UPRAVE POSTOJNSKEGA PARTIZANA

V povsem nasprotnih okoliščinah pa sta morali moštvi Partizana iz Postojne in Kopra tudi letos odigrati tisto žalostno in tradicionalno pot primorskih sportnih ekip, ki leto za leto zasledajo zadnja mesta na republiških tekmovanjih. Izvzemimo neuspeh Koprčanov, saj so se letos prvič znašli v tako močni konkurenci. Tem bolj pa bodo zato v oči nazadovanje Postojnčanov, ki so po lanskem izpadu iz I. lige letos končali še na repu II. lige, čeprav so pred dvema leti tako obetavoče zavzeli vodilno mesto v njej. Kriza tega moštva je zdaj očitna in korenin križe tako razraščeni, da bo treba začeti povsem znova.

Brezsmiselno bi bilo spet naštevati in opravicevati številne spodrslijaje, ki so bili vir mnogih porazov — toda ne vseh! Moštvo se je letos znašlo v precepu, ali naj tekmujejo mladi, ki jim pomanjkanje nastopov še ni vilo dovolj poguma in izkušenj, ali starejši, ki pa jih volja do košarke že počasi opušta. Trenutno bi bilo menda najbolje ubrati kar srednjo pot, pri tem pa seveda dati prednost mlajšim igralcem. Ostaja pa še nadalje odprto vprašanje finančnih sredstev, problem odločnega vodstva ekipe ter stalnega in izkušenega trenerja, ki bi se z odločnejšo voljo kot vsi doslej spoprijeli z vzgojo naraščaja v društvu.

Tu pa bi morala posej v probleme košarkarjev uprava društva in o njih bi bilo treba kritično spregovoriti tudi na občnem zboru Partizana, seveda, če bo do njega sploh prišlo. V nasprotnem primeru pa lahko prej ko slej pričakujemo, da bo moštvo v prihodnji košarkarski sezoni spet zavozilo kar po starih tirih.

Kajpada velja predvsem pripomba o trenerju tudi za moštvo Kopra, saj se z relativno zastarelo in neredno vadbo v tako močni konkurenci ne da več mnogo doseči. Koper pa ima pogoje, da pošlje že spomladi na slovenska igrišča dobro pripravljeno moštvo, ki bi bilo sposobno narediti mnogo več, kot se boriti za obstanek v ligi. (ma)

stojna 3:0, Izola — Sežana 3:0 in Sežana — Postojna 3:2. Na lestvici okrajnega finala pa so se moštva tako razvrstila:

Izola	3	3	0	9:1	6
GSC	3	2	1	6:5	4
Sežana	3	1	2	5:7	2
Postojna	3	0	3	3:9	0

Zameriti gre ekipi postojnskega Partizana, da je po dveh porazih z Izolčani in Sežančani predala tekmo moštvo GSC brez borbe. (ma)

LETOŠNJA PRIZADEVANJA IN DOSEŽKI TREH LIGAŠEV NA TEHTNICI

Vrzeli v košarkarskih vrstah

Računi pod koši II. slovenske košarkarske lige so se v nedeljo razjasnili in hkrati prevrgli marsikatero napoved, up in željo na stran, če ne že povsem na glavo. V mislih imamo predvsem mesta, ki so trem ligašem koprškega okraja pripadla na prvenstveni tabeli, čeprav bi sedaj, ko delamo povzetek njihove tekmovalne poti, hkrati lahko spregovorili

tudi o posledicah in morebitnih načrtih, ki jih je navrglo tekmovalje v sezoni 1960.

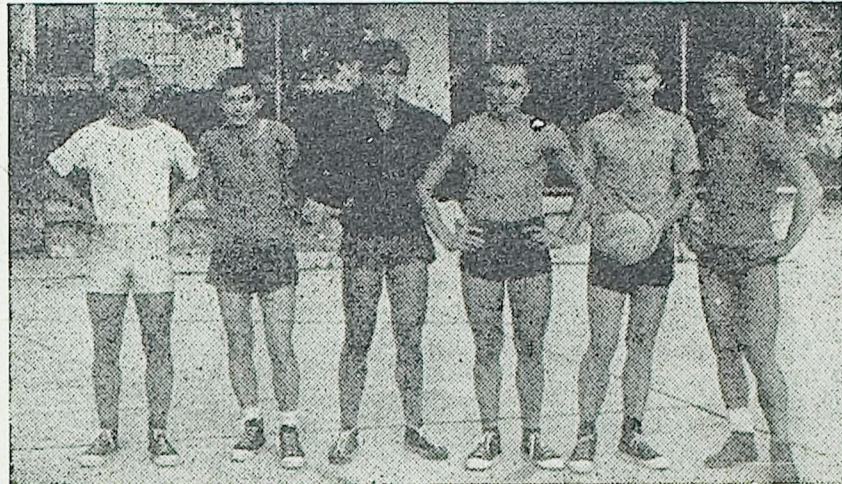
Preselitev primorskega košarkarskega centra

Ni več dvoma, da se je letos primorsko košarkarsko središče preselilo iz Postojne v Ilirsko Bistrico, saj si je ondotni Partizan z zavzetjem

Po tretjem kolu je lestvica nogometnega prvenstva koprškega okraja naslednja:

Tomos B	3	3	0	0	11:6	6
Tomos A	3	2	1	0	11:5	5
Izola	3	2	0	1	11:5	4
Tabor	3	1	1	1	6:7	3
Postojna	3	1	0	2	10:7	2
Il. Bistrica	3	1	0	2	7:13	2
Sidro	3	0	0	2	3:6	0
Pivka	2	0	0	2	1:14	0

V četrtem kolu se bodo pomerili: v Kopru Tomos A — Tomos B, v Sežani Tabor — Izola, v Postojni — Postojna — Sidro in v Ilirski Bistrici Ilirska Bistrica — Pivka. Najpomembnejše srečanje tega kola bo vsekakor v Sežani. V primeru zmage ima Tabor lepe možnosti, da spet konkurira za prvo mesto.

Mladi košarkarji Gozdarske srednje šole v Postojni (od leve proti desni): Pirkmaler, Kunej, Vukovič, Jarc, Čopar in Zupanek

ZAKLJUČEK JADRALNE SEZONE JK JADRO

Uspehi na vseh področjih

Koprski jadralci so zaključili letošnjo sezono s številnimi prireditvami ob koncu prejšnjega tedna. Najprej so se pomerili najmlajši jadralci na Kadeti. To je bila pravzaprav prva skupina pionirjev, ki se je že delj časa pripravljala pod strokovnim vodstvom našega olimpijca Fafangela. Na nedeljskih regatah smo videli, da se nam ni treba bati za naraščaj. Najmlajši, med katerimi se je odlikoval zlasti Klobučar, so prikazali dobršno mero tehničnega znanja in sem pa tja presenetljivo spretnost v manevriranju. Vsi brez izjeme pa so bili zgledno borbeni, požrtvovalni in disciplinirani.

Precejšnjo pozornost gledalcev je vzbudila tradicionalna Tomosova mladinska regata. Tokrat je šlo za medkrajevni obračun najboljših obalnih jadralcev, ki so se pred kratkim pomerili na republiškem prvenstvu. Najboljši je bil tokrat Izolčan Majerič, ki je privozil skozi cilj s precejšnjo prednostjo. Vsi napor Koprčanov, zlasti pa republiškega prvaka Korošca so bili zaman, kajti Majerič je bil tokrat prepričljivo najboljši tako v obvladavanju jadrane tehnike kakor tudi taktike. Razočaral je Korošec, ki je zasedel šele tretje mesto, presenetil pa je Fafangel ml. z drugim mestom. Tudi tokrat moramo omeniti borbenega Zoržuta iz Valodre, ki se je z jadrnico slabe kvalitete uvrstil na častno peto mesto. Končni izidi mladinske regate za Tomosov pokal:

1. Majerič (Goran, Izola) 4644 točk
2. Fafangel ml. (Črt, Koper) 4563 točk
3. Korošec (Delfin, Koper) 4413 točk
4. Jurca (Galeb, Koper) 4172 točk
5. Zoržut (Slavica, Valodra) 3762 točk
6. Zbogar (Metka, Izola) 3677 točk
7. Kumar (Čiči, Koper) 3437 točk

Zmagovalcem Tomosove regate so razdelili vrsto lepih priznanj, ki jih je oskrbela tovarna Tomos. Sploh je treba pohvaliti to tovarno zaradi podpore, ki jo nudi tej lepi pomorski sportni panogi. Po zaslugi kolektivna in osebnega prizadevanja direktorja Franca Pečarja bomo verjetno že prihodnje leto prisostvovali mednarodni mladinski Tomosovi regati.

Kot zadnja v vrsti jadrlnih prireditve je bila v nedeljo popoldne tradicionalna »likerska« regata. Na startu se je pojavilo 14 jadrnic iz Kopra, Izole, Valodre in Ljubljane. Pohvaliti je treba Korošča, ki je napravil svoj neuspeh na Tomosovi regati z osvoboditvijo prvega mesta med jadrnicami klase Snipe, v klasah Kadeti je spet prepričljivo zmagal mladi Klobučar, medtem ko je bil v klasi L-5 prvi (žal je nastopal brez konkurence) Ljubljčan Bogič. V klasi Star je prepričljivo zmagala naša olimpijska jadrnica Cha-cha. Krmaril je Kosmina. Na »likerski« regati so se odlikovali tudi Jurca, Strgulc in Trantelj iz Ljubljane.

Ko svo zvečer razglasili rezultate in ko so starejši tekmovalci trčili s steklenicami likerja, mlajši pa s koktami, so se požrtvovalni organizatorji in tekmovalci s ponosom ozrli na prehojeno letošnjo pot, ki ni bila samo najuspešnejša v domačem, marveč tudi v državnem merilu. Desetletnica koprškega Jadra je izzvenela tako, kakor si niso zamišljali niti najbolj optimistični člani odbora. Pri tem ne mislimo samo na osvoboditev naslovov državnih in republiških prvakov, marveč predvsem na veliko afirmacijo v tujini, kjer nas doslej do letošnjega leta sploh niso upoštevali kot resne konkurente. Toda zmaga Fafangela na Gardskem jezeru in drugo mesto na Tržaški re-

gati pred Straolinom sta nas uvrstili v elitni evropski razred. Olimpijske igre v Neaplju, kjer sta osvojila Fafangel in Kosmina osmo mesto med svetovno jadrlnio elito, so bile samo potrdilo, da uspehi na Gardskem jezeru niso bili morda plod naključja. Ljubitelji jadrlnega športa na koprski obali si samo želimo, da bi šlo koprsko Jadro po tej poti naprej in da bi dobil jadrlni šport v tem idealnem zalivu menjaajočih se vetrov še širši razmah.

TOČKA ZA KOPRČANKE

Koprčanke so v nedeljo gostovale v Crnomlju in igrale s tamkajšnjo ekipo 5:5. To je vsekakor lep uspeh, saj je Crnomelj na četrtem mestu na lestvici. Koprčanke imajo po tem kolu 4 točke. Imajo možnost, da osvojijo mesto v sredini lestvice, če iz preostalih dveh srečanj (Rudar in Slovan) osvojijo tri točke.

RAZPIS

Avto-moto društvo v Kopru sprejme takoj tajnika-co pisarne. Pogoj: ekonomska srednja šola z znanjem strojepisja. Ponudbe dostavi Avto-moto društvu v Kopru, Nabrežje JLA št. 6.

Koprski gimnazijci tekmujejo

V sredo, 19. oktobra, so imeli koprski gimnazijci sportni dan, namenjen tekman v košarki in odbojki. V košarki so tekmovali fantje in najbolj trda je bila borba za prvo mesto med odličnimi košarkarji IV. in III. razreda. Četrtošolci so dobro zaigrali in svoje nasprotnike premagali le zaradi večje vzdržljivosti kot posledice sistematičnega treninga. Najboljši igralec je bil Zerjal (IV. razred), ki je dosegel 69 košev, Pišot (III. razred) je dal 63 košev in dobra sta bila tudi Slapernik z 51 ter Polhen z 48 koši.

Tehnični rezultati: I. : II. razred 15:32; II. : III. razred 16:43; IV. : II. razred 70:39; III. : I. razred 90:13; IV. : I. razred 129:14.

Lestvica: IV. razred 3 3 0 246:87 6 točk

III. razred	3	2	1	172:76
4 točke				
II. razred	3	1	2	92:128
2 točki				
I. razred	3	0	3	42:251
0 točk				

V odbojki pa so dekleta močno presenetile. Zelo dobro so zaigrale tretješolke, a razočarale drugošolke. Najboljša igralka je bila Boža Planinšek iz III. razreda.

Tehnični rezultati: I. : II. razred 2:1; IV. : III. razred 2:0; IV. : II. razred 2:0; IV. : I. razred 2:1; III. : II. razred 2:0; III. : I. razred 2:0.

Lestvica:

IV. razred	3	3	0	6:1
6 točk				
III. razred	3	2	1	4:2
4 točke				
I. razred	3	1	2	3:5
2 točki				
II. razred	3	0	3	1:0
0 točk				V. L.

POSTOJNA: VRHNIKA

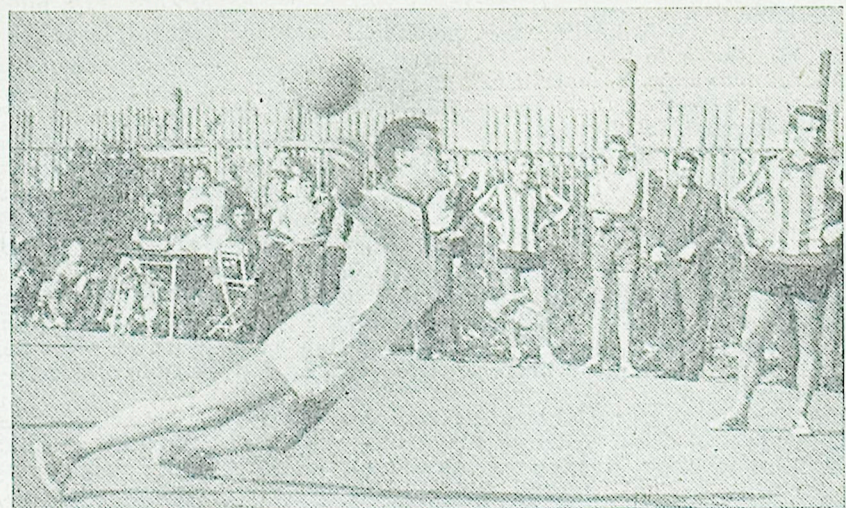
Preteklo nedeljo so postojnski košarkarji v zadnjem kolu II. lige gostovali na Vrhniki in izgubili srečanje z rezultatom 64:53 (24:30). Moštvo je nastopilo v povsem novi postavi z mladimi in še neizkušenimi igralci. Vseh šest starejših igralcev se je namreč poslovilo od igrišča in zato so bili Postojnčani črnoogledni in niso zaupali v mlade sile, kar je bilo moč opaziti skozi vse leto. Ta črnooglednost je bila pred nastopom na Vrhniki upravičena, ker se tehnično vodstvo ni potrudilo, da bi uvajalo nove mlade sile v prvo moštvo. Na igrišču se je vedno pojavljala le standardna ekipa, ki pa v letošnjem letu ni kdo ve kaj prispevala k ugledu postojnske košarke.

To nezaupanje v nove moči je ovrgla tekma na Vrhniki. Mlado moštvo je vodilo vse do desete minute drugega polčasa proti fizično bolj vzdržljivim in rutiniranim nasprotnikom. Po deseti minuti pa je nastala na igrišču prelomnica zaradi nešportne igre domačinov in sodnikov, ki sta spregledala marsikatero napako. V slačnici so gostje sami priznali, da so na goste grobo štartali in jih nepravilno zaustavljali.

Debut mladih je uspel in v naslednjem letu lahko pričakujemo, da bodo povrnili nekdanji sloves postojnske košarke.

Postojna: II. Bistrica 19:6

Mlajše košarkarice iz Postojne so se v nedeljo pomerile s svojimi sovrstnicami v Ilirski Bistrici. Srečanje so zaključile v svojo korist z rezultatom 19:6. Najboljše strele pri Postojni so bile Savnik (9 košev), Garzaroli (6), Jankovič (3), pri Ilirski Bistrici pa Ziberna, ki je dala 3 koše.

Prizor z nedeljske rokometne tekme med ekipama ESS Koper in moštvo iz Dekanov. Izid tekmovalja 21:20 v korist smelih Dekančanov je bil prvo presenečenje za številne gledalce

PRVO MESTO ŽE ODDANO

Komisija za košarko pri Okrajnem svetu za telesno vzgojo prireja v nedeljo v Kopru tradicionalno prvenstvo Slovenskega Primorja za člane v košarki, ki se ga bodo udeležila moštva iz Ilirske Bistrice, Kopra, Postojne, Izole in Pirana. Medtem pa je udeležba moštev iz goriškega okraja na tej letošnji največji košarkarski prireditvi pri nas še vedno negotova kljub temu, da jih je komisija povabila k sodelovanju že pred tedni.

Prvenstvo v Kopru bo nedvomno postreglo z zelo privlačnimi dvoboji, saj se ga bodo udeležili trije člani II. republiške košarkarske lige. Partizan iz Ilirske Bistrice, ki brani prehodni pokal, bo verjetno tudi tokrat zaigral z vsemi močmi in ni izključeno, da se bodo njegove zmage v primeru lepega vremena sukale okrog 100 košev, kar bi predstavljalo svojevrstno novost za to prvenstvo. Pomlajeni moštvi Kopra in Postojne se bosta Bistričanom le stežka upirali, zato pa utegnejo biti tem bolj zanimive borbe med ostalimi moštvi, posebno še, če se bodo prvenstva udeležili tudi zastopniki goriškega okraja. (ma)

Smrt še vedno preži v Gradinu

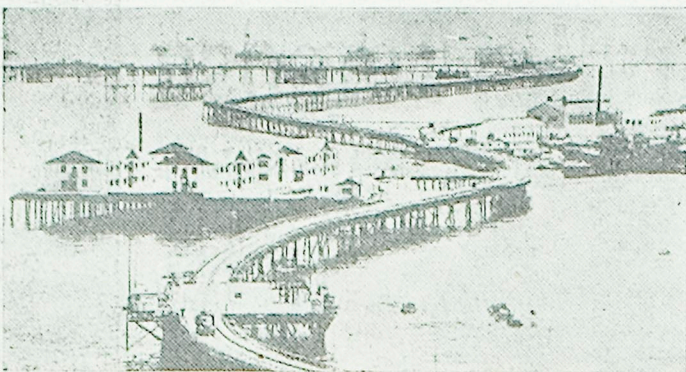
Bilo je 17. septembra letos. Običajen deževni dan, čeprav se je tudi učencem gradinske osnovne šole zdela s svojimi črnimi oblaki, ki so grozeče potovali po nebu, doka nenavaden. Sicer pa so se letos tudi gradinski otroci navadili na tak nebes in pri pouku niso bili zaradi tega nič mirnejši kot običajno. Tudi če bi jim kdo napovedal, da preži ta trenutek na strehi njihove šole smrt, tega najbrž v svoji otroški preprostosti ne bi verjeli.

Mlada učiteljica je pravkar poklicala k tabli 10-letno Marijo, tako da je bil sedež v srednji vrsti zadnje klopi prazen. Že v naslednjem hipu je razvejan slepeč blisk presekal z rezkim treskom nevihtno nebo in usodni krak se je usmeril v streho šole, ali točneje povedano, v strelivo, ki je spričo višine, na kateri stoji šola, zares vabljal cilj za streljo. Otroci 4. razreda so s svojo učiteljico vred onemeli od groze, kajti iskreni električni naboj si je utrl pot skozi strop prav nad izpraznjenim sedežem male Marije, ki je stala vsa trda od strahu ob učiteljici pri tabli.

V tistem trenutku se najbrž nihče ni zavedel strašne nevarnosti, ki je tokrat

zadela k sreči v — prazno. Zares, Marija je prehitela smrt samo za minuto, dve.

S to ugotovitvijo bi lahko bilo konec naše zgodbe iz Gradina, če ne bi bilo posredi še strelivoda, ki je zaradi neopravičljive malomarnosti odgovornih že lep čas pokvarjen. Nihče namreč ne pomni, kdaj so ga zadnjikrat obnovili, zato so tudi brez težave ugotovili, da je vzrok za to nenavadno pot strele iskati v pretrgani ozemljitvi odvodne žice prav v višini usodnega mesta, kjer si je strela utrla pot skozi zid in strop nad Marijin sedež. Žal tudi ta opomin ni zalegel, čeprav je vodstvo šole že preteklo leto zaprosilo Svet za prosveto in kulturo pri ObLO Koper, naj zagotovijo sredstva za to nujno popravilo. Povsem razumljivo, da so vaščani zaradi takega odnosa do pokvarjene naprave, ki ogroža življenje otrok, lahko upravičeno ogorčeni. Na drugi strani pa vzbuja začudenje samo ravnanje Gradčanov, saj bi z nekaj metri žice lahko sami podaljšali pretrgano žico in jo zakopali v zemljo.

Z obale Kaspijskega jezera, kjer so najbogatejši petrolejski vrelci Sovjetske zveze, pelje daleč v morje poseben pomol z naftovodom, kjer se neposredno polnijo tankerji s surovo nafto. Pomol je eden izmed zelo posrečenih zamisli sovjetskih inženirjev, ki so ob vijugah edinstvenega pomola postavili tudi stanovanjske bloke za tehnično osebje ob naftovodu

Glasbena nadloga

Poročajo, da je policijski prefekt nekega francoskega okrožja pričel borbo proti javni uporabi prenosnih tranzistorjskih sprejemnikov in objavil odlok o prepovedi takšnega muziciranja na vseh javnih prostorih. Z vseh strani so se namreč množili javni protesti in so se množile zahteve, naj oblast energično prepovedo javno uporabo teh aparatov zaradi neznosnega hrupa, ki ga povzroča vsak aparat s svojim različnim igranjem. Ti ukrepi bodo zdaj verjetno izzvali protest proizvajalcev malih tranzistorjev, saj so jih samo v Franciji prodali lansko leto 1.700.000. Ne glede na to pa zdaj že krožijo policijske patrulje po cestah, plažah, javnih lokalih in čatalnicah in na kraju samem, kaznujejo vsakogar, ki javno uporablja tranzistor.

Podobno poročajo že tudi iz

nekaterih drugih večjih evropskih mest in mogoče bomo morali kmalu misliti na to tudi pri nas, kajti v turističnih krajih ni več redke primer, da igrajo v javnih lokalih na več mizah tranzistorji.

AVTO S PODSTREŠJEM

Neki avstralski inženir je prišel na izvirno zamisel, kako ohladiti notranjščino avtomobila v času poletnih pripek. Napravil je načrt za dvojno streho pri avtomobilih. Streha je napravljena iz steklenih vlaken (fiberglassa), ki sončne žarke odbijajo, njihova toplota pa se v medprostoru obeh streh povsem paralizira. Poskusi so pokazali, da se v avtomobilu s takšno streho zmanjša temperatura v poletni vročini tudi za več kot 10 stopinj Celzija.

KRAVJI DOPUST

Na stockholmskem inštitutu za poljedelstvo in živinorejo delajo že dolgo poskuse, kako bi povečali mlečnost krav. Strokovnjaki tega inštituta so odkrili kaj preprost recept: kravi je treba dati malo dopusta. Ob sobotah je ni treba molsti. Redni sobotni premor, ki je trajal 16 ur, je dal takšne rezultate, nad katerimi so se najbolj začudili strokovnjaki sami.

PRESEDNIK SENEGALA — AVTOR DRŽAVNE HIMNE

Zgodovina ne pozna primera, da bi narodno himno napisal predsednik države. To je napravil sedaj predsednik Senegala, profesor književnosti in pesnik Leopold Sengor. Senegal je namreč država, ki je pred nedavnim postala neodvisna. Med drugim pravi senegalska himna tudi: »Sonce nad našimi bojaznimi, sonce nad našimi upi; na noge, o bratje, Afrika se osvobaja. Kvišku Senegalci, vi, ki ste mi več kakor bratje, del mojega srca.«

Poklicna spretnost

Nedolgo tega so obiskali trije visoki uradniki francoskega pravosodnega ministrstva zapore v Bars Le Docquese. Prišli so na inšpekcijo. Ko so obiskali glavni blok celic, so se nenadoma za njimi zapahnila

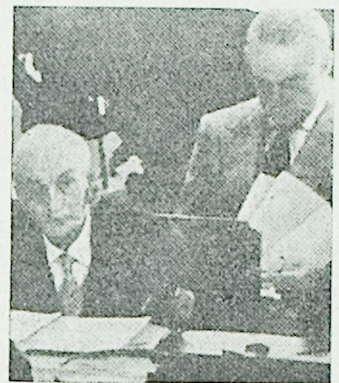
težka železna vrata. Ključar, ki jih je vodil, je hotel s ključem odkleniti vrata, toda ključ mu je ostal v ključavnici in se zlomil. Ječarji in inšpektorji so si na vso moč prizadevali, da bi vrata odprli, toda zaman. Navsezadnje je visoke goste iz Pariza rešil nek kaznjenelec, ki je v zaporu delal pokoro zaradi svojih mojstrskih vlovov. Vzel je kos žice in z največjo lahkoto odklenil vrata. Zdajci se je zaslislalo iz vseh celic žvižganje in roganje jetnikov, ki so na ta način pospremili osramočene inšpektorje na svobodo.

FILMI IN KNJIGE O JEDRSKI ENERGIJI

Zvezna komisija za jedrsko energijo je pripravila v okviru Mednarodnega sejma tehnike v Beogradu razen propagandne razstave tudi več poučnih filmov in izdala vrsto knjig in publikacij o mirnodobski uporabi jedrske energije. Filme bodo predvajali v času razstave in tudi po njej v želji, da bi kar najširši krog državljanov in delavcev seznanili z revolucijo, ki jo v proizvodnjo vnaša uporaba atomske energije.

Ivonne Craig je bila še pred nedavnim komaj znana pesalka v »Ruskem baletu« v Montecarlu. Prispelo pa se je, da jo je videl ameriški filmski pevec Bing Crosby, ki se je po naključju na svojem obisku v Monaku spotaknil ob njen lokal. Z zanesljivim občutkom poznavalca je 23-letne dekle ocenil in ji je ponudil vloga glavne igralkice v svojem novem filmu, glasbeni reviji »High time«. Vsaj za nekaj časa ji je zagotovljen položaj v filmskem svetu, ostalo pa bo pokazala bodočnost

Na sliki je italijanski zunanji minister Segni, fotografiran v dvorani palače Združenih narodov v New Yorku, kjer zaseda Generalna skupščina OZN, medtem ko ves zamišljen poslušal ostre napade avstrijskega zunanjega ministra Kreiskega na italijansko politiko do avstrijske manjšine na Južnem Tirolskem. Segni je nato pred Generalno skupščino obširno odgovoril in pobijal navedbe Avstrije z utemeljitvijo, da je avstrijska narodna manjšina v Italiji prav gotovo ena izmed manjšin v svetu, ki ima največ pravic in z njo najlepše ravna

NAJVEČJA ANTENA

Na prostoru Puerta Rica bodo pričeli v začetku prihodnjega leta graditi največjo radarsko anteno na svetu. Imela bo obliko krožnika s premerom 350 metrov, kar je le nekaj manj kot 10 hektarov. Domet radarskih valov, ki jih bo antena oddajala, bo približno 70 milijonov kilometrov. S to radarsko anteno bodo lahko znanstveniki raziskovali površino Marsa in drugih planetov vse do Jupitra.

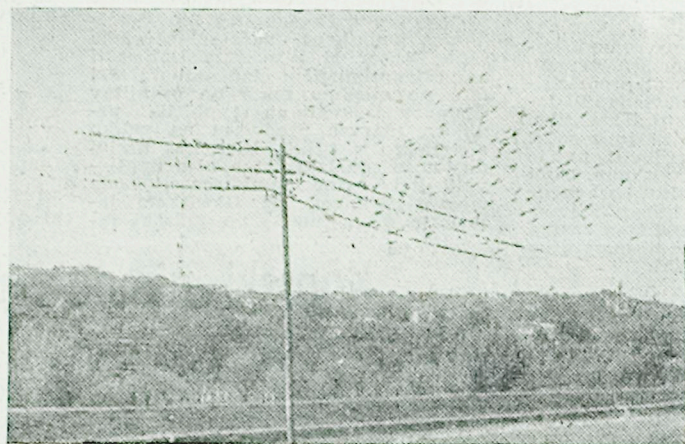
— Toda možek, nikar se ne jezi name! Saj vendar veš, da več denarja ko zapravim, več idej se ti poraja, da ga zasluziš ...

CEPIVO PROTI POROKI

Poznani pariški advokat Rene Florion je nepoboljšljivi samec, zato ga je pred nedavnim neki novinar vprašal, zakaj se še ni poročil in kakšne pedsodke ima pred ženitvijo. Advokat mu je odvrnil: »Nikdar se ne bom poročil. V svoji praksi sem vodil štiri tisoč ločitvenih pravn in vse to je bil zame nekakšen serum proti zakonskemu jarmu.«

DOBRA KAVA V COSBYJEVI CERKVI

Newtonu Cosbyju, protestantskemu pastorku, ni mogoče odrekati podjetnosti in smisla za trgovino. Da bi pritegnil čim več vernikov, je osnoval cerkev, ki je pravzaprav kavarna. Cerkev-kavarna ima kuhinjo s toplimi in hladnimi jedmi, namesto orgel pa ima avtomat z najnovejšimi gramofonskimi ploščami. V tej cerkvi »ministrirajo« natakariji, ki so Cosbyjevi privrženci, vendar jim je prepovedano, da govore o veri, razen če tega izrecno ne zahtevajo gostje.

Nenehno deževje je letos tudi z naše obale pred časom pregnalo lepe jesenske dni in z njimi ptice selivke. Na sliki so tisoči drozgov, ki se te dni zbirajo in še zadnjič poklepetajo na žicah daljnovidov visoke napetosti v neposredni koprski okolici — dokler se ne bodo dvignili in poleteli na skupno selitev proti jugu. Po navadi v — smrt. Ta jih čaka v brezštevilnih zasedah v sosedni Italiji, kjer jih lovcji lovijo z mrežami in strelnim orožjem. Italijani opravljajo to brezdušno uničevanje ptic s tem, da drozgi baje pojedjo kilogram oliv dneвно (!). Tudi pri nas v Istri imamo oljke in drozge, pa se še ni nihče pritožil, da drozgi požrejo vse oljve. Sicer pa se protesti proti uničevanju ptic slišijo že tudi v sami Italiji — čeprav imajo vse gostilne po južni Italiji te dni na jedilniku kot posebno poslastico — pečene drozge

VASILIJ DRAMATSKI V zanki

— Kakšne dokumente? V Berlinu znajo napraviti imenitne dokumente, saj je padlo Nemcem v roke ničkoliko partizanskih dokumentov. Ali imate razen tega še kakšne dokaze, da niste ovaduh?

Zdaj se mu je že posvetilo, da je padel v pripravljeno zanko. Na čelu in licnicah so se mu pojavile kapljice potu. Pazno sem motril vsak gib njegovih rok. Nikdar ne bom mogel pozabiti teh rok. Zdelo se je, kakor da jih je spreletela drhtavica. Bile so pripravljene na vse. S komaj opaznim pogledom je ošinil moje roke in videč, da držim desnico v žepu suknjica, je izgubil nekaj dragocenih sekund, ki bi mu bile potrebne, da z menoj obračuna. Vendar upanja še vedno ni izgubil. Jel je nadaljevati svojo igro.

— Človek vedno čuti razliko med resničnim in izmišljenim življenjepiso, — je dejal pobito. — In potem se vedno nudi priložnost, da se takšnega človeka še enkrat preveri.

— Strinjam se z vami, — sem dejal, — vendar to še vedno ni dovolj. Recimo, da je mogoče v vaš življenjepis podvomiti. In tedajci bi predložili vi povsem drugo verzijo svojega življenjepisa, mar ne? Na primer takšno. — Jel sem mu pripovedovati drugo, rezervirano verzijo, ki so jo sestavili v Berlinu.

Zdaj že ni več dvomil, da je padel v klopko. Vendar je bilo očitno, da je to človek močne volje. Celo nasmehnil se je.

— Vendar mora imeti tudi druga stran nekakšne dokaze, da bi mogla podkrepiti svoje dvome.

— Vam je vse to še premalo? — sem rekel kot bi nstrelil.

— Da, premalo.
— No, naj bo. Hočete, da vam pokažem neko dejstvo? Slecite si suknjič in srajco. Če nimate na hrbtu pod levo lopatico ...

Zdajci je planil pokonci. Z roko je napravil bliskovito kretinjo. Prepoznajo. Iz svojega revolverja sem spustil vanj tri strele. Hropeče se je vzel na prste, za hip obstal, izbuljil svoje oči vame, potem pa z ropotom padel na mizo. V sobo sta prišla zdravnik in kurir. Zdravnik se je sklonil nad ovaduhom in dejal po rusko:

— Je že pokojnik.
— Naša naloga je opravljena, — je dejal kurir slovesno, gledajoč na čudno zverženo truplo ovaduha. — Nemara bi bilo bolje, ko bi ga prisilili, da bi povedal kakšne koristne podatke?

— Ne, — sem odvrnil. Takšnilo znajo molčati. Bilo ga je treba likvidirati. To je vse.

Nalogo sem tako izpolnil. Po načrtu operacije bi moral naslednjega dne s pomočjo legalcev zapustiti mesto in se vrniti v Dedov partizanski odred.

Toda zgodilo se je drugače ...

X.

Še pred zoro je prišel rešilni avto, s katerim so odpeljali ovaduhovo truplo. Odložili so ga pred glavnimi vrati neke hiše v glavni mestni ulici; na njem je bil listič papirja: »Takšna usoda čaka fašistične provokatorje.« Ko bodo mrtveca identificirali, bodo vedeli, komu je bil namenjen in v Berlinu bodo spet priložili kartico v kartoteto »Izgubljen«.

Okrog poldne sem šel v svoj hotel. Dežurni je bil tisti portir, ki me je prvi dan registriral. Rekel sem mu, da ostanem v Vilni le še en dan, in ga vprašal ali je nujno, da se javim na policiji. Odvrnil je, da to ne bo potrebno.

Kosil sem v skromni hotelski restavraciji in šel v svojo sobo. Ne da bi se sčel, sem legel na posteljo in nameraval dremati kako uro.